

4.3
TORBEN RASMUSSEN
Dueholmvej 2, Trandum
7800 Skive

Dato: 29-09-2010
Sagsnr.: 026240-2010
Henv. til: Kirsten Bruun Pedersen
Tlf.: 9611 7808

§ 12 MILJØGODKENDELSE

af kvægbruget
Dueholm

Dueholmvej 2, 7800 Skive
Matr. nr. 1 a Dueholm Gde., Sevel

Miljøgodkendelse er meddelt i henhold til lov nr. 1486 af 4/12 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Indholdsfortegnelse

STAMBLAD FOR HUSDYRBRUGET	4
IKKE TEKNISK RESUMÉ	5
MEDDELELSE OM GODKENDELSE	7
MILJØGODKENDELSENS VILKÅR	8
GENERELLE FORHOLD	8
HUSDYRBRUGETS ANLÆG	8
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg</i>	<i>13</i>
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER	16
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg</i>	<i>17</i>
OFFENTLIGHED OG GENERELLE FORHOLD	18
KLAGEVEJLEDNING	18
OFFENTLIGGØRELSE	18
RETSBESKYTTELSE	20
UDNYTTELSE AF GODKENDELSEN	20
OPLYSNINGER OM GRUNDLAG FOR MILJØGODKENDELSEN	21
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	23
GENERELLE FORHOLD	23
<i>Ansøger og ejerforhold</i>	<i>24</i>
<i>Lokalisering og planmæssige forhold</i>	<i>24</i>
<i>Landskabelige og kulturhistoriske områder</i>	<i>26</i>
<i>Ophør af husdyrbruget</i>	<i>29</i>
<i>Alternative muligheder</i>	<i>30</i>
BAT – BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK	30
HUSDYRBRUGETS ANLÆG	31
<i>Drift</i>	<i>31</i>
<i>Det ansøgte husdyrhold</i>	<i>32</i>
<i>Produktionsniveau</i>	<i>32</i>
<i>Stalde</i>	<i>33</i>
<i>Ventilation</i>	<i>39</i>
<i>Rengøring af staldanlæg</i>	<i>39</i>
<i>Foder</i>	<i>39</i>
<i>Ensilageopbevaring og håndtering</i>	<i>41</i>
<i>Fyringsanlæg</i>	<i>43</i>
<i>Håndtering og opbevaring af olie og brændstof</i>	<i>44</i>
<i>Sprøjtemidler, kemikalier og medicin</i>	<i>44</i>
<i>Affald og kemikalierester</i>	<i>46</i>
<i>Døde dyr</i>	<i>48</i>
GØDNINGSPRODUKTION OG HÅNTERING	49
<i>Opbevaring af flydende husdyrgødning</i>	<i>49</i>
<i>Påfyldning af gyllevogne</i>	<i>51</i>
<i>Opbevaring af dybstrøelse og fast gødning</i>	<i>51</i>
FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	53
<i>Ammoniak</i>	<i>53</i>
<i>Lugt</i>	<i>54</i>
<i>Transport</i>	<i>55</i>
<i>Støj</i>	<i>57</i>

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Støv.....	59
Lys.....	59
Spildevand.....	60
Skadedyr.....	61
Driftsforstyrrelser eller uheld.....	62
Renere teknologi og ressourcestyring.....	64
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER.....	69
<i>Drift af husdyrbrugets arealer.....</i>	<i>69</i>
<i>Udskiftning af udbringningsarealer.....</i>	<i>72</i>
<i>Udbringning af husdyrgødning.....</i>	<i>73</i>
<i>Sædskifte.....</i>	<i>75</i>
MILJØPÅVIRKNING AF HUSDYRBRUGETS AREALER.....	75
<i>Grundvand.....</i>	<i>75</i>
<i>Bilag IV-arter.....</i>	<i>75</i>
<i>Generelle betragtninger for Natura 2000-områder.....</i>	<i>76</i>
<i>Tør natur.....</i>	<i>77</i>
<i>Beskrivelse af Habitatområde nr. 40 Karup Å og udpegningsgrundlaget.....</i>	<i>80</i>
<i>Beskrivelse af Natura 2000-området Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø (N41) og udpegningsgrundlaget.....</i>	<i>82</i>
<i>Husdyrtrykket i oplandet.....</i>	<i>87</i>
<i>Fosfor i oplandet til Stubbergård Sø, N41, N40 og Skive Fjord.....</i>	<i>88</i>
<i>Nitrat i oplandet til Stubbergård Sø, N41, N40 og Skive Fjord.....</i>	<i>92</i>
<i>Holstebro Kommunes vurdering af påvirkningen af Natura 2000-områderne N40 og N41 samt Skive Fjord.....</i>	<i>94</i>
<i>Grundlaget for forhåndsvurderingen.....</i>	<i>95</i>
HOLSTEBRO KOMMUNES SAMLEDE VURDERING AF HUSDYRBRUGET.....	95
BILAG.....	96
BILAG 1 – SITUATIONSPLAN.....	96
BILAG 2 – HUSDYRBRUGETS INDRETNING.....	97
BILAG 3 – GØDNINGSTRANSPORTRUTER.....	98
BILAG 4 – LANDSKABELIGE FORHOLD - ANLÆG.....	99
BILAG 5 – LANDSKABELIGE FORHOLD - AREALER.....	100
BILAG 6 – JORDBARRIERE VED GYLLEBEHOLDERE.....	101
BILAG 7 – OVERSIGTSKORT OVER UDBRINGNINGSAREALER.....	102
BILAG 7 – UDBRINGNINGSAREALER, KORTUDSNIT 1/4.....	103
BILAG 7 – UDBRINGNINGSAREALER, KORTUDSNIT 2/4.....	104
BILAG 7 – UDBRINGNINGSAREALER, KORTUDSNIT 3/4.....	105
BILAG 7 – UDBRINGNINGSAREALER, KORTUDSNIT 4/4.....	106
BILAG 8 – NATURA 2000-OMRÅDER.....	107
BILAG 9 – AMMONIAKDEPOSITION PÅ NATUROMRÅDER.....	108
BILAG 10 – HUSDYRLOVENS BUFFERZONER.....	109
BILAG 11 – NEDFÆLDNING AF GYLLE.....	110
BILAG 12 – OPLANDE.....	111
BILAG 13 – RISIKOAREAL I FORHOLD TIL TERRÆNFORHOLD, KORTUDSNIT 1/2.....	112
BILAG 13 – RISIKOAREAL I FORHOLD TIL TERRÆNFORHOLD, KORTUDSNIT 2/2.....	113
BILAG 14 – LAVBUNDSAREALER OG OKKERKLASSER.....	114
BILAG 15 – § 21-HØRINGSSVAR FRA VIBORG KOMMUNE.....	115
BILAG 16 – § 21-HØRINGSSVAR FRA HERNING KOMMUNE 1/6.....	116
BILAG 16 – § 21-HØRINGSSVAR FRA HERNING KOMMUNE 2/6.....	117
BILAG 16 – § 21-HØRINGSSVAR FRA HERNING KOMMUNE 3/6.....	118
BILAG 16 – § 21-HØRINGSSVAR FRA HERNING KOMMUNE 4/6.....	119
BILAG 16 – § 21-HØRINGSSVAR FRA HERNING KOMMUNE 5/6.....	120
BILAG 16 – § 21-HØRINGSSVAR FRA HERNING KOMMUNE 6/6.....	121
BILAG 17 – DRIFTSJOURNAL - DEL 1/3.....	122
BILAG 17 – DRIFTSJOURNAL - DEL 2/3.....	123
BILAG 17 – DRIFTSJOURNAL - DEL 3/3.....	124

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Stamblad for husdyrbruget

Godkendelsesdato:	29-09-2010
Godkendelse hjemmel, lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	§ 12 (over 250 DE)
Husdyrbrugets ejer, jvf. CVR	TORBEN RASMUSSEN
CVR-nr. / P-nr.	12081847 / 1007853617
Husdyrbrugets adresse	Dueholmvej 2, Trandum, 7800 Skive
Husdyrbrugets telefonnumre	9754 7473 / 2160 1838
Husdyrbrugets kontaktperson	Torben Rasmussen
Matr. nr. og ejerlav	1 a Dueholm Gde., Sevel
CHR	57220
(i)-mærket, bek. 1640 / 13/12-2006	Ja
Ejendomsnr.	661-0186157
Husdyrbrugets konsulent	LandboMidtØst, Att.: Sven Erik Pinstrup, Ågade 8, 7800 Skive Tlf. 8728 2553 E-mail: sep@lmo.dk
Godkendelses- og tilsynsmyndighed	Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Nupark 51, 7500 Holstebro Tlf. 9611 7557 E-mail: naturogmiljo@holstebro.dk

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Ikke teknisk resumé

Holstebro Kommune har den 5. juli 2010 modtaget ansøgning om udvidelse af husdyrbruget på Dueholmvej 2, Trandum, 7800 Skive. Husdyrbruget bliver større end 250 DE og er derfor omfattet af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug¹. Husdyrbruget er dermed omfattet af reglerne for IPPC, jvf. IPPC-direktivet². Dette betyder blandt andet, at ansøgning om og forslag til miljøgodkendelse af husdyrbruget skal offentliggøres.

Ansøgningen har været annonceret i Holstebro Onsdag i perioden fra den 21. juli 2010 til den 4. august 2010. Forslag til miljøgodkendelse har været i offentlig høring i perioden fra den 11. august 2010 til og med den 21. september 2010.

Husdyrbruget er ikke tidligere miljøgodkendt. Husdyrbruget er screenet for VVM-pligt i forbindelse med en tidligere udvidelse, hvor Ringkjøbing Amt afgjorde sagen som ikke-VVM pligtig den 27. marts 2003. Udvidelsen var fra 187,0 dyreenheder (DE) til 248,8 DE i kvæg, svarende til et dyrehold på 170 malkekøer og 150 stk. opdræt.

Der er ansøgt om udvidelse af dyreholdet fra de nuværende 291,71 dyreenheder (DE) til 405,06 DE. Før beregningsgrundlaget for dyreenheder blev ændret, svarede den nuværende produktion til 249 DE. Den ansøgte produktion er fordelt på 276 årskøer (tung race), 30 kvier (tung race, 25-28 mdr.), 55 småkalve (tung race, 0-5 mdr.) og 100 tyrekalve (tung race, (45-80 kg)). Ungdyropdræt (tung race, 5-25 mdr.) opstaldes på naboejendommen Røjbækvej 2, der er tilkøbt i 2008. Husdyrgødningen herfra, svarende til 145,49 DE, udbringes på udbringningsarealer under bedriften Dueholmvej 2.

I forbindelse med udvidelsen etableres faste anlæg etapevis i løbet af 3 år. I 2010 etableres nyt malkecenter på 330 m², opsamlingsplads på 800 m² og plansiloer på i alt 3.750 m² med udsprinklingsanlæg til overfladevand. I 2011 opføres et nyt staldafsnit på 350 m² med plads til 60 køer. I 2012 etableres ny gyllebeholder på 5.000 m³ med teltoverdækning og endelig i 2013 etableres en vaskeplads på 50 m² samt yderligere en plansilo på 980 m², således at siloanlægget bliver på i alt 4.730 m².

Ansøger råder over 176,95 hektar (ha) ejede og forpagtede arealer til udbringning af husdyrgødning fra husdyrbruget. Herudover er der indgået aftaler om overførsel af husdyrgødning fra husdyrbruget på tredjemandsarealer på i alt 103,02 ha.

Husdyrbrugets anlæg er beliggende tæt på Karup Å, der er Natura 2000-område. På kvægbruget etableres fast drænet gulv og skraber i nyt staldafsnit, robotskraber i eksisterende løsdriftsstald samt fast overdækning af ny gyllebeholder. Herved vurderes det, at ammoniakbelastningen fra husdyrbrugets anlæg ikke vil påvirke naturtyperne i Natura 2000-området væsentligt negativt.

Udbringningsarealerne ligger udenfor sårbare grundvandsområder og udenfor nitratklasse. Udbringningsarealerne ligger i oplandet til Skive Fjord (Limfjorden). Hovedparten af ud-

¹ Lov nr. 1486 af 04/12-2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

² Dir. om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet). Rådets direktiv 2008/1/EF.

bringningsarealerne ligger uden for fosforfølsomt opland, mens en mindre del af udbringningsarealet ligger på robuste områder i fosforfølsomt opland til Stubbergård Sø.

Øvrige miljøbelastninger fra husdyrbruget er støj, støv og lugt. Derudover produceres en mindre mængde affald. For at sikre at udvidelsen kan foregå således, at husdyrbruget kan drives på stedet, uden at påvirke omgivelserne på en sådan måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, er der i denne godkendelse blandt andet fastsat vilkår, der reducerer ammoniakfordampningen fra stalde og gyllebeholder, samt krav om at husdyrbruget løbende skal forholde sig til mulighederne for renere teknologi og BAT.

Meddelelse om godkendelse

Miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der gælder for udvidelse af kvægbruget på Dueholmvej 2, Trandum, 7800 Skive.

Husdyrbruget er større end 250 DE og er derfor omfattet af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug³. Husdyrbruget er dermed omfattet af reglerne for IPPC, jvf. IPPC-direktivet. Godkendelsen omfatter alle aktiviteter på ejendommen, der hører under husdyrbruget. Der drives ikke bivirksomhed på husdyrbruget. Hele husdyrbruget er godkendelsespligtigt, og Holstebro Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbrugets forhold til det eksterne miljø.

Baseret på de givne oplysninger i ansøgningen, suppleret med kommunens vilkår og vurderinger, meddeles TORBEN RASMUSSEN godkendelse af den ansøgte produktion af 176 malkekøer, 30 kvier, 55 småkalve og 100 tyrekalve, svarende til i alt 405,06 DE, på ejendommen matr. nr. 1 a Dueholm Gde., Sevel, beliggende Dueholmvej 2, Trandum, 7800 Skive.

Godkendelsen indeholder vilkår og vurderinger af de forhold, som er fastsat i § 12 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Godkendelsen bygger på husdyrbrugets ansøgning, tilsyn på husdyrbruget og supplerende oplysninger samt kommunens konkrete vurdering støttet af miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer.

Miljøgodkendelsen er delt op i en særlig godkendelse af anlægget (bygninger, gødningsanlæg, ensilagepladser og andre faste installationer) og en særlig godkendelse af udbringningsarealerne. Godkendelsen af arealerne omfatter alle ejede og forpagtede udbringningsarealer under husdyrbruget samt aftaler om afsætning af husdyrgødning til tredjemand. De to godkendelser kan reguleres uafhængigt af hinanden.

På Holstebro Kommunes vegne

Kirsten Bruun Pedersen
Agronom

---

³ Lov nr. 1486 af 04/12 2000 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Miljøgodkendelsens vilkår

Generelle forhold

Dokumentation

---

1. Husdyrbruget skal etableres og drives, som det er beskrevet i ansøgningen og de supplerende oplysninger, og som det er sammenfattet i godkendelsens miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne godkendelse eller senere afgørelser foreskriver andet.
2. På tilsynsmyndighedens forlangende skal husdyrbruget dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår. Opgørelse af husdyrholdets størrelse, affaldsregistrering og -bortskaffelse samt mark- og gødningsplaner m.v., samt driftsjournal (jvf. bilag 17), skal efter anmodning kunne fremlægges for tilsynsmyndigheden. Der skal på forlangende fremvises dokumentation herfor for de seneste fem år.

Frist for udnyttelse af godkendelse

---

3. Godkendelsen bortfalder, såfremt dyrehold, staldafsnit, malkecenter, opsamlingsplads, siloanlæg og gyllebeholder ikke er etableret inden for 2 år fra godkendelsesdatoen. Vaskeplads og yderligere en plansilo skal være etableret indenfor 3 år fra godkendelsesdatoen, ellers bortfalder godkendelsen.

Ansøger og ejerforhold

---

4. Ændringer i ejerforhold, eller ændringer i, hvem der er ansvarlig for driften, skal meddeles til kommunen senest 14 dage efter at ændringen har fundet sted.

Ophør af husdyrbruget

---

5. Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere og gyllekanaler/kummer m.v. tømmes, ensilagemarkstakke og kompostmarkstakke fjernes og bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager. Såfremt driftsbygninger ikke er nødvendige eller brugbare til landbrugsformål, kan Holstebro Kommune kræve, at bygningerne rives ned, og materialet bortskaffes til genanvendelse eller lignende. Omkostninger i forbindelse hermed påhviler husdyrbruget.

Husdyrbrugets anlæg

Landskabelige og kulturhistoriske forhold

---

6. Omkring den nye gyllebeholder (1.1.9) skal der, samtidig med opførelsen heraf, etableres og stedse vedligeholdes slørende beplantning mod nord, bestående af et tre-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

rækket læhegn af hjemmehørende arter, jvf. bilag 4. Det eksisterende læhegn mod syd/sydvest og øst skal stedse vedligeholdes med minimum 3 rækker træer.

7. Gyllebeholderen (1.1.9) skal fjernes, når den ikke længere er nødvendig for driften.
8. Syd for plansiloanlægget og mellem plansiloanlægget og offentlig vej skal der, samtidig med opførelsen heraf, etableres og stedse vedligeholdes slørende beplantning bestående af et tre-rækket læhegn af hjemmehørende arter, jvf. bilag 4.

Det ansøgte husdyrhold

Den godkendte produktion gælder antallet af dyr (indenfor de angivne alders- eller vægtintervaller) fordelt på dyretyper. Antallet af dyreenheder er således kun retningsgivende for godkendelsestypen.

9. Husdyrbruget har pr. planår (01/08-31/07) maksimalt godkendelse til følgende dyrehold:

Dyreart og dyretype	Dyrehold	
	Antal	DE
Malkekø, tung race, årskøer	276	368,34
Småkalve, tung race, 0-6 mdr.	55	14,39
Kvier, tung race, 25-28 mdr.	30	20,04
Tyrekalve, tung race (45-80 kg)	100	2,29
I alt		405,06

Dyreholdet skal etableres i de staldanlæg, der er angivet i tabel 3. Dyreholdet skal opgøres for hvert planår.

Stalde

---

10. Der skal etableres robotskraber i eksisterende kvægstald (staldafsnit 1.1.1). Robot-skraberen skal indstilles til at skrabe den del af gangarealet, der ligger tættest på foderbordet hver 12. time, og øvrige gangarealer hver 4. time.
11. Det nye staldafsnit (afsnit 1.1.6) skal etableres som sengestald med fast drænet gulv med 2 % hældning og skrabning hver 2. time, jvf. Teknologiblad: Staldindretning – Faste drænedede gulve, 30.06.2010.
12. Gulve støbt på stedet skal være dimensioneret med et fald på minimum 1,5 % mod gulvmidte. Præfabrikerede gulve skal have et fald på minimum 1,0 % mod gulvmidte.
13. Gulvet skal være udført med ajleafløb.
14. Lysningsarealet til ajleafløb/gylleopsamling må maksimalt udgøre 5 % af det samlede gulvareal i staldafsnit 1.1.6.
15. Skraberens skal være forsynet med timer eller lignende elektronik, der styrer skrabe-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

rens driftstid.

16. Driftsjournal, servicefaktura eller lignende, der dokumenterer, at robotskraber og stationær skraber er i drift og vedligeholdes, herunder at gummilister jævnligt udskiftes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
17. Enhver form for driftsstop skal noteres i driftsjournalen med angivelse af årsag og varighed.
18. I dybstrøelsesafsnittene, i henholdsvis kælvningsbokse (staldafsnit 1.1.7) og i eksisterende goldkostald (staldafsnit 1.1.5) samt i kalvehytterne (staldafsnit 1.1.4) skal der strøs halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen.
19. Afstand fra kalvehytter (staldafsnit 1.1.4) til offentlig vej skal være minimum 15 meter.

Rengøring af staldanlæg

---

20. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres at senge og båse holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene.

Foder

---

21. Der skal foretages én-dags foderkontrol (EFK) mindst fire gange årligt, hvor fodertilgangen optimeres og foderplanen justeres på baggrund heraf.

Foderplanen skal udarbejdes i samarbejde med fodringskonsulent og med anvendelse af den nyeste viden indenfor kvægfodring.

Ensilageopbevaring og håndtering

---

22. Ensilage, der opbevares i markstak, må ikke placeres på arealer, der skrånede mod vandløb og søer. Der skal minimum gå 5 år imellem placering af markstakke på et givent areal. Markstakke må ikke placeres på drænede arealer eller lavbundsjord, jvf. bilag 14.

I de tilfælde, hvor ensilage placeres i markstak, skal tidspunkt og placering noteres og indtegnes på et målefast kortbilag i driftsjournalen, jvf. bilag 17.

Placeringen af ensilagemarkstakke skal overholde nedenstående afstandskrav:

Anlæg	Afstandskrav
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Naboskel	30 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg, herunder markvandsboringer	25 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer, offentlig vej og privat fællesvej	15 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Spild og kasseret ensilage fra markstakke skal fjernes løbende (minimum én gang om ugen og altid før varslet regn) og opbevares overdækket med plast eller lignende på møddingsplads, gyllebeholder eller plansilo for at forhindre lugtgener eller anden forurening.

Overdækningsmateriale fra markstakke, ensilagepladser eller –siloe skal løbende fjernes og opbevares i en container eller tom plansilo.

23. Afløbet fra plansiloer skal føres til minimum 30 m³ samletank, hvorfra der skal pumpes til udsprinklingsarealet med en pumpekapacitet på minimum 100 m³/time. Udsprinklingsarealet skal være bevokset og minimum 4.730 m². Udsprinklingsanlægget skal udformes som ansøgt og som beskrevet i den miljøtekniske beskrivelse jvf. Landbrugets byggeblad Gr.nr. 103.09-05.
24. Afstand fra plansiloanlæg til offentlig vej skal minimum være 15 meter.

Affald

---

25. Farligt affald, herunder spildolie og oliefiltre, skal opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg på tæt bund og uden mulighed for afløb til overfladevand, jord eller grundvand.
26. Oplagspladsen skal være under tag og indrettet således, at spild kan opsamles ved brud på den beholder, der indeholder den største mængde, eksempelvis ved brug af spildbakke. Beholderne skal være beregnet til formålet og skal være tydeligt mærket med angivelse af indhold.

Sprøjtemidler og kemikalier

---

27. Vaskeplads skal etableres i henhold til Landbrugets Byggeblad Gr.nr. 103.11-03 (med sandfang, uden olieudskiller) med tæt bund, der har fald mod afløb til en godkendt opbevaringsbeholder.

Sandfanget skal tømmes efter behov og minimum hvert 2. år. Sand fra sandfanget skal afleveres efter gældende retningslinier til affaldsmottager og kvittering herfor skal kunne forevises i minimum 5 år.

Opbevaring af flydende husdyrgødning

---

28. Afstand fra ny gyllebeholder (1.1.9) til offentlig vej skal minimum være 15 meter.
29. Ny gyllebeholder (1.1.9) skal etableres med fast overdækning med korrosionssikring, som sikrer mod indvendig korrosion af gyllebeholderen.
30. Teltoverdækningen må kun stå åben i forbindelse med omrøring og tømning af gyllebeholder. Teltoverdækningen må dog højst stå åben 24 timer i træk.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

31. I tilfælde af skader på teltoverdækningen skal denne repareres inden 1 uge efter skadens opståen.
32. Eventuelle skader på teltoverdækningen noteres i driftsjournalen (bilag 17) med dato for skaden og dato for reparation af denne. Såfremt teltoverdækningen står åben længere end angivet i vilkår 30 noteres dette i driftsjournalen med angivelse af årsag til dette.
33. Gyllebeholdere skal minimum én gang om året, eksempelvis i forbindelse med forårstømning, inspiceres for revner/utætheder m.v. og vedligeholdes. Inspektion og eventuel vedligeholdelse skal noteres i driftsjournal, jvf. bilag 17.
34. Husdyrbruget skal have mindst 9 måneders opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning.
35. Der skal etableres og til steds vedligeholdes en jordbarriere omkring eksisterende gyllebeholder og ny gyllebeholder i en højde af 0,50 meter over terræn, i en afstand af minimum 3 meter fra hver gyllebeholder, som skitseret på bilag 6. Jordbarrieren skal dimensioneres i henhold til formålet.
36. Der skal indgives ansøgning til Holstebro Kommune forinden etablering af adgangsvej til gyllebeholder (1.1.9).

Påfyldning af gyllevogne

---

37. Der skal anvendes gyllevogne med egen påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.

Såfremt Holstebro Kommune skønner, at der opstår spild fra påfyldning af gyllevogne og lignende, kan der stilles krav om, at påfyldning og lignende skal foregå på en plads, med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning.

Opbevaring af dybstrøelse og fast husdyrgødning

---

38. Fast husdyrgødning og dybstrøelse må tilføres gyllebeholdere direkte fra stald, eller opbevares i stalden indtil udbringning direkte på mark. 65 % af dybstrøelsen skal køres fra stald og direkte ud på mark og nedpløjes.

Komposteret dybstrøelse må placeres i markstakke, såfremt markstakkene er overdækkede og placeres, så de overholder kravene for ensilagestakke i vilkår 22.

I de tilfælde, hvor kompost placeres i markstak, skal tidspunkt og placering noteres og indtegnes på et målefast kortbilag i driftsjournalen, jvf. bilag 17.

39. Markstakke må ikke placeres på udbringningsarealerne i Herning kommune, da udbringningsarealerne ligger op til følsomme naturområder og lavbundsarealer.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

Lugt

---

40. Tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelser af lugtkilder, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra husdyrbruget er velbegrundede. Hvis der er væsentlige gener, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der udtages en måling af lugt. Målingerne skal udføres efter gældende retningslinjer fra miljøstyrelsen (referencelaboratoriet). Udgifter i forbindelse med undersøgelser og målinger afholdes af husdyrbruget. Med mindre tilsynsmyndigheden skønner, at generne er væsentlige, vil der højst blive krævet én måling pr. år.

Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener fra stalde, gødningsoplag m.v., der vurderes at være væsentligt større end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Alle udgifter i forbindelse med et sådant projekt afholdes af husdyrbruget.

Transport

---

41. Transport til og fra husdyrbruget skal, af hensyn til støj- og støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel. Af hensyn til omboende må den daglige transport kun finde sted i tidsrummet mellem klokken 06.00 og 18.00. Sæsonbetonet transport samt enkeltstående transporter kan i rimeligt omfang foregå udenfor dette tidsrum.
42. Transport med husdyrgødning skal, så vidt det er muligt, ske udenom bymæssig bebyggelse.

Støj

---

43. Støjbidraget fra staldene, sammenlagt med bidraget fra husdyrbrugets øvrige aktiviteter, til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt udendørs i dB(A), må ved nabo-beboelse* ikke overstige nedenfor anførte værdier.

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdage kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

*) Ved nabobeboelse defineres som opholdsarealer ved nærmeste nabo. Ved tvivlsspørgsmål er det tilsynsmyndigheden, der definerer, hvor støjgrænsen gælder. Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tidsintervallerne i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

44. Ved klage over støj fra husdyrbruget, kan kommunen anmode om, at der indsendes dokumentation for overholdelse af støjkrav. Husdyrbruget skal, for egen regning, do-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

kumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i husdyrbrugets omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industri-støj.

Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes én gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at vilkår 43 ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning, og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

Støv

---

45. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for husdyrbrugets eget areal.

Spildevand

---

46. Befæstede arealer omkring husdyrbrugets bygninger skal altid holdes rene for affald, foderrester, gødningsspild m.v., således at der ikke er risiko for udvaskning af organisk materiale og næringsstoffer til vandløb, grøfter og dræn ved overfladeafstrømning.

Skadedyr

---

47. Der skal på husdyrbruget foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Hvis Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan det forlanges, at der føres journal over fluebekæmpelsen/skadedyrsbekæmpelsen på husdyrbruget. Journalen skal føres efter kommunens anvisninger.

Driftsforstyrrelser eller uheld

---

48. Der skal, inden den 1. februar 2011, foreligge en fyldestgørende beredskabsplan, som skal indeholde procedurer for hvornår og hvordan, der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Beredskabsplanen skal være skriftlig. Forslag til beredskabsplan skal sendes til kommunen senest den 1. januar 2011. Beredskabsplanen er ikke færdig før den er skriftligt accepteret af Holstebro Kommune.

Beredskabsplan/driftsforskrift skal som minimum indeholde:

- Procedurer som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- En opgørelse af materiel, der er tilgængeligt på bedriften eller kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage.
- Vejledning i anvendelse af gyllesystemer til ansatte på husdyrbruget.

Beredskabsplanen skal herudover indeholde et oversigtskort over placering af afløb og deres udløbspunkter, samt diverse rørforbindelser mellem stalde, fortank/gyllebeholdere, befæstede arealer, opsamlingstank og drænbrønde.

Beredskabsplanen skal være kendt af alle personer, der arbejder på husdyrbruget og skal ophænges synligt, hvor den er let at komme til. Beredskabsplanen skal løbende og minimum én gang årligt opdateres. Seneste dato for opdatering skal fremgå af beredskabsplanen.

Miljø- og ressourcestyring

---

49. Husdyrbruget skal minimum én gang i kvartalet føre journal/opgørelse over forbrug af el, vand og brændstof, samt andre relevante ressourcer.
50. Husdyrbruget skal arbejde på at nedbringe ressourceforbruget og affaldsmængden samt udledning af forurenende stoffer til omgivelserne, så der på en økonomisk forsvarelig måde opnås en reduktion i miljøbelastningen.

Husdyrbruget skal i forbindelse med tilsyn redegøre for muligheden for at indføre rene teknologi i form af ændrede råvarer, nyt materiel, ny management eller besparelser på materialer og ressourcer, som kan nedsætte miljøbelastningen. Følgende områder forventes at indgå i redegørelsen:

- Metoder/management til reducere af fordampningen af kvælstof fra stalde og opbevaringsanlæg samt i forbindelse med udbringning.
  - Tiltag til reducere af kvælstofudledning og fosforoverskud.
  - Redegørelse for ressourceforbrug og tiltag til minimering heraf.
  - Reparations- og vedligeholdelsesplaner.
  - Affaldsreducerende tiltag.
51. Hele husdyrbruget skal indenfor 1 år efter meddelelse af godkendelsen være gennemgået af en energifaglig konsulent med det formål at sikre, at lønsomme ressourcebesparende teknologier løbende indføres på husdyrbruget. Gennemgangen skal som minimum indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold, samt mulighederne for anvendelse af energibesparende teknologi vedrørende belysning, køleanlæg, varmeanlæg, maskinel og lignende samt de heraf afledte forhold, såsom eksempelvis varmegenvindingspotentialer, pumpetyper etc.

Husdyrbruget skal, efter ovenstående gennemgang, gennemgås minimum hvert 5. år. Som udgangspunkt skal 5-års lønsomme teknologier indføres. Kontroller inklusiv rapport skal vedlægges driftsjournalen.

52. Mælkekøleanlægget skal løbende og minimum 1 gang om året kontrolleres og vedligeholdes, så det altid kører energimæssigt optimalt. Kontrollen skal noteres i drifts-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

journalen. Driftsjournal og kontrolrapport skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden i 5 år.

Husdyrbrugets udbringningsarealer

Drift af husdyrbrugets arealer

---

53. Godkendelsen omfatter kun de ansøgte udbringningsarealer, der fremgår af bilag 7.
54. Der må maksimalt tilføres husdyrgødning på bedriftens udbringningsarealer (ejede og forpagtede) svarende til 406,35 DE pr. planår (01/08-31/07) med den husdyrgødningssammensætning og næringsstofmængde, der fremgår af tabel 13, og således at der på husdyrbrugets udbringningsareal ikke udbringes mere end 2,30 DE/ha.
55. Der skal afsættes husdyrgødning svarende til 53,20 DE med den husdyrgødnings-sammensætning og næringsstofmængde, der fremgår af tabel 13, til aftalearealer tilhørende Christian Hedegaard Nielsen, Dueholmvej 13, 7800 Skive (CVR: 38000012).
56. Der skal afsættes husdyrgødning svarende til 91,00 DE med den husdyrgødnings-sammensætning og næringsstofmængde, der fremgår af tabel 13, til aftalearealer tilhørende RØNBJERG MASKINSTATION ApS, Kisumvej 52, 7800 Skive (CVR: 26998727).
57. I forbindelse med indgåelse af gylleaftaler, der ikke er omfattet af selvstændig godkendelse, skal husdyrbruget kunne dokumentere, at gyllen udbringes på de hertil ansøgte og godkendte arealer.

Udbringning af husdyrgødning

---

58. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener, ammoniakfordampning og støj begrænses. Udbringning skal så vidt muligt ske på hverdage indenfor normal arbejdstid. I tætbebyggede områder skal nedfældning eller nedbringning ske umiddelbart efter udbringning.

Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.
59. På mark nr. 9-0, 10-0 og 11-0 skal flydende husdyrgødning nedfældes på sort jord og græsmarker på den del af markerne, der ligger indenfor en afstand af 20 meter fra naturområderne i eller op til EF-habitatområde nr. 40 (bilag 11).

FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

Grundvand

---

60. Ansøger skal indgive ansøgning til Holstebro Kommune senest den 1. oktober 2010 om forlægning af eksisterende sivedræn. Arbejdet med forlægningen skal være afsluttet ultimo november 2010, således at afstandskrav til vandboringer er opfyldt.

Bilag IV-arter

---

61. Såfremt der konstateres en bestand af padder (stor vandsalamander, spidssnudet frø, løgfrø og strandtudse), i vandhuller ved udbringningsarealerne, gøres gældende at der skal udlægges 10 meter udyrkede bræmmer omkring disse.

Fosfor

---

62. På mark nr. 5-1 og 12-0 skal markdriften tilrettelægges således, at denne finder sted parallelt med vandløb/grøfter i en afstand af 10 meter fra vandløb/grøft (bilag 13).
63. Udbringning af gødning m.m. må ikke foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen eller dækket af sne, samt på skrånende arealer, hvor der er risiko for afstrømning.
64. Der må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende.

Offentlighed og generelle forhold

Klagevejledning

Afgørelsen om godkendelse er truffet i medfør af § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 4. december 2009.

Afgørelsen om godkendelse kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, det vil sige inden den 27. oktober 2010 påklages til Miljøklagenævnet. Ved klage over godkendelsen kan Miljøklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning.

Klageberettigede er ansøger, Miljøministeren og enhver, der har individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Klageberettigede er orienteret ved annonce i Holstebro Onsdag den 29. september 2010.

Eventuel klage over miljøgodkendelsen, skal indgives skriftligt og skal stiles til Miljøklagenævnet, Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men skal indsendes til Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Nupark 51, 7500 Holstebro eller pr. mail til teknik.miljoe@holstebro.dk. Klagen videresendes derefter til Miljøklagenævnet sammen med sagens akter og kommunens bemærkninger til sagen.

Der gøres opmærksom på, at en klage ikke har opsættende virkning for udnyttelsen af godkendelsen, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, jvf. lovens § 81. Udnyttelse af godkendelsen sker dog på eget ansvar, og indskrænker ikke klagemyndighedens ret til at ændre eller ophæve afgørelsen.

Søgsmål til domstolsprøvelse af afgørelser efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, skal i henhold til § 90 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsestidspunktet. I tilfælde af at afgørelsen påklages, regnes fristen først fra det tidspunkt, hvor der foreligger en endelig afgørelse.

Offentliggørelse

Afgørelsen er sendt til:

- Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, Trandum, 7800 Skive (ansøger).

Orientering om meddelelse af miljøgodkendelse samt miljøgodkendelse er sendt til:

- Sven Erik Pinstrup, LandboMidtØst, Skiveafd., Ågade 8, 7800 Skive (ansøgers rådgiver). E-post: sep@lmo.dk
- Teknik og Miljø, Herning Kommune (§ 21 høringspart). E-post: teknik@herning.dk
- Teknik og Miljø, Viborg Kommune (§ 21 høringspart). E-post: teknik-miljoe@viborg.dk
- Danmarks Naturfredningsforening – Holstebro – v/Ole Primdahl, Vindelevgård 192, 7830 Vinderup
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk
- Miljøcenter Ringkøbing, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing. E-post: post@rin.mim.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-post: mail@dkfisk.dk

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov. E-post: enie@akademiaarhus.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Jens K. Thygesen. E-post: jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen v/ Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-post: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland). E-post: holstebro@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Holstebro Museum. E-post: niels.terkildsen@holstebro-museum.dk

Orientering om meddelelse af miljøgodkendelse er sendt til:

- Knud Hermann Christensen, Dueholmvej 4, 7800 Skive (nabo)
- Jan Hynneke, Hækvej 3, 7540 Haderup (bortforpagter)
- Schneider Philipsen, Røjbækvej 7, 7540 Haderup (bortforpagter og gyllemodtager)
- Robert Meldgaard Pedersen, Andivej 12, 8544 Mørke (bortforpagter)
- Christian Hedegaard Nielsen, Dueholmvej 13, 7800 Skive (gyllemodtager)
- Poul Erik Jeppesen, Vivsøvej 4, 7800 Skive (gyllemodtager)
- Thomas Bjergbæk, Røjbækvej 9, 7540 Haderup (gyllemodtager)

I perioden 11. august 2010 til 22. september 2010 har forslag til afgørelse været sendt i offentlig høring. Forslaget er annonceret i Holstebro Onsdag, på Holstebro Kommunes hjemmeside og er sendt til nedenstående. Der er i høringsperioden ikke indkommet bemærkninger til forslag til miljøgodkendelse.

- Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, Trandum, 7800 Skive (ansøger).
- Sven Erik Pinstrup, LandboMidtØst, Skiveafd., Ågade 8, 7800 Skive (ansøgers rådgiver). E-post: sep@lmo.dk
- Knud Hermann Christensen, Dueholmvej 4, 7800 Skive (nabo)
- Jan Hynneke, Hækvej 3, 7540 Haderup (bortforpagter)
- Schneider Philipsen, Røjbækvej 7, 7540 Haderup (bortforpagter og gyllemodtager)
- Robert Meldgaard Pedersen, Andivej 12, 8544 Mørke (bortforpagter)
- Christian Hedegaard Nielsen, Dueholmvej 13, 7800 Skive (gyllemodtager)
- Poul Erik Jeppesen, Vivsøvej 4, 7800 Skive (gyllemodtager)
- Thomas Bjergbæk, Røjbækvej 9, 7540 Haderup (gyllemodtager)
- Teknik og Miljø, Herning Kommune (§ 21 høringspart). E-post: mynsj@herning.dk
- Teknik og Miljø, Viborg Kommune (§ 21 høringspart). E-post: fil@viborg.dk
- Danmarks Naturfredningsforening – Holstebro – v/ Ole Primdahl, Vindelevgård 192, 7830 Vinderup
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk
- Miljøcenter Ringkøbing, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing. E-post: post@rin.mim.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-post: mail@dkfisk.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov. E-post: enie@akademiaarhus.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Jens K. Thygesen. E-post: jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen v/ Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-post: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland). E-post: holstebro@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Holstebro Museum. E-post: niels.terkildsen@holstebro-museum.dk

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Inddragelse af offentligheden er sket gennem annoncering af modtagelse af ansøgning i Holstebro Onsdag i perioden 21. juli 2010 til den 4. august 2010. I forbindelse med høringsperioden indkom der ikke bemærkninger.

Retsbeskyttelse

Godkendelsen omfatter hele husdyrbruget på adressen Dueholmvej 2, Trandum, 7800 Skive.

I 8 år efter meddelelse af godkendelsen, er godkendelsen omfattet af retsbeskyttelse. Holstebro Kommune kan derfor ikke tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år.

Holstebro Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, jvf. § 40 stk. 2 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 04/12-2009, hvis de er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse.

Godkendelsen skal, jvf. § 17 i bekendtgørelse nr. 294 af 31/03-2009, om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år – det vil sige i 2018.

Det skal bemærkes, at tilsynsmyndigheden altid kan revidere vilkårene i en godkendelse, jvf. lovens § 53 stk. 2, for at forbedre husdyrbrugets egenkontrol eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Godkendelsen træder i kraft den 29-09-2010. Opmærksomheden henledes på, at såfremt afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen.

Udnyttelse af godkendelsen

Ansøger har oplyst, at dyrehold, staldafsnit, malkecenter, opsamlingsplads, siloanlæg og gyllebeholder er etableret inden for 2 år fra meddelelse af miljøgodkendelsen. Ansøger ønsker dog en længere frist til at etablere en vaskeplads og yderligere en plansilo, da udvidelsen foretages i etaper. Udvidelsen på husdyrbruget vil være fuldendt inden for 3 år fra meddelelse af miljøgodkendelsen. Holstebro Kommune finder dette acceptabelt. Der stilles vilkår herom.

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Oplysninger om grundlag for miljøgodkendelsen

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og blandt andre følgende af Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer:

- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen,
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder,
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder,
- Vejledning nr. 4/1997 om miljøgodkendelse af husdyrbrug,
- Vejledning nr. 97/2002 om husdyrhold og arealkrav,
- Vejledning nr. 9795/2005 om rotter,
- Vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug,

samt

- Miljøcenter Fyn/Trekantområdets "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde". 2. udgave udarbejdet maj 2002.
- IPPC Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, juli 2003.
- Statens Skadedyrslaboratorium rapport nr. 3 / 2002. Retningslinier for fluebekæmpelse på gårde med husdyr.

Udover vilkårene i nærværende miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt bestemmelserne i gældende lovgivning – også selvom disse regler er skærpede i forhold til vilkårene i denne godkendelse.

Udover naturbeskyttelsesloven, vandløbsloven, museumsloven og miljømålsloven kan blandt andet følgende love og heraf afledte bekendtgørelser, regulativer og forskrifter være relevante for husdyrbruget:

- Lov nr. 1757 af 22. december 2006 om miljøbeskyttelse (miljøbeskyttelsesloven).
- Lov nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (herefter benævnt *husdyrloven*).
- Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.
- Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (herefter benævnt *husdyrgødningsbekendtgørelsen*).
- Bekendtgørelse nr. 751 af 15. juli 2009 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2009/2010.
- Bekendtgørelse nr. 533 af 18. juni 2003 om bekæmpelsesmidler.
- Bekendtgørelse nr. 1666 af 14. december 2006 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.
- Bekendtgørelse nr. 1152 af 23. november 2006 om husdyrhold og arealkrav m.v.
- Bekendtgørelse nr. 1634 af 13. december 2006 om affald.
- Bekendtgørelse nr. 723 af 12/09 1997 om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand.
- Bekendtgørelse nr. 724 af 1. juli 2008 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.
- Bekendtgørelse nr. 439 af 11. maj 2007 om opbevaring af døde dyr.
- Holstebro Kommunes regulativ for erhvervsaffald.

Det skal understreges, at det kun er et uddrag af reglerne, og at der i fremtiden kan vedtages nye bestemmelser, som vil kunne medføre andre regler for husdyrbrugets aktiviteter. Husdyrbruget har pligt til at kende og overholde gældende lovgivning, samt eventuelle revisioner og ændringer i den gældende lovgivning. Gældende love og regler kan blandt andet findes på www.retsinfo.dk.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Generelle forhold

Den miljøtekniske beskrivelse er fra den fremsendte ansøgning herunder fremsendte supplerende oplysninger. Den miljøtekniske vurdering er Holstebro Kommunes redegørelse for, og vurdering af, om forudsætningerne for at meddele miljøgodkendelsen er opfyldt, dvs. at godkendelsen er ledsaget af sådanne vilkår, at risikoen for forurening eller ikke-uvæsentlige gener for omgivelserne begrænses.

Godkendelsesmyndigheden kan meddele miljøgodkendelse efter lovens § 12, hvis den finder det godtgjort, at husdyrbruget

- har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og
- i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er ufor- enelig med hensynet til omgivelserne.

Ved vurderingen af, om husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen, skal det blandt andet sikres, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde,

- at beskyttelsen af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning, finder sted,
- at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til begrænsning af eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.),
- at hensynet til de landskabelige værdier er varetaget,
- at energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
- at mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
- at produktionsprocesserne er optimeret i det omfang det er muligt,
- at affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet,
- at der i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige renseteknik,
- at der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf,
- at til- og frakørsel til husdyrbruget vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

Nedenstående vil bedriftens aktiviteter blive vurderet i henhold til ovenstående i det omfang det er relevant.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

ANSØGER OG EJERFORHOLD

Torben Rasmussen ejer og driver husdyrbruget Dueholm, Dueholmvej 2, Trandum, 7800 Skive, under CVR nr. 12081847. Husdyrbruget drives i samdrift med anden ejet ejendom på Røjbækvej 2, 7540 Haderup. Dueholmvej 2 er hovedejendommen, hvor malkekøerne opstaldes, mens ungdyropdræt opstaldes på Røjbækvej 2. Den drifts- og miljøansvarlige på husdyrbruget er Torben Rasmussen. Den drifts- og miljøansvarlige har pligt til at informere personer og virksomheder, der arbejder på husdyrbruget, om godkendelsens vilkår for den del af driften, som de arbejder med.

Der stilles vilkår om, at hvis der sker ændringer af ejerforhold, eller hvem, der er ansvarlig for husdyrbruget, skal dette meddeles til Holstebro Kommune inden for 14 dage.

LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

Husdyrbruget ligger ca. 900 meter vest for Vridsted og ca. 2,8 kilometer syd for Mogenstrup. I området øst og vest for husdyrbruget ligger skov- og naturområder, blandt andet Øster Hjelm Hede, Stubberkloster Plantage og Karup Å-systemet. Husdyrbrugets beliggenhed fremgår af bilag 8 og bilag 11.

Zonestatus: Husdyrbruget er beliggende i landzone.
 Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet.
 Kommuneplan: Husdyrbruget er beliggende i jordbrugsområde.

Diverse afstandsangivelser fra stalde, gyllebeholder og siloanlæg, i henhold til husdyrloven, fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Afstandsangivelse til naboer, anlæg og naturområder.

Afstand fra husdyrbrugets anlæg til nærmeste naboer/områder:	
Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (krav 50 meter) Dueholmvej 4	ca. 380 meter
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde (krav 50 meter) - Byzonen til Sevel	ca. 6,7 kilometer
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende (krav 50 meter) - Rekreativt område ved Mogenstrup - Kommunegrænsen til Viborg kommune	ca. 3,0 kilometer ca. 655 meter
En beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren, (300 meter) - Landsbyafgræsning til Mogenstrup	ca. 2,8 kilometer

Afstand fra husdyrbrugets anlæg til naturområder:	
Højmose (i Skive kommune)	ca. 7,9 kilometer
Lobeliesø (Skånsø)	ca. 12 kilometer
Hede større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 4,8 kilometer

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 4,4 kilometer
Hede, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 3,6 kilometer
Overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 4,0 kilometer
Ammoniakfølsomme søer*, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.	ca. 4,1 kilometer

*Denne søtype er endnu ikke kortlagt, hvorfor den nærmeste § 3-sø indenfor internationalt beskyttelsesområde er angivet.

Afstand fra stalde, ny gyllebeholder og nye plansiloer:	
Ikke almene vandforsyningsanlæg, inkl. markvandingsboringer (krav 25 meter)	
- nye kalvehytter (1.1.4)	ca. 50 meter
- nye ensilagesiloer	ca. 105 meter
- ny gyllebeholder (1.1.9)	ca. 25 meter
Almene vandforsyningsanlæg (krav 50 meter)	
- husdyrbrugets anlæg	over 500 meter
Vandløb, grøft, dræn og søer (krav 15 meter)	
- eksisterende kostald (1.1.1) til vandløb	ca. 72 meter
- nye ensilagesiloer	ca. 165 meter
- ny gyllebeholder (1.1.9) til dræn	ca. 70* meter
Offentlig vej og privat fællesvej (krav 15 meter)	
- nye kalvehytter (1.1.4)	ca. 15 meter
- nye ensilagesiloer	ca. 15 meter
- ny gyllebeholder (1.1.9)	ca. 15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed (krav 25 meter)	
- husdyrbrugets anlæg	ca. 950* meter
Beboelse på samme ejendom (krav 15 meter)	
- eksisterende goldkostald (1.1.5)	ca. 22 meter
- ny gyllebeholder (1.1.9)	ca. 40 meter
Naboskel (krav 30 meter)	
- nyt staldafsnit (1.1.6)	ca. 65* meter

*Den angivne afstand er oplyst i ansøgningen.

Ved etablering af ny gyllebeholder (anlæg nr. 12 / 1.1.9) (bilag 1 og bilag 2) skal der være en afstand på minimum 25 meter til ikke-almene vandforsyning (bilag 1 og 2, punkt nr. 15) samt markvandingsboring DGU nr. 65.787 (bilag 1 og 2, punkt nr. 16). Til sikring heraf stilles vilkår om, at afstandskravet på 25 meter mellem boringer og ny gyllebeholder (1.1.9) overholdes.

Ved etablering af ny gyllebeholder (1.1.9), nye kalvehytter (1.1.4) og plansiloanlæg skal der være en afstand på minimum 15 meter til offentlig vej. Til sikring heraf stilles vilkår om, at afstandskravet på 15 meter mellem nyanlæg og offentlig vej overholdes.

Under afsnittet 'Grundvand' behandles afstanden fra boringer (ikke-almene vandforsyningsanlæg og markvandingsboring DGU nr. 65.787) til ejendommens sivedræn, idet afstanden er mellem 15 og 20 meter og dermed langt under 300 meter, som er kravet.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

På baggrund af ovenstående vurderes det, at husdyrbrugets anlæg, herunder stalde, gyllebeholdere og plansiloer, opfylder afstandskravene i husdyrloven:

- §§ 6 og 20: Afstande til nabobebyggelse, byzone- eller sommerhusområde, samlet bebyggelse og blandet bolig og erhverv m.v.
- § 7: Afstande til beskyttede naturtyper (højmoser, lobeliesø, heder større end 10 ha, overdrev større end 10 ha, heder, overdrev og ammoniakfølsomme søer) beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder.
- § 8: Afstandskrav til vandløb, vandindvindingsanlæg, offentlig og privat fællesvej samt egen beboelse.

LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE OMRÅDER

Anlægget

Husdyrbruget er beliggende op til området langs Karup Å. Området langs Karup Å er udpeget som landskabsområde i kommuneplanen.

Relevante udpegninger vedrørende landskabelige og kulturhistoriske områder fremgår af bilag 4 og bilag 5.

Ny gyllebeholder:

Landskabsområdet følger Dueholmvej, hvorfor den ansøgte placering af gyllebeholder (1.1.9) ligger indenfor det udpegede område. Landskabsområdet fremgår af bilag 4. Gyllebeholderen ønskes opført i det åbne land, ca. 45 meter fra stuehus og ca. 70 meter fra nærmeste, eksisterende driftsbygning på husdyrbruget.

Idet gyllebeholder ønskes opført i det åbne land, som samtidig er indenfor et område udpeget som landskabsområde i kommuneplanen, er ansøger anmodet om, at fremsende alternative placeringsmuligheder og begrundelse for den ansøgte placering af gyllebeholder.

Ansøger har fremsendt følgende overvejelser omkring alternativ placering af gyllebeholder:

Der har reelt været tre placeringer med i overvejelserne:

- 1. Den ansøgte placering nord for ejendommen på den anden side af vejen.*
- 2. Syd for siloanlægget.*
- 3. Vest for nuværende gyllebeholder.*

De tre placeringer har hver deres fordele og ulemper.

Ad 3. Placeringen vest for den nuværende gyllebeholder vurderes at være den dårligste af de 3 muligheder. Terrænet er skrånende ned mod vandløbet og gyllebeholderen vil let komme til at ligge i vejen for kommende udvidelser. Hvis ejendommen senere skal udvides med yderligere staldanlæg, er det hensigten, at de nye staldanlæg skal ligge parallelt med siloanlægget langs vejen. Herved bliver den fremtidige udvidelse af staldanlægget harmonisk og malkecentret kan anvendes af begge staldanlæg. Hvis gyllebeholderen placeres

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

vest for den eksisterende gyllebeholder, vil al transport til og fra gyllebeholderen komme til at foregå på tværs af kotrafikken mellem det eventuelt kommende staldanlæg og malkecentret. Smitte og sundhedsmæssigt vil det være særdeles uheldigt og det er tvivlsomt, om det vil kunne godkendes i en kommende smittebeskyttelsesplan på ejendommen.

Ad 2. Placering af gyllebeholder syd for siloanlægget har flere fordele. Adgangsvejen til siloanlæg og gyllebeholder kan anvendes fleksibelt og kræver kun mindre investering. Denne placering vil imidlertid give en meget langstrakt bygningsmasse på ejendommen og gyllebeholderen kommer til at ligge ret tæt på krydset Dueholmvej/Åbakken. Hvis kommunen vurderer, at denne placering er mere hensigtsmæssig, er ansøger parat til at indgå i en positiv dialog om de nærmere muligheder, da placering for ansøger anses for at være ideel.

Ad 1. Den ansøgte placering af ny gyllebeholder er fremkommet ved, at ansøger og konsulent i fællesskab har vurderet, at det var den landskabeligt bedste placering, selvom det hverken er den billigst eller arbejdsmæssigt bedste placering. Ved den ansøgte placering, på den anden side af vejen, ligger gyllebeholderen naturligt afskærmet fra vejen. Placeringen kræver efterfølgende beplantning mod nord og øst, og der skal etableres ny transportvej til gyllebeholderen.

I udgangspunktet har Holstebro Kommune vurderet, at gyllebeholderen skal etableres vest for Dueholmvej, sammen med de eksisterende anlæg på husdyrbruget, for ikke at sprede bygningsmassen over et større område end nødvendigt. Ansøgers beskrivelse af alternativ 2 og 3 betyder imidlertid, at Holstebro Kommune foretrækker den ansøgte placering, alternativ 1. Holstebro Kommune vurderer, at der med alternativ 3 vil være en højere risiko for gylleuheld på grund af faldende terræn mod vandløbet Dueholm Grøft. Den potentielle risiko herfor er vurderet for den eksisterende gyllebeholder, som endda ligger længere fra vandløbet end alternativ 3-beholder ville komme til. Alternativ 2 vil betyde en meget langstrakt bygningsmasse fordelt over et stort område. Dertil kommer trafikale hensyn, idet gyllebeholderen kommer tæt på T-krydset Dueholmvej / Åbakken. På den ansøgte og hermed godkendte placering af ny gyllebeholder er der et eksisterende læhegn mod syd/sydvest og mod øst. Denne slørende beplantning skal suppleres med ny slørende beplantning mod nord, bestående af et tre-rækket læhegn af hjemmehørende arter (bilag 4). Der stilles vilkår til sikring heraf. Desuden stilles vilkår om, at det eksisterende læhegn skal vedligeholdes, således at læhegnet er bestående af minimum 3 rækker træer.

Den nye gyllebeholder etableres med fast overdækning i form af teltoverdækning. Med 15 graders hældning på teltdugen bliver højden over terræn i alt ca. 7 meter, og med 20 graders hældning bliver det i alt ca. 8,5 meter over terræn. Med denne højde vil teltoverdækningen være synlig uanset beplantning omkring gyllebeholderen.

Etablering af gyllebeholder med teltoverdækning vurderes ikke at være til gene i forhold til naboers udsyn, idet der er forholdsvis langt til naboejendomme. I nærområdet vil teltoverdækningen dog udgøre en visuel ændring i landskabet.

Der stilles vilkår om, at gyllebeholderen fjernes, når den ikke længere anvendes til landbrugsformål.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Ansøger anfører, at der skal etableres en ny adgangsvej til den nye gyllebeholder. Forinden etablering af adgangsvej skal Trafik og Park, Holstebro Kommune, ansøges herom. Der stilles vilkår herom.

Nyt siloanlæg:

Der etableres et siloanlæg, bestående af fire køresiloer, tæt på Dueholmvej (bilag 2). Området øst for Dueholmvej og langs Karup Å er udpeget som landskabsområde. Af hensyn til udsynet fra Karup Å-siden og de landskabelige værdier er det Holstebro Kommunes vurdering, at siloanlægget skal sløres med beplantning (bilag 4). Der stilles derfor vilkår om, at der skal etableres slørende beplantning både øst og syd for siloanlægget, bestående af tre-rækket læhegn af hjemmehørende arter.

Nyt staldafsnit (1.1.6):

Staldafsnittet på 350 m² opføres som en tilbygning til eksisterende løsdriftsstald (1.1.1). Tilbygningen opføres mod vest, længst væk fra Dueholmvej. Staldanlægget vil herefter fremstå som en harmonisk bygningsmasse (bilag 1). Der er spredte læhegn mellem husdyrbruget og nabobeboelserne, der er beliggende forholdsvis langt fra husdyrbruget. Det vurderes ikke, at tilbygningen vil være til gene for naboers udsyn.

Nye kalvehytter (1.1.4):

De nye kalvehytter, på ca. 450 m², etableres nord for den eksisterende løsdriftsstald (1.1.1) (bilag 1). De vil være synlige for forbipasserende ad Dueholmvej, men ikke for omboende.

Det samlede anlæg:

Husdyrbrugets anlæg ligger ikke indenfor kulturhistoriske interesseområder, kystnærhedszone, kirkezoner, øvrige bygge- og beskyttelseslinier eller fredede områder. Der er ingen beskyttede diger, fortidsmindeanlæg eller -fund i anlæggets umiddelbare nærhed.

Holstebro Kommune vurderer samlet, at opførelsen af ny tilbygning til løsdriftsstald, nye kalvehytter, gyllebeholder og siloanlæg ikke vil medføre forringelser af de landskabelige eller kulturhistoriske værdier i området, idet det er forudsat, at der etableres slørende beplantninger omkring ny gyllebeholder samt øst og syd for nyt siloanlæg. Der er stillet vilkår til sikring heraf.

Arealer

Husdyrbrugets udbringningsarealer er beliggende i Holstebro, Herning og Viborg kommuner. Herning Kommune og Viborg Kommune har afgivet høringssvar vedrørende arealerne i de respektive kommuner, som er vedlagt som bilag 15 og bilag 16. Nærværende afsnit vil derfor udelukkende omfatte arealer i Holstebro Kommune.

Udbringningsarealerne ligger i områder udpeget som primære jordbrugsområder. Flere af udbringningsarealerne langs Karup Å er beliggende i områder, der er udpeget som landskabeligt interesseområde i Kommuneplanen. Den ansøgte arealdrift vurderes ikke at medføre forringelser af de landskabelige værdier i området. En mindre del af udbringningsarealerne, der ligger op ad Karup Å, ligger indenfor åbeskyttelseslinie, som ikke vur-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

deres at være af betydning for arealdriften, forudsat at der ikke foretages ændringer i terræn eller beplantning, og ikke opføres læskure eller lignende.

En del af gylleaftalearealet, mark nr. 278-0, ligger indenfor fredet område langs Karup Å (Skive-Karup Ådalen) (bilag 5). Arefredningen skal sikre de landskabelige, geologiske og undervisningsmæssige interesseområder. Det vurderes, at arealdriften, alt andet lige, ikke vil påvirke det fredede område.

En del af det forpagtede areal, mark nr. 274-0, ligger indenfor beskyttelseszone for en fredet gravhøj (bilag 5). Selve gravhøjen er beliggende udenfor udbringningsarealet. Gravhøje er beskyttet af en 2 meter beskyttelseszone, målt for gravhøjens fod, hvor der ikke må foretages jordbehandling, gødskes eller tilplantes, jvf. museumslovens § 29 f. Jvf. § 18 i lov om naturbeskyttelse må der ikke etableres ny beplantning eller foretages lignende ændringer i tilstanden af arealet indenfor 100 meters afstand fra gravhøjen, medmindre kommunen meddeler dispensation hertil.

Tilgrænsende det ejede areal, det nordøstlige hjørne af mark nr. 28-0, findes et dige (bilag 5), som er beskyttet jvf. museumslovens § 29 a. Ved sten- og jorddiger og lignende forstås menneskeskabte, linieformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignende materialer, som fungerer eller har fungeret som hegn og har eller har haft til formål at markere administrative, ejendoms- eller anvendelsesmæssige skel i landskabet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnstypiske digestrukturer. Der må således ikke ske tilstandsændringer uden forudgående dispensation. Tilstandsændringer kan eksempelvis være at fjerne diget eller dele af diget. Under forudsætning af, at diget bevares, vurderes det, at arealdriften ikke medfører tilstandsændringer i digets struktur.

Holstebro Kommune vurderer samlet, at den ansøgte arealdrift ikke vil medføre forringelser af de landskabelige eller kulturhistoriske værdier i området.

OPHØR AF HUSDYRBRUGET

Ved overdragelse eller ved ophør af husdyrbrugets aktiviteter skal tilsynsmyndigheden orienteres indenfor 14 dage.

Ved husdyrbrugets ophør skal der udføres følgende forureningsbegrænsende foranstaltninger:

- Alle staldafsnit skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning, hvorefter staldene rengøres.
- Gyllebeholdere, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/kummer m.v. skal tømmes og rengøres.
- Alle olietanke skal tømmes.
- Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til Holstebro Kommunes affaldsregulativ.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Der stilles vilkår til sikring af, at der ved eventuelt ophør af produktionen skal sikres, at der ikke sker forurening af natur eller miljø. Der stilles desuden vilkår om, at Holstebro Kommune kan kræve bygningsmassen fjernet, hvis produktionen ophører, og bygningerne ikke anvendes til landbrugsformål. Omkostninger i forbindelse hermed påhviler husdyrbruget.

ALTERNATIVE MULIGHEDER

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres.

Der er i ansøgningen oplyst følgende: Den gamle malkestald er nedslidt og bevirker, at husdyrbruget har svært ved at reducere celletallet i mælken til mejeriet. Det er således meget påkrævet at renovere malkecentret. Alternativet til renovering af malkecenter er nedlægning af mælkeproduktionen indenfor kort tid. Ved renovering af malkecenter er der behov for en større besætning for at få rentabilitet i investeringen. Derfor planlægges staldafsnit med malkecenter og opsamlingsplads forlænget, så antal sengebåse i staldanlægget øges til i alt 276.

På kort sigt er det muligt at forsætte med opbevaring af hovedparten af grovfoderproduktionen i markstakke, men etablering af siloanlæg har mange fordele. Et siloanlæg med fast bund øger foderkvaliteten og samtidig reduceres miljøbelastningen, arbejdsbehovet reduceres og slitage på maskinpark reduceres. Endvidere kommer ejendommen til at fremstå harmonisk og med et fremadrettet produktionsapparat.

BAT – bedste tilgængelige teknik

Ifølge § 1 i husdyrloven skal forurening fra husdyrbrug først og fremmest forebygges ved anvendelse af 'bedste tilgængelige teknik', herunder renere teknologi. Ved godkendelse af husdyrbrug efter loven skal husdyrbruget og godkendelsesmyndigheden i forbindelse med godkendelsen foretage en vurdering af husdyrbrugets teknologi i forhold til det, som beskrives som 'bedste tilgængelige teknik', herefter BAT (Best Available Technique).

Selvom der ikke er lavet et specifikt BAT-notat (BREF-dokument) indenfor kvægdrift, er det Holstebro Kommunes opfattelse, at mange af BAT-elementerne fra BREF-dokumentet for svin og fjerkræ er universelle, og derfor kan overføres til kvægbrug. Der findes imidlertid en række BAT-byggeblade for kvægstalde, og disse er inddraget i vurderingen af staldene, under afsnittet 'Stalde'.

Husdyrbruget benytter sig til stadighed af professionel landbrugsrådgivning, og driften af husdyrbruget bliver derfor tilrettelagt efter den nyeste viden indenfor området. I husdyrgødningsbekendtgørelsen er der fastsat en række krav til anlæg, indretning og drift af husdyrbrug, som gælder for alle husdyrbrug. En del af disse krav bygger på anvendelse af renere teknologi eller BAT. Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at kravet om BAT til dels er overholdt igennem godt landmandskab, overholdelse af husdyrgødningsbekendtgørelsen og overholdelse af øvrig lovgivning.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

BAT indenfor områderne management, foder, staldindretning, forbrug af vand og energi, opbevaring, behandling og udbringning af husdyrgødning samt øvrige relevante områder, beskrives og vurderes under de pågældende afsnit. Det er Holstebro Kommunes overordnede vurdering, at husdyrbruget overholder kravet om BAT.

Husdyrbrugets anlæg

DRIFT

For at ansøger og medarbejdere kan bevare overblikket over produktionen, både med hensyn til dyrene, drift af anlæg og miljøforhold, er der i den nuværende drift og ansøgte drift indført visse rutiner og egenkontrol. BAT, som anvendes i forbindelse med egenkontrol og management, er blandt andet:

- Jævnlig kontrol af produktionsomfang
- Råvareforbrug registreres løbende via indlægssedler og fakturaer
- Hvert år udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab, hvor forbrug af husdyrgødning og handelsgødning dokumenteres
- Hvert år udarbejdes en markplan i samarbejde med planteavlskonsulent, hvor sædskiftet og hensigtsmæssig placering af efterafgrøder fastlægges
- Der tages analyser af alt grovfoder, og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet
- Der foretages E-kontrol og endags foderkontrol og Kvægnøglen anvendes for at optimere fodringen og minimere næringsstofindholdet i husdyrgødningen
- Foderplaner udarbejdes i samarbejde med fodringskonsulent, hvor nyeste viden indenfor fodring anvendes
- Der holdes løbende kontrol med vand- og energiforbruget, og der følges op på ændringer i forbruget. Det totale forbrug opgøres årligt i forbindelse med driftsregnskabet
- Affaldsmængder opgøres årligt i forbindelse med driftsregnskabet
- Der føres sprøjtejournal
- Der føres logbog over flydelag på gyllebeholderen
- Husdyrbruget er tilmeldt ARLA-gårdens egenkontrolprogram
- Der er udarbejdet handlingsplan for håndtering af gylleudslip samt beredskabsplan for husdyrbruget
- For at undgå uheld ved overpumpning af gylle holdes anlægget under observation
- Vandkopper og drikkekar kontrolleres og vedligeholdes løbende. Eventuelle utætheder og lækager repareres hurtigst muligt
- Der foretages løbende vedligeholdelse og rengøring af bygninger og maskiner
- Ejer og ansatte efteruddannes løbende. Nye ansatte får relevant oplæring i arbejdsopgaver på husdyrbruget og tilbydes relevant efteruddannelse.

Der stilles desuden vilkår om egenkontrol i form af driftsjournal (bilag 17).

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Det vurderes, at BAT indenfor management og egenkontrol anvendes i driften, på baggrund af ansøgningen og de stillede vilkår.

DET ANSØGTE HUSDYRHOLD

Husdyrbruget Dueholmvej 2, 7800 Skive, drives i samdrift med Røjbækvej 2, 7540 Haderup. I ansøgt drift vil hovedejendommen Dueholmvej 2 anvendes til malkekøer og småkalve, mens ungdyropdræt opstaldes på Røjbækvej 2.

De to ejendomme indgår i en produktionsmæssig sammenhæng, hvor den miljømæssige påvirkning fra dyreholdet på hver ejendom kan behandles adskilt. Husdyrgødningen fra Røjbækvej 2 afsættes til udbringningsarealerne tilhørende bedriften Dueholmvej 2, hvor den miljømæssige påvirkning af arealerne behandles i godkendelsen af Dueholmvej 2. Afstanden mellem de to ejendomme er ca. 2,3 kilometer. Holstebro Kommune har vurderet, at ansøgning om udvidelse af dyreholdet på hver ejendom behandles separat, således at der udarbejdes en miljøgodkendelse for husdyrbruget Dueholmvej 2, 7800 Skive, og en anlægsgodkendelse for husdyrbruget Røjbækvej 2, 7540 Haderup.

Husdyrbruget drives konventionelt med en produktionsstørrelse som opstillet i tabel 2.

Tabel 2. Nuværende produktion og ansøgt produktion.

Dyretype	Eksisterende produktion		Ansøgt produktion	
	Antal	DE	Antal	DE
Malkeko, tung race	170	226,88	276	368,34
Kvie, tung race (6-28 mdr.)	110	55,91	-	-
Kvie, tung race (25-28 mdr.)	-	-	30	20,04
Småkalv, tung race (0-6 mdr.)	33	8,92	-	-
Småkalv, tung race (0-5 mdr.)	-	-	55	14,39
Tyrekalv, tung race (45-80 kg)	-	-	100	2,29
I alt (DE)		291,71		405,06

PRODUKTIONSLEVEL

Produktionsniveauet ligger stabilt hen over året, og der forventes ikke varierende belastninger fra husdyrproduktionen i løbet af året. Almindelige sæsonudsving samt tilpasninger på grund af sygdom og lignende kan forekomme, hvilket kan accepteres. Der stilles vilkår om, at der maksimalt må produceres det ansøgte dyrehold, som fremgår af tabel 2 indenfor hvert planår (1. august – 31. juli).

På husdyrbruget skal der føres egenkontrol med den godkendte produktion, samt foreligge en opgørelse over produktionens størrelse, i henhold til husdyrgodkendelsens bilag 1, for de seneste fem planperioder (01/08-31/07). Disse med tilhørende bilag skal kunne forelægges for tilsynsmyndigheden på forlangende, til dokumentation for overholdelse af vilkår om husdyrproduktionens størrelse.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Udnyttelse af produktionsniveau

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

STALDE

Husdyrbrugets staldafsnit fremgår af bilag 1 og bilag 2 og nedenstående tabel 3.

Stalnummer henviser til nummerering af staldanlæg som angivet i ansøgningskemaet.

Tabel 3. Placering af dyrearter og typer i relation til husdyrbrugets indretning af staldanlæg.

Staldbygning	Dyreart / dyretype	Nudrift		Ansøgt drift		Staldsystem
		Antal	DE	Antal	DE	
Eksisterende kostald (1.1.1)	Malkekøer, tung race	155	206,86	184	245,56	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal), skrabning hver 4. time
	Kvier, tung race (25-28 mdr.)	50	25,41	30	20,04	Sengestald med spaltegulv (kanal, linespil), , skrabning hver 4. time
Eksisterende kviestald -> foderhus (1.1.2)	K vier, tung race (6-28 mdr.) Ingen dyr i ansøgt drift	60	30,50	-	-	Dybstrøelse, kort ædeplads med fast gulv Fast gulv i ansøgt drift
Eksisterende småkalvestald -> malkecenter (1.1.3)	Småkalve, tung race (0-6 mdr.) Ingen dyr i ansøgt drift	33	8,92	-	-	Dybstrøelse (hele arealet) Fast gulv i ansøgt drift
Nye kalvehytter til småkalve (1.1.4)	Småkalve, tung race (0-5 mdr.)	-	-	55	14,39	Dybstrøelse (hele arealet)
	Tyrekalve, tung race (45-80 kg)	-	-	100	2,29	Dybstrøelse (hele arealet)
Eksisterende stald til goldkøer (1.1.5)	Malkekøer, tung race	15	20,02	16	21,35	Dybstrøelse (hele arealet)
Nyt staldafsnit til køer (1.1.6)	Malkekøer, tung race	-	-	60	80,08	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver 2. time
Gl. malkecenter -> kælvningsboks (1.1.7)	Malkekøer, tung race	-	-	16	21,35	Dybstrøelse (hele arealet)
I alt			291,71		405,06	

Udvidelsen i malkekvægbesætningen finder sted i den eksisterende kostald (1.1.1), i gammelt malkecenter (1.1.7) samt i den eksisterende stald til goldkøer (1.1.5). Herudover etableres nyt staldafsnit (1.1.6) i tilknytning til den eksisterende kostald (1.1.1) og nye kalvehytter (1.1.4) etableres til småkalve og tyrekalve (bilag 1).

Holstebro Kommune har fastlagt emissionsgrænseværdierne fra husdyrbruget ud fra dels nyetablering af tilbygning til kvægstald (1.1.6) og eksisterende dele af anlægget, der ikke renoveres. Emissionsgrænseværdien er fastlagt ud fra Miljøministeriets Vejledende emis-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

sionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) – Husdyrbrug med konventionel produktion af malkekvæg (gyllebaserede staldsystemer), 2010.

Det står ansøger frit for at vælge teknikker eller teknologier indenfor fodring, staldindretning eller i forbindelse med opbevaring af husdyrgødning, herunder i hvilke dele af staldanlægget, det vil være mest hensigtsmæssigt. Det afgørende er således, at anlægget samlet lever op til den emissionsgrænseværdi, som kommunen vurderer er opnåelig ved anvendelse af BAT. Samlet for anlægget skal emissionen maksimalt være 2.883 kg NH₃-N.

Staldafsnit 1.1.1

Eksisterende kostald – staldafsnit 1.1.1

Den eksisterende kostald er opført i 1973 og ombygget i 1999. Ombygningen omfattede inventar og mere ventilation i stalden, mens gulvet ikke blev renoveret. Stalden er indrettet som sengestald med spalter og ringkanal. Idet stalden er velfungerende såvel dyrevelfærds- som arbejdsmæssigt er der ingen planer om at ændre staldanlægget indenfor de kommende år.

Ansøgers valg og fravalg af BAT i staldafsnit 1.1.1

Den eksisterende stald (1.1.1) vurderes at have en restlevetid på 10-15 år. Der er ikke planlagt godkendelsespligtig renovering af stalden inden for de kommende 8-10 år, da stalden er velfungerende og i god stand. Ved renovering af stalden vil BAT-krav til staldanlægget blive opfyldt. I stalden indsættes børsterobot, som skraber spaltegulvet i gangarealet ca. 6 gange i døgnet, hvorved spalterne holdes rene og tørre. Reduktion af ammoniakfordampningen er sat til 5 % på baggrund af ca. 6 gange skrabninger af spaltegulvet. Det vurderes ikke at være proportionalitet i etablering af gylleforsuring i eksisterende staldanlæg, da hovedparten af staldanlægget er mere end 10 år gammelt og fremstår med ældre inventar og gulvbelægning, der ikke er forberedt til gylleforsuring. Pt. findes der ikke veldokumenterede referencestal, hvor man har anvendt gylleforsuring i et tilsvarende staldanlæg. Det har ikke været muligt at finde rådgivere indenfor inventar til staldbyggeri, der ønsker at komme med et kvalificeret bud på indvirkning på restlevetiden af staldanlægget ved anvendelse af gylleforsuring i det eksisterende staldanlæg.

Holstebro Kommunes vurdering af BAT i staldafsnit 1.1.1

Stalden er opført i 1973. I 1999 ombygges stalden, som omfatter inventar og mere ventilation i stalden. Gulvet er ikke blevet renoveret. Holstebro Kommune vurderer, at betongulv og gyllekanaler støbt i 1973 ikke er forberedt til den syrepåvirkning, som betonen vil blive udsat for ved tilsætning af syre til gyllen. Udskiftning af spalterne til et BAT-gulv, eksempelvis præfabrikeret drænet gulv, i den eksisterende stald vurderes at svare til at opføre en ny stald. Dette vil ikke være proportionalt med den opnåede ammoniakreduktion (25 %), eftersom den eksisterende stald er fuldt funktionsdygtig, idet den er renoveret i 1999 og dermed ikke er renoveringsmoden indenfor de næste 8 år. Ammoniakreduktionen kan ske med andre virkemidler dels i stalden og dels i andre af husdyrbrugets anlæg. Holstebro Kommune vurderer på baggrund heraf, at ændring af gulvtype ikke er et BAT-krav i stald 1.1.1.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Holstebro Kommune vurderer, at det er BAT at robotskraber i stalden skal skrabe gulvet hver 4. time, hvorved ammoniakfordampningen beregningsmæssigt reduceres med 25 %, jvf. teknologiblade 'Staldindretning - Skrabere i gangareal' af 30. juni 2010. For at opnå effekten på 25 % reduktion, er det desuden vigtigt at vedligeholde og rengøre anlægget for at undgå driftsstop, højere energiforbrug og kort levetid, jvf. FarmTest nr. 43. Robotskraber skal indstilles til at skrabe den del af gangarealet, der ligger tættest på foderbordet hver tolvte time og øvrige gangarealer hver 4. time. Robotskraber skal rengøres og vedligeholdes, herunder jævnlig udskiftning af gummilister, med henblik på at sikre den angivne effekt. Dokumentation for at skraber er i drift skal forevises på tilsynsmyndighedens forlangende og driftsstop skal noteres i driftsjournal. Der stilles vilkår herom.

Staldafsnit 1.1.2

Eksisterende kviestald ændres til foderhus – afsnit 1.1.2

60 kvier (6 mdr.-kælvning) er opstaldet på dybstrøelse. I ansøgt drift ændres kviestalden til foderhus, og kvierne opstaldes fremover på ejendommen Røjbækvej 2.

Staldafsnit 1.1.3

Eksisterende afsnit til småkalve ændres til malkecenter – afsnit 1.1.3

Det eksisterende staldafsnit til småkalve er opført i 1979 og renoveret i 2006/2007. Afsnittet på 330 m² ændres til nyt malkecenter.

Staldafsnit 1.1.4

Etablering af kalvehytter til småkalve – afsnit 1.1.4

I forbindelse med udvidelse etableres fritstående kalvehytter langs nordsiden af kostalden (afsnit 1.1.1). Kalvehytterne etableres på befæstet areal på ca. 450 m² med afløb til gyllebeholder.

Ansøgers valg af staldsystem i staldafsnit 1.1.4

Der etableres kalvehytter med dybstrøelse. Det er vigtigt at kalve har tørt leje og frisk luft uden træk. Fritstående kalvehytter placeres langs kostalden på befæstet areal, og opfylder kravene til småkalves trivsel. Endvidere er det let at holde opsyn med kalvene.

Holstebro Kommunes vurdering af BAT i staldafsnit 1.1.4

Der er aktuelt ingen BAT-blade for kalvestalde som alternativ til dybstrøelse. Dybstrøelse / kalvebokse med strøelse er således også i praksis det eneste anvendte staldsystem til småkalve (kviekalve, 0-6 mdr.), og den eneste valgmulighed i den elektroniske ansøgning. Holstebro Kommune har endvidere ikke kendskab til, at dybstrøelse i hele arealet skulle være mere eller mindre miljøbelastende end dybstrøelse med kort ædeplads med fast gulv, som er de to valgmuligheder, der findes til opstaldning af kalve. Holstebro Kommune vurderer, at den overordnede staldtype – dybstrøelse - principielt godt kan karakteriseres som BAT, såfremt der strøs halm i tilstrækkelig mængde i kalvehytterne, der sikrer at dybstrøelsesmåten og strøelsen altid er tør i overfladen. På denne måde vil ammoniakemissionen i staldtypen være lavest mulig. Der stilles vilkår til sikring heraf.

Staldafsnit 1.1.5

Eksisterende stald til goldkøer – afsnit 1.1.5

Det eksisterende staldafsnit til goldkøer er opført i 1970. I 2005 blev staldafsnittet renoveret med nyt inventar, men uændret gulv. Staldafsnittet skal fortsat anvendes til goldkøer på dybstrøelse. Afsnittet giver mulighed for at køer med klovproblemer i en periode kan opstaldes i separationsafdelingen.

Ansøgers valg af staldsystem i staldafsnit 1.1.5

Goldkøer opstaldes i eksisterende stald opført i 1970. Staldafsnittet er renoveret i 2005 med nyt inventar, men uændret gulv. Staldafsnittet med dybstrøelse skal fortsat anvendes til goldkøer. Afsnittet giver mulighed for at køer med klovproblemer i en periode opstaldes i separationsafdelingen, da der især i nye kvægstalde med fast gulv og skrabere er hyppigere klovproblemer end i stalde med dybstrøelse.

Holstebro Kommunes vurdering af BAT i staldafsnit 1.1.5

Grundet dyrevelfærdsmæssige årsager vurderes det acceptabelt, at der fortsat er et dybstrøelsesafsnit med plads til 16 goldkøer. Holstebro Kommune vurderer, at den overordnede staldtype – dybstrøelse – principielt godt kan karakteriseres som BAT, såfremt der strøs halm i tilstrækkelig mængde, der sikrer, at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen, hvorved ammoniakemissionen er lavest mulig. Der stilles vilkår til sikring heraf.

Staldafsnit 1.1.6

Nyt staldafsnit til køer – afsnit 1.1.6

Det nye staldafsnit på 350 m² etableres som en tilbygning til eksisterende kvægstald (staldafsnit 1.1.1) og planlægges etableret i 2011. Det nye staldafsnit etableres som sengegestald med 60 sengebåse, med fast drænet gulv med 2 % hældning og skrabere med skrabning hver 2. time.

Ansøgers valg og fravalg af BAT i staldafsnit 1.1.6

Det nye staldafsnit (1.1.6) etableres med fast drænet gulv, 2 % hældning og skrabere med skrabning hver anden time. Staldafsnittet opfylder BAT-kravene til nye staldanlæg.

Som udgangspunkt ønsker ansøger, at husdyrbruget har flest mulige frihedsgrader i den fremtidige drift under hensyntagen til dyrevelfærd, arbejdsmiljø, natur, økonomi m.m. Ansøgers valg af staldsystem i den nye kostald er sket ud fra en nøje afvejning mellem dyrevelfærd, miljø, arbejdsmiljø, økonomi og daglig drift. Hele produktionen forudsætter, at dyrene har en høj sundhedsmæssig status, og ansøger ønsker at tilgodese dyrevelfærden mest muligt. Derfor har valget af staldsystem taget udgangspunkt i disse krav, som er vægtet meget højt i planlægning af udvidelsen.

Ligeledes har tanker om/mulighed for omlægning til økologi været med i valget af indretning af den fremtidige drift. Ejendommen har tidligere i en kort periode været drevet økologisk, og ansøger ønsker ikke at afskære sig fra muligheden for omlægning til økologisk drift i fremtiden. Ansøger har derfor fravalgt at tilsætte syre til gyllesystemet, da dette vil afskære ansøger fra muligheden for at konvertere fra konventionel drift til økologisk drift på et senere tidspunkt, samt afsætte gylle til økologer. De nuværende økologiske regler tillæ-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

der ikke, at der udbringes forsuret gylle, og midler til forsuring af gylle er ikke oplyst på positivlisten over additiver, som må anvendes på økologiske landbrug.

I aftalegrundlaget for Grøn Vækst er aftalt, at 50 % af husdyrgødning i 2010 skal anvendes til grøn energi (biogas). Da gylleforsuring reducerer muligheden for at afsætte gyllen til biogas, anser ansøger ikke gylleforsuring for at være et entydigt fremadrettet tiltag på husdyrbruget.

Ansøgningen omfatter et samlet dyrehold på 405,06 DE, hvoraf ca. 72 % af det ansøgte dyrehold opstaldes i eksisterende staldanlæg, mens de resterende ca. 28 % opstaldes i nyanlæg.

På denne måde finder ansøger, at de miljøtekniske muligheder for at opnå BAT tages i brug, i forhold til de driftsmæssige ønsker.

Holstebro Kommunes vurdering af BAT i staldafsnit 1.1.6

BAT på malkekvægstalde er i dag enten gylleforsuring, jvf. Teknologibladet 'Kvæg - Svovlsyrebehandling af kvæggylle, revideret 19. maj 2009 eller faste drænede gulve med skraber og ajlefløb, jvf. Teknologibladet 'Staldindretning – Faste, drænede gulve' af 30. juni 2010.

Ansøgers argumentation for fravalg af gylleforsuring godtages ikke, idet Holstebro Kommune behandler konkrete ansøgninger, og i denne konkrete ansøgning er der ansøgt om et dyretryk på 2,3 DE/ha, som ligger betydeligt over økologiske brugs harmonikrav på maksimalt 1,4 DE/ha.

Holstebro Kommune har vurderet, at den eksisterende stald (staldafsnit 1.1.1), hvor betongulv og gyllekanaler er støbt i 1973, således ikke er forberedt til den syrepåvirkning, som betonen vil blive udsat for ved tilsætning af syre til gyllen. Det nye staldafsnit (1.1.6) etableres som en tilbygning til eksisterende stald, hvorfor det ikke i praksis vil være muligt at etablere gylleforsuring i det nye afsnit af stalden.

Det nye staldafsnit (1.1.6) etableres med fast drænet gulv, 2 % hældning og spalteskrabere med skrabning hver anden time. I henhold til Teknologiblad 'Staldindretning – Faste, drænede gulve' af 30. juni 2010 kan der derfor forventes en ammoniakreduktion på op til 50 % i forhold til referencestaldsystemet, der er sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) og linespil. For at gulvene lever op til emissionskravet på 50 % af referencetulvet, må det samlede lysningsareal på afleveringsåbningerne ikke udgøre mere end 5 % af staldens samlede gangareal. Skraberer skal være forsynet med timer. Endvidere skal skraberer rengøres og vedligeholdes, herunder jævnlig udskiftning af gummilister, med henblik på at sikre den angivne effekt. Dokumentation for at skraberer er i drift skal forevises på tilsynsmyndighedens forlangende og driftsstop skal noteres i driftsjournal. Der stilles vilkår herom. Det ansøgte staldsystem i staldafsnit 1.1.6 er pt. det bedst tilgængelige i forhold til reduktion af ammoniakfordampning, og vurderes derfor at opfylde kravene til BAT.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Staldafsnit 1.1.7

Gammelt malkecenter ændres til kælvningsbokse – afsnit 1.1.7

Et mindre afsnit indrettes til kælvningsbokse med dybstrøelse grundet dyrevelfærdsmæssige hensyn. Kælvningsboksenes placering giver gode muligheder for tilsyn med køer og spædkalve.

Ansøgers valg af staldsystem i staldafsnit 1.1.7

Til kælvningsbokse må dybstrøelse anses for at være bedste staldsystem. Spædkalvene har gode muligheder for et tørt, varmt leje.

Holstebro Kommunes vurdering af BAT i staldafsnit 1.1.7

Det vurderes acceptabelt, af dyrevelfærdsmæssige årsager, at der etableres et mindre dybstrøelsesafsnit med plads til 16 køer. Holstebro Kommune vurderer, at den overordnede staldtype – dybstrøelse – principielt godt kan karakteriseres som BAT, såfremt der strøs halm i tilstrækkelig mængde, der sikrer, at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen, hvorved ammoniakemissionen er lavest mulig. Der stilles vilkår til sikring heraf.

Samlet vurdering for bedste tilgængelige staldteknologi

Hovedparten af staldene er fra 1970'erne, hvoraf nogle er renoveret løbende, dog ikke med hensyn til gulvtype. Holstebro Kommune vurderer, at etablering af forsøringsanlæg i ældre staldanlæg ikke er BAT, idet betonen i gyllekanaler og gulv ikke er forberedt til syrepåvirkning. I nyt staldanlæg (1.1.6) er søgt om fast drænet gulv, 2 % hældning og skraber med skrabning hver anden time. Staldafsnittet opfylder BAT-kravene til nye staldanlæg. I eksisterende kostald (1.1.1) skal der indsættes robotskraber, der skal skrabe gulvet hver fjerde time. I staldafsnittene med dybstrøelse (1.1.5 og 1.1.7) og kalvehytterne (1.1.4) skal der strøs halm i rigelige mængder, så dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen.

Der stilles vilkår til sikring af de ammoniakreducerende tiltag i staldene, og Holstebro Kommune vurderer på baggrund heraf, at husdyrbrugets staldindretning opfylder kravene til implementering af BAT.

Yderligere stilles vilkår til dokumentation af, at skraberne er i drift og vedligeholdes, eksempelvis i form af logbog, servicefaktura eller lignende, der skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbogen med angivelse af årsag og varighed.

For at nå ned på det fastlagte emissionsniveau har ansøger valgt at etablere fast overdækning på ny gyllebeholder, som behandles under afsnittet 'Opbevaring af flydende husdyrgødning'. Den samlede emission fra anlægget, stalde og opbevaringslagre for husdyrgødning, er herefter på 2.867 kg NH₃-N. Samlet opfylder anlægget således den fastlagte emissionsgrænseværdi for ammoniak.

Overordnet vurderer Holstebro Kommune, at en landmand gennem godt landmandspraksis, via uddannelse og dygtiggørelse indenfor landbrugsdriften m.m. kan overholde kravet om BAT med hensyn til husdyrbrugets indretning og drift. Såfremt der på et senere tidspunkt ønskes ændringer i husdyrbrugets indretning og/eller drift herunder byggeri og/eller renovering af staldanlæg eller lignende, skal dette vurderes i henhold til BAT.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

På baggrund af det ansøgte og de stillede vilkår vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbrugets staldindretning opfylder kravet til implementering af BAT.

VENTILATION

Ventilation i alle stalde foregår ved naturlig ventilation. Afkast er tæt på kip. Ventilationssystemerne på husdyrbruget forventes derfor ikke at kunne give anledning til væsentlige gener for omboende.

Der findes ikke en fast definition af, hvad der er BAT for ventilation i kvægstalde, men i praksis anvendes kun naturlig ventilation i nye kvægstalde, og det vurderes, at kravet til BAT er overholdt. Såfremt der senere ønskes ændring i ventilationsformen på husdyrbruget, skal dette forinden vurderes i henhold til principperne for BAT, og forhold omkring blandt andet støj og energiforbrug m.v. skal gennemgås.

RENGØRING AF STALDANLÆG

Erfaring viser, at en god hygiejne i form af rene og tørre stalde, fodringsanlæg m.v. ofte har en gunstig indflydelse på staldlugtemissionen.

Malkestalden rengøres 2 gange dagligt med Detersept og malkeanlægget rengøres dagligt med F60+. F60+ er et surt kuldestabilt desinfektionsmiddel. Vand fra mælkekøling genanvendes til vask af staldanlæg. Kalvehytterne rengøres ved flytning af kalve, men uden brug af desinfektionsmidler. Højtryksrensere anvendes lejlighedsvist til rengøring af tomme staldafsnit.

Der stilles vilkår om, at der opretholdes en god staldhygiejne.

FODER

På bedriften er der en stor egenproduktion af foder, men der suppleres med indkøbt tilskudsfoder. I ansøgt drift anvendes 420 ton kraftfoder/tilskudsfoder, 5.600 ton ensilage samt 225 ton halm. Korn og tilskudsfoder opbevares i foderlade og tårnsiloer øst for kostalden (staldafsnit 1.1.1) (bilag 1 og bilag 2).

Majsensilage udgør hovedparten af grovfoderrationen, mens græs udgør mindst 40 % af grovfoderrationen. Hovedparten af ensilage vil fremover opbevares i køresiloer (bilag 2), men der kan fortsat være behov for at opbevare en mindre del af grovfoderet i markstakke.

Der anvendes ikke og opbevares ikke kartoffelpulp eller saftgivende ensilage typer på husdyrbruget.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Foderet blandes i en mobil foderblander, som er placeret på befæstet areal ved siloanlæg og eventuelt ved indgang til staldanlægget, mens foderet blandes.

Husdyrbrugets fodermidler opbevares på husdyrbruget tæt på staldene, således at foder-spild og energiforbrug minimeres samtidig med at støv-, støj- og transportgener for ombo-ende begrænses. I ansøgt drift opbevares hovedparten af foderet i siloanlæg på fast bund. Afhængigt af høstudbyttet i enkelte år kan det forekomme, at mindre partier ensilage op-bevares i markstak (se under afsnittet 'ensilage').

Foderplanen udarbejdes i samarbejde med fodringskonsulent på baggrund af grovfoder-analyser, således at foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet, og den nyeste viden indenfor kvægfodring, med henblik på at opnå den mest optimale fodring med hensyn til mælkeproduktion, køernes sundhed, foderomkostninger, størst mulig grad af selvforsyning med foder og brug af færrest mulige ressourcer.

Foder og BAT

Ansøger har fravalgt at anvende reduceret proteintildeling, som et virkemiddel til reduktion af ammoniak. Ansøger har kontaktet Dansk Kvæg, som medgiver, at reduktion af råprotein i foderrationen til malkekøer generelt bør overvejes nøje, inden dette tiltag vælges med henblik på at opnå et fastlagt emissionsniveau for ammoniak. Landmænd, hvis besætnin-ger især har høj ydelse eller høje avlsmål, vil få store udfordringer ved at vælge reduceret proteinniveau i foderrationen. Hvis de seneste års tendens for kvægbrug fortsætter, vil mælkeydelsen over de kommende år øges pr. ko og samtidig vil koens energikrav også blive øget.

Igennem flere år har ansøger haft stor interesse for kvægavl og besætningen har en høj ydelse, hvorfor ansøger ikke vælger reduceret proteintildeling.

Vurdering af foder og BAT

Det står ansøger frit for at vælge teknikker eller teknologier indenfor fodring, staldindret-ning eller i forbindelse med opbevaring af husdyrgødning, herunder i hvilke dele af stald-anlægget, det vil være mest hensigtsmæssigt, når blot den fastlagte emissionsgrænse-værdi for ammoniak nås med andre ammoniakreducerende virkemidler. Ansøger har valgt teknologier indenfor staldindretning og opbevaring af flydende husdyrgødning.

Husdyrbruget producerer grovfoderet til kreaturerne på egen jord. Der udtages foderprøver og foderplan udarbejdes i samarbejde med fodringskonsulent og med anvendelse af den nyeste viden indenfor kvægfodring. For at kunne optimere mest muligt, stilles der vilkår om, at der skal foretages én-dagsfoderkontrol (EFK) mindst fire gange årligt. Ved EFK re-gistreres vægt af alle fodermidler, der tages analyser af alt grovfoder og for kraftfoder og råvarer anvendes følgesedler, således at rationens indhold af blandt andet råprotein, AAT og PBV kan beregnes. Med udgangspunkt i EFK kan fodertildeling optimeres og foderpla-nen justeres ud fra rationens indhold af foderemner og sammensætning.

Holstebro Kommune vurderer, at fodringen på husdyrbruget, med det stillede vilkår, lever op til BAT og ikke forårsager væsentlige miljøpåvirkninger.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

ENSILAGEOPBEVARING OG HÅNDTERING

I forbindelse med den nuværende drift opbevares græs- og majsensilage i markstakke og hjemtages i forbindelse med fodring. Efter udvidelsen skal ensilagen overvejende opbevares på de planlagte ensilagepladser på ca. 3.750 m² (bilag 2). I 2013 etableres yderligere en ensilageplads på 980 m² inklusiv randzoner. Afhængigt af udbyttet de enkelte år, kan der forekomme år, hvor udbyttet er så stort, at det også er nødvendigt at opbevare ensilagen i markstak. Det forventes, at der kan være behov for at opbevare maksimalt 10 % af ensilagen i markstak, svarende til 450 m².

Ensilage i markstakke

I henhold til gældende lovgivning må saftgivende ensilage ikke placeres i markstak. Ikke-saftgivende ensilage må efter gældende lovgivning placeres direkte på marken i markstak.

Under visse omstændigheder kan oplag af ensilage i markstak medføre risiko for punktkildeforurening, grundet udvaskning af næringsstoffer eller organisk stof til vandmiljøet. Risikoen herfor afhænger af flere faktorer, såsom manglende fortørring, uhomogene blandinger, lille absorptionsevne i blandingselementer, hurtig saftafgivelse fra foderemner eller lille tørstofprocent i udgangsmaterialet. Ved saftafgivelse fra ensilage i markstakke er der risiko for udvaskning af næringsstoffer til sårbart vandmiljø eller eksempelvis vandindvindingsanlæg. Risikoen herfor stiger ved anvendelse af samme ensileringsareal år efter år. Jvf. BREF-dokumentet er det BAT at placere eksempelvis gødningsstakke på skiftende lokaliteter på en sådan måde, at punktkildeforurening og afstrømning til følsomme recipienter reduceres. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at der i denne sammenhæng er visse ligheder mellem ensilage- og kompostmarkstakke. I forbindelse med etablering af ensilagemarkstakke, kan der desuden forekomme lugt- og støjgener i forbindelse med ensilering og efterfølgende foderafhentning og eventuel foderblanding, hvilket kan være til gene for naboer.

Holstebro Kommune stiller derfor vilkår om, at ikke-saftgivende ensilage, oplagt direkte på marken i markstak, skal placeres på skiftende lokaliteter år efter år, og ikke på samme sted inden for 5 år. Der stilles herudover vilkår om, at ensilageoplag på mark skal overholde nedenstående afstandskrav for at sikre mod gener og forurening (tabel 4).

Tabel 4. Afstandskrav fra ensilageoplag til indvindingsanlæg m.v. og nabobeboelse.

Anlæg	Afstandskrav
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter
Vandløb, grøfter, dræn og søer samt offentlig vej og privat fællesvej	15 meter
Naboskel	30 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter

Der stilles herudover vilkår om, at der skal føres en journal for placering af stakkene på kort m.v. og at ensilagespild/ensilagerester løbende, minimum én gang om ugen, og altid før varslet regn, skal fjernes fra marken og placeres på et anlæg godkendt til opbevaring af ensilage eller gødning, og at overdækningsmateriale løbende skal fjernes fra marken.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Grundet risiko for overfladeafstrømning til overfladevand, stilles der vilkår om, at ensilagestakke ikke må placeres på arealer, der skråner mere end 6 grader mod overfladevande uanset afstanden til disse.

Lavbundsarealer uden okkerklasse har et ringe indhold af jern i jorden, og dermed en ringe evne til at binde partikulært fosfor, hvorfor arealerne er risikoarealer med hensyn til fosforudvaskning. Holstebro Kommune stiller derfor vilkår om, at ensilagestakke ikke må placeres på lavbundsarealer uden okkerklasse, da der kan være en større risiko for udvaskning fra disse arealer, jvf. bilag 14.

Ensilageplads og BAT

Holstebro Kommune vurderer, at det er BAT, at opbevaring af ensilage på husdyrbrug omfattet af husdyrlovens § 12 i videst muligt omfang sker på ensilageplads med fast bund, der er etableret i henhold til gældende byggeblade. Ligeledes bør ensilagepladserne i videst muligt udstrækning placeres tæt på udfodringssted, hvorved det samlede transportbehov og heraf afledte støjgener og ressourceforbrug reduceres.

Området, hvor ensilagepladserne skal etableres er ikke drænet, ifølge ansøgers oplysninger og de af Hedeselskabets drænkort, som Holstebro Kommune har adgang til. Såfremt der ligger dræn indenfor en afstand af 15 meter fra ensilagepladserne, er det ansøgers ansvar at sløjfe disse inden etablering af ensilageplads.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget opfylder kravene til BAT for opbevaring af ensilage. Da naturlige udsving i høstudbyttet kan bevirke, at ensilage placeres i markstak, vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til BAT for placering af disse.

Sprinkleranlæg til udspreddning af overfladevand fra plansiloer

Ansøger ønsker at etablere et sprinklersystem, der skal kunne afdræne det nye plansiloanlæg, som skal opføres i forbindelse med udvidelsen. Det er oplyst, at etablering af sprinkleranlægget dimensioneres i henhold til vejledningen i Landbrugets Byggeblad Gr.nr. 103.09-05. Udsprinklingsanlægget ønskes etableret for at undgå, at få de store mængder af regnvand fra plansiloerne ledt til gyllebeholdere, og den deraf afledte øgede transport ved udkørsel af gyllen. Anlægget består af 4 plansiloer, forplads og befæstet areal heromkring. Der opsamles således overfladevand fra i alt 4.730 m². Med en årlig gennemsnitlig nedbørsmængde på 700-900 mm medfører det en spildevandsmængde på 3.311-4.257 m³ årligt.

I supplerende oplysninger fremgår det, at der etableres en samletank på 30 m³ og pumpeanlæg med 10 hydranter. Pumpen har en ydelse på 100 m³/time og et tryk på 3,5-4,0 bar. Sprinklerne har en kastelængde på 8 meter, svarende til et udspreddningsareal på 200 m² hver især, som medfører et samlet udspreddningsareal på 2.000 m². Vandet opsamles og udsprinkles løbende, når vandet når et vist niveau i samletanken, idet der monteres niveauføler i samletanken. Herved undgås, at det løber over. Der er tilbageløb på rørene, så der ikke kan ske frostsprængninger. På denne måde udspreddes overfladevandet løbende. Husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for indretning af afløb og anvendelse af ensilagesaft skal følges, herunder skal det opsamlede vand tilføres afgrøder med gødnings-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

norm, udsprinklingen må ikke give anledning til unødige gener, og fra høst til 1. november må kun udsprinkles på bevoksede arealer eller arealer med afgrøder den følgende vinter.

Det er oplyst, at anlægget vil kunne bortlede en vandmængde, der svarer til 21 mm/time. Ved kraftigt regnskyl, 25 mm/time, svarer det til 119 m³ regnvand på én time på de 4.730 m² plansiloanlæg. 25 mm nedbør vil give anledning til 119 m³, hvoraf de første 30 m³ kan løbe i tanken og resten kan pumpes væk i løbet af en time. Det bemærkes, at der ikke er medregnet, hvad der kan/vil være af kapacitet i rørsystemet og på pladserne omkring riste i en ekstrem regnvandssituation. Den maksimale kapacitet i samletanken opnås ved, at man placerer niveaufølere lavt i tanken og relativt tæt sammen, så pumpen kører oftere og dermed er sandsynligheden større for at tanken er tømt, når et eventuelt stort regnskyl forekommer. Dette bevirker også at fordelingen på udspretningsarealet bliver mere optimalt. Dertil kommer, at der kun vil opstå et overløb fra samletanken, såfremt der er fri passage til rørsystemet via alle riste på ensilagepladsen.

Såfremt der skulle forekomme et skybrud, hvor der ikke er plads til regnvandet i samletanken, og der så sker overløb, er området omkring samletanken forholdsvis plant og vandet vil fordele sig på de omliggende udbringningsarealer. Samletanken er placeret ved rørføringen til sprinkleranlægget nærmest plansiloen (bilag 2). Der er ca. 180 meter til nærmeste vandløb, grøft eller dræn, hvorfor der ikke er risiko for forurening af disse med overfladevand iblandet ensilagesaft. I ekstremesituationerne, hvor der kan være risiko for overløb af tanken, vurderes dette at være meget fortyndet på grund af de store mængder regnvand.

Mængden af næringsstoffer fra den opbevarede ensilage på plansiloanlægget vil være meget lille i forhold til den samlede volumen, og i ansøgningen er det oplyst, at koncentrationen vil være under 0,3 kg N/ton. Overfladevandet fra plansiloanlægget udsprinkles på en del af mark nr. 1-0 (bilag 2). Holstebro Kommune vurderer, at udsprinklingsarealet som minimum skal svare til størrelsen på det afvandede areal, hvorfor udsprinklingsarealet skal være minimum 4.730 m². Derved vurderes det, at der ikke er risiko for overgødskning af udbringningsarealet. Ansøger har oplyst, at der ikke er dræn på udsprinklingsarealet.

Der stilles vilkår om, at samletanken skal være mindst 30 m³, hvorfra der skal pumpes til udsprinklingsarealet med en pumpekapacitet på 100 m³/time. Udsprinklingsarealet skal være bevokset og minimum 4.730 m².

På baggrund af ovenstående og de stillede vilkår vurderes det, at anlæggets dimensionering er tilstrækkelig, og at anlægget til udsprinkling af vand fra plansiloerne kan finde sted uden risiko for forurening af omgivelserne til følge. Videre vurderes det, at opbevaringen af ensilage og udsprinklingsanlægget, med de stillede vilkår, lever op til BAT og øvrige krav i lovgivningen. Der gøres opmærksom på, at anlægget skal forhånds anmeldes til Holstebro Kommunes afdeling for Byggeri og Ejendomme.

FYRINGSANLÆG

Stuehuset opvarmes via overskudsvarme fra køletanken ved mælkeanlægget. Der stilles ikke vilkår hertil.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

HÅNDBLING OG OPBEVARING AF OLIE OG BRÆNDSTOF

På husdyrbruget har Holstebro Kommune registreret én olietank, som fremgår af tabel 5.

Tabel 5. Husdyrbrugets olietank.

Type	Placering	Fabrikant	Gnr. og tanknr.	Etableret år	Indhold
Overjordisk stål-tank	I maskinhus på betongulv uden afløb	Brande beholder- og kedelfabrik	Tank nr. 14822	1996	2.500 liter dieselolie

Husdyrbrugets eneste olietank er placeret i maskinhuset (bilag 2) på betongulv uden afløb. Påfyldning foretages udendørs.

Ansøger har oplyst, at hvis der sker spild eller dieselolietanken bryder læk, flyder olien ud i maskinhuset. Betongulvet har ikke fald og er uden afløb. I værksted og i kemikalierummet findes savsmuldspakker og kattegrus, der kan benyttes til opsugning af eventuelt spild.

Olie, som ikke opbevares i tank, der er omfattet af olietankbekendtgørelsen, skal opbevares i egnede beholdere, der er placeret under tag og beskyttet mod vejrlig på en oplagsplads med impermeabel belægning. Oplagspladsen skal være indrettet således, at spild af de pågældende stoffer kan holdes indenfor et afgrænset område og uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand og kloak. Oplagspladsen skal kunne rumme indholdet af den største opbevaringsbeholder i området. Hermed mindskes risikoen for, at olie eller spildolie forurener grundvand, jord, undergrund, vandløb, søer eller havet.

Ansøger har oplyst, at olie opbevares i garagen i lukkede tromler på fast bund uden fald og uden afløb. Ved eventuelt spild benyttes savsmuldspakker og kattegrus til opsugning af olien.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at risikoen for forurening af jord, undergrund, grundvand eller vandmiljø er minimal, samt at krav om BAT og gældende lovgivning er overholdt. Området er reguleret af gældende lovgivning, og der stilles ikke yderligere vilkår til husdyrbrugets opbevaring og håndtering af olie og brændstof.

SPRØJTEMIDLER, KEMIKALIER OG MEDICIN

Opbevaring

Bekæmpelsesmidler, herunder rester samt tom emballage, skal opbevares miljø- og sundhedsmæssigt forsvarligt, i den oprindelige emballage, uden mulighed for afløb til overfladevand, jord, grundvand eller kloak m.v., utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer, lægemidler eller lignende. Meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler skal desuden opbevares under lås.

Kemikalier opbevares forsvarligt i en gammel fryser i et aflukket rum i maskinhuset på fast bund. Der opbevares kun undtagelsesvist pesticider på husdyrbruget, idet maskinstation

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

pt. anvendes til marksprøjtning. Pesticidrester og tomme, skyllede dunke opbevares i aflukket rum i maskinhuset indtil afhændelse til autoriseret modtager, NVR-affald.

Produkter til rengøring og neutralisering af malkeanlæg opbevares i malkerum.

Medicin opbevares i medicinskab i køleskab i kontor.

Håndtering

Ansøger oplyser, at marksprøjtning pt. varetages af maskinstation. Kemikalier påfyldes marksprøjten af maskinstationen i marken. Der foregår ingen vask af marksprøjte på husdyrbrugets arealer. Påfyldning af vand på marksprøjte foregår ikke på ejendommen, men håndteres ligeledes af maskinstationen uden for husdyrbrugets arealer.

Spild under påfyldning og rengøring af marksprøjter er en væsentlig punktkildeforurening, som forårsager pesticider i overfladevand samt forurening af grundvand. Forurening fra punktkilder kan med få enkle tiltag minimeres.

Der er generelt lovkrav om, at tapstedet, hvor sprøjten fyldes med vand, skal være forsynet med kontraventil, der sikrer mod tilbagesugning af væske fra sprøjtetanken. Påfyldningen af vand skal være styret med vandur eller lignende, der forhindrer overløb af sprøjte-tanken. I forbindelse med påfyldning af sprøjter må der ikke være direkte kontakt mellem vandslange monteret på tapstedet og væsken i sprøjten. Påfyldning af bekæmpelsesmidler i marksprøjter skal ske på en vaskeplads med opsamling af vaskevand, eller på det markareal, der skal behandles. Påfyldning i marken må ikke ske mindre end 300 meter fra vandforsyning til drikkevandsformål, eller mindre end 50 meter fra henholdsvis overfladevande, drænsystemers rense- og samlebrønde eller § 3-beskyttet natur.

Vask skal ske på vaskeplads, eller på det markareal, der er blevet behandlet. Vaskevand fra en vaskeplads skal opsamles i gyllebeholder eller anden beholder, og udbringes i henhold til bestemmelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Vaskepladser må ikke etableres nærmere end 50 meter fra henholdsvis overfladevande, § 3-beskyttet natur eller almen vandforsyning. Afstandskravet til ikke almen vandforsyning (herunder markvandingsboringer) er 25 meter.

Nedbør kan afvaske plantebeskyttelsesmidler, der er afsat på ydersiden af sprøjte og traktor. En uvasket sprøjte eller traktor, som er anvendt til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, skal derfor placeres på det behandlede areal, vaskeplads med opsamling til gyllebeholder eller anden beholder, eller under tag, så der ikke sker utilsigtet afstrømning af vand med indhold af plantebeskyttelsesmidler til vandmiljø, jord m.v.

Vaskeplads

Nærværende godkendelse omfatter vaskeplads på 50 m², som planlægges etableret i 2013, øst for eksisterende gyllebeholder (bilag 2). Vaskepladsen etableres i henhold til gældende byggeblad Gr.nr. 103.11-03 'Udenomsfaciliteter - Vaskeplads til landbrugsmaskiner'. Vaskepladsen skal opføres med sandfang. Vaskepladsen etableres med afløb til gyllebeholder. Med den givne mængde og hyppighed af maskinvask m.v. på husdyrbruget, vurderes det, at det ikke er nødvendigt at vaskepladsen etableres med olieudskiller.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Sandfanget skal tømmes efter behov og minimum hvert 2. år. Der stilles vilkår til etablering af vaskeplads.

Udbringning af gylle med indhold af vaskevand på bedriftens markarealer eller på husdyrbrugets arealer, skal meddeles til kommunalbestyrelsen. Ved udbringning af gylle med indhold af vaskevand hos tredjemand, skal der indhentes tilladelse hertil ved kommunalbestyrelsen. Tilladelsen kan søges samtidig med byggeanmeldelse ved etablering af vaskeplads. For eksisterende anlæg indhentes en særskilt tilladelse hos kommunalbestyrelsen. Gylle med indhold af rester af plantebeskyttelsesmidler, som ikke er godkendt til udendørs anvendelse, skal bortskaffes efter reglerne i bekendtgørelsen om affald.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at opbevaring og håndtering af kemikalier ikke udgør en væsentlig risiko for forurening af jord, undergrund, grundvand eller overfladevand, samt at krav om BAT og øvrig gældende lovgivning er overholdt. Området er reguleret af gældende lovgivning, og der stilles ikke yderligere vilkår til husdyrbrugets håndtering og opbevaring af kemikalier.

AFFALD OG KEMIKALIERESTER

Holstebro Kommune har udarbejdet et affaldsregulativ for erhvervsaffald, som er gældende for husdyrbruget. Affald fra produktionen skal opsamles, sorteres, bortskaffes og registreres i henhold til affaldsbekendtgørelsen og det til enhver tid gældende regulativ for erhvervsaffald i kommunen. Kemikalieaffald, herunder produkter til rengøring og neutralisering af malkeanlæg m.v. samt sprøjtemidler i markbruget m.v., skal opbevares i egnede, lukkede beholdere under tag (tydeligt mærket med indhold) med tætsluttende låg på fast, tæt underlag, med opkant eller således, at eventuelt spild kan opsamles i eksempelvis en spildbakke, og uden mulighed for afløb til kloak, jord, afløb, dræn, vandløb, borer eller brønde. Brugte kanyler skal behandles som klinisk risikoaffald i henhold til affaldsbekendtgørelsen og regulativ for erhvervsaffald, herunder skal det opbevares i en egnet brudsikker beholder, og den anvendte emballage skal lukkes forsvarligt og mærkes, før affaldet forlader husdyrbruget. Bortskaffelse af affald skal ske i henhold til affaldsregulativet, herunder skal transport af farligt affald foregå med godkendt transportør, til godkendt modtager, og der skal foreligge kvitteringer for aflevering af farligt affald. Derudover skal husdyrbruget registrere affaldsproduktionen efter de gældende regler. Affald må ikke afbrændes eller nedgraves.

Sand fra vaskepladsens sandfang skal afleveres efter gældende retningslinier til affaldsmodtager og kvittering herfor skal kunne forevises i minimum 5 år.

Inden for affaldsområdet er BAT, blandt andet, at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Affald skal registreres og håndteres i henhold til gældende lovgivning, og affaldet skal løbende bortskaffes i henhold til ovenstående uden der sker ophobning.

På husdyrbruget fremkommer der fast affald i form af emballage fra foder, udsæd, rengøringsmidler, kemikalier m.v. Det er oplyst i ansøgningen, at brændbart affald, tømte og skyllede kemidunke opbevares i en 800 liters container til fast affald, der tømmes af NVR-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

affald hver 14. dag. Containeren er placeret ved malkecenteret. Tømte medicinglas og kanyler opbevares i special beholder på kontoret og afleveres til genbrugsplads. Husholdningsaffald afhentes hver 14. dag. Jern afsættes til jernhandler efter behov. Landbrugsplast indsamles og afleveres til erhvervs-genbrugsplads. Øvrigt affald håndteres i henhold til nedenstående tabel 6.

Tabel 6. Oversigt over affaldsproduktion og bortskaffelse.

Affaldskode	Type	Mængde / Opbevaring	Bortskaffelse
ISAG 19.00	Erhvervsaffald (brændbart)	5.000 kg årligt. Container	Afhentes af NVR-affald
ISAG 23.00	Ikke brændbart affald	5.000 kg årligt. Container	Afhentes af NVR-affald
EAK 20-01-18-00	Medicinrester og kanyler	1 liter årligt. I medicinskab på kontor. 1 kg årligt. Kanyler opbevares i specialbøtte på kontoret.	Via dyrlæge Afhentes af NVR-affald
EAK 02-01-10	Jern	Varierende	Afhentes af skrothandler
ISAG 50.00	Papir/pap	500 kg årligt. Container el. opsamles i egne vogne	Afhentes af NVR-affald
ISAG 51.00	Glas (medicin-/hætteglas)	50 kg årligt. I bøtte på kontoret.	Via dyrlæge / Afhentes af NVR-affald
ISAG 52.00 EAK 02-01-04	Plast	1.000 kg årligt. Opsamles i egen vogn.	Afhentes af NVR-affald
ISAG 52.06	PVC	-	-
EAK 02-01-09	Kemikalieaffald Rengjort tom emballage	Generelt intet affald, ellers i aflukket rum i maskinhus Evt. skyllede kemidunke i container	Afhentes af NVR-affald
EAK 13-02-03-00	Spildolie og oliefiltre	300 liter årligt. Opbevares i lukket olietromle i garage. Der er ingen oliefiltre, da traktorer serviceres på værksted.	Afhentes af NVR-affald eller afleveres på erhvervs-genbrugsplads
ISAG 79.00	Lysstofrør	Varierende, i container	Afhentes af NVR-affald

Spildolie opbevares i 300 liter lukkede olietromler i garagen. Oliefiltre skiftes ved service på traktorer på værksted, hvorfor oliefiltre ikke opbevares på husdyrbruget. Til opsugning af eventuelt spild findes der savsmuldspakker og kattegrus i kemikalierummet eller i værkstedet. Der gøres opmærksom på, at sand, savsmuld og andet materiale med olierester og opsamlet olie skal bortskaffes som farligt affald, ligesom spildolie. Spildolie afleveres til NVR-affald eller køres til erhvervs-genbrugspladsen.

Der stilles vilkår om, at farligt affald, såsom spildolie og oliefiltre, såfremt de senere opbevares på husdyrbruget, skal opbevares i lukkede beholdere på fast underlag uden mulighed for, at eventuelt spild kan løbe af til jord, afløb, dræn, vandløb, borer eller brønde m.v.

Eventuelle medicinrester opbevares i medicinskab på kontor i malkecenter, hvorefter det afhændes til dyrlægen eller til NVR-affald. Kemikalierester opbevares forsvarligt i aflukket rum i maskinhus.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Det vurderes, at affaldshåndteringen opfylder krav om BAT og øvrig lovgivning som beskrevet. Området er reguleret af gældende lovgivning, og der stilles ikke yderligere vilkår til husdyrbrugets affaldshåndtering, udover sand fra vaskepladsens sandfang samt opbevaring af spildolie og eventuelt oliefiltere.

DØDE DYR

I henhold til bekendtgørelse nr. 439 af 11. maj 2007 om opbevaring af døde dyr, skal selvdøde og aflivede dyr straks fjernes fra besætningen, og opbevares på en skyggefuld afhentningsplads i tilknytning til den pågældende besætning. Afhentningsstedet skal ligge i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej. Afhentningsstedet skal ligge ved fast tilkørselsvej, og være tilgængelig for opsamlingsmateriellet. Dyrene skal placeres på et underlag, så de er hævet i en passende afstand fra jorden, og hvor det er nødvendigt, skal afhentningspladsen sikres mod ådselædende dyr. I tilfælde, hvor dyrene er overdækkede, skal dette ske med en fast overdækning. Alternativt kan dyrene opbevares på frost eller køl.

Opbevaring af kadavere må ikke medføre uhygiejniske forhold eller være til gene for omboende. Selvdøde og aflivede dyr skal inden for 24 timer tilmeldes afhentning til godkendt destruktionsanstalt. Afhentning af dyr opbevaret i container kan afvente, indtil denne er fuld. Dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter, at påfyldning af containeren er påbegyndt. Alternativt kan afhentning udsættes indtil containeren er fuld, dog maksimalt 3 uger efter påbegyndt påfyldning, såfremt dyrene opbevares på køl. Ved øget dødelighed i besætningen skal kadaverne opbevares overdækket i en til formålet egnet container, således at der ikke opstår risiko for uhygiejniske forhold.

Døde kreaturer, oftest småkalve, opbevares på en palle på befæstet plads, overdækket med presenning, under træerne umiddelbart øst for malkecentret (staldafsnit 1.1.3) (bilag 2). Døde dyr tilmeldes hurtigst muligt til DAKA. Det forventes, at der efter udvidelsen vil være ca. 15 afhentninger af døde dyr årligt. Pladsen ligger tæt på vejen således at afhentningsmateriellet har nemt ved at køre til, samtidig med at pladsen ikke er synlig fra vejen. Med husdyrbrugets beliggenhed forventes det ikke, at pladsen vil være til gene for naboer og eventuelle forbigående. Der gøres opmærksom på, at Fødevarestyrelsen er myndighed vedrørende bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr.

Under forudsætning af, at ovenstående forhold overholdes, vurderes det, at opbevaringen ikke giver anledning til uhygiejniske forhold i perioden indtil afhentning, og således ikke giver anledning til forurening eller gener for omboende. Derved er der ikke særlige forhold, som taler for vilkår ud over gældende lovgivning.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Gødningsproduktion og håndtering

OPBEVARING AF FLYDENDE HUSDYRGØDNING

Af ansøgningsmaterialet fremgår det, at der årligt produceres flydende husdyrgødning svarende til 7.805 m³, inklusiv vaskevand, overfladevand og nedbør i gyllebeholder, hvoraf 5.871 m³ produceres i staldene. Opbevaring af flydende husdyrgødning efter udvidelsen sker i gyllekanaler, fortank, i eksisterende gyllebeholder og i ny gyllebeholder, som angivet i tabel 7.

Tabel 7. Opbevaring af flydende husdyrgødning.

Opbevaringsanlæg	Byggeår	Seneste 10 års beholderkontrol	Opbevaret andel af flydende gødning [%]	Kapacitet [m ³]
1.1.8 Gyllebeholder I	1993	2004	24	1.800
1.1.9 Ny gyllebeholder II	2012	---	68	5.000
1.1.10 Gyllekanaler og fortank	2005	---	8	530
	1986	---		70
Samlet opbevaringskapacitet:				7.400

Gyllebeholderen fra 1993 er ikke forsynet med fast overdækning. Der etableres naturligt flydelag i beholderen og føres logbog i overensstemmelse med gældende regler. Den nye gyllebeholder etableres med fast overdækning.

Opbevaringskapacitet

Husdyrbruget råder således over en opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning svarende til 11,4 måneders produktion. Husdyrbruget skal, i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens § 6, råde over en opbevaringskapacitet svarende til mindst 6 måneders tilførsel, om end opbevaringskapaciteten skal være tilstrækkelig til, at husdyrgødningen kan udbringes miljømæssigt forsvarligt. Dette betyder reelt, at et husdyrbrug skal råde over en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneders produktion for at sikre, at udnyttelsen af husdyrgødnings næringsstofindhold opfylder kravene i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække. Det vurderes derfor, at opbevaringskapaciteten er tilstrækkelig efter § 6 i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Håndtering

Gylle føres fra gyllekanalerne i staldene via fortank til husdyrbrugets gyllebeholdere. Fra fortank overpumpes gylle med elpumpe, via fast jordledning, til gyllebeholder. Der er luftindtag i toppen af overføringsrøret, og dermed sikret, at der ikke kan ske tilbageløb. Der vurderes ikke at være risiko for forbundne kar ved overførsel af gylle. Overpumpning af gylle til ny gyllebeholder foregår med elpumpe via fortank. Ansøger oplyser, at han forinden overpumpning af gylle til gyllebeholderne sikrer sig, at der er den fornødne kapacitet i beholderne.

BAT i forhold til opbevaring af flydende husdyrgødning

I forbindelse med pilotprojekt om standardvilkår for BAT for mellemstore slagtesvine- og minkbrug blev der udarbejdet en teknologibeskrivelse for fast overdækning med beholdere med svine- og minkgylle. Beskrivelsen er lavet på baggrund af ekspertvurderinger, da der ikke foreligger afprøvning, der viser effekten af fast overdækningen på emission af ammo-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

niak, lugt og klimagasser. Det anslås, at teknologien halverer ammoniakfordampningen i forhold til beholdere med lovpligtig overdækning med flydelag. Der er ikke lavet en særskilt teknologibeskrivelse for fast overdækning af beholdere med kvæggylle, da effekten vurderes at være i samme størrelsesorden som effekten for svine- og minkgylle. De økonomiske fordele ved teknologien for landmanden er veldokumenteret, da lagring og udbringning af regnvand undgås.

Ansøger har fravalgt fast overdækning af den eksisterende gyllebeholder fra 1993, da den ikke er bygningsmæssig forberedt til etablering af fast overdækning.

Ansøger har valgt at etablere ny gyllebeholder med fast overdækning. Dette ammoniakreducerende virkemiddel er valgt for at overholde den fastlagte emissionsgrænseværdi for husdyrbrugets samlede anlæg. Den faste overdækning etableres som en teltoverdækning af kunststof, der udspændes som et telt over beholderen. Gyllebeholderen forsynes med en høj centermast af metal eller træ. Teltdugen spændes ud imellem masten og beholderens elementer. Dugen bør holdes fri fra beholderkanten, idet dugen ellers udsættes for stor slitage. Der frigives svovlbrinte fra gyllen, som sammen med kondens på dugens underside og ilt fra luften danner svovlsyre, der kan angribe betonen. For at undgå at der drypper kondensvand på betonelementernes indvendige side kan der eksempelvis monteres et "skørt" på indvendig side af teltdugen. Det indvendige "skørt" vurderes at være tilstrækkelig sikring mod nedbrydning af betonen, og der er således ikke behov for ekstra kontrol af beholderen. Der stilles vilkår om, at der etableres korrosionssikring. Herudover stilles der vilkår om, at teltoverdækning maksimalt må stå åben i et døgn i forbindelse med omrøring og tømning af gyllebeholder, og at skader på overdækningen skal repareres, ligesom der skal føres logbog over skader.

BAT i forhold til gødningsopbevaring er desuden følgende tiltag:

- at anlæg til opbevaring af gødning mindst én gang om året tømmes så godt som muligt for inspektion for revner/utætheder m.v. og vedligeholdelse.
- at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på husdyrbruget.
- at flydelag på gyllebeholder opretholdes, og at flydelaget hurtigt reetableres, når det brydes.

Det er i ansøgningen oplyst, at:

- Der er naturligt flydelag på eksisterende gyllebeholder (1.1.8).
- Beholderen kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen.

For at sikre anvendelsen af BAT, som ikke er omfattet af gældende lovgivning, stilles der vilkår om, at gyllebeholderne minimum én gang om året, eksempelvis i forbindelse med forårstømning, skal inspiceres for revner/utætheder m.v. og vedligeholdes. Inspektion og eventuel vedligeholdelse skal noteres i driftsjournal, jvf. bilag 17. Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget med de stillede vilkår og overholdelse af gældende lovgivning anvender BAT for opbevaring af flydende husdyrgødning.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

PÅFYLDNING AF GYLLEVOGNE

På husdyrbruget anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb. Erfaringer viser, at gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb ikke medfører spild af husdyrgødning ved påfyldning af gyllevognen. Det er derfor ikke fundet nødvendigt at kræve, at påfyldning af gyllevogne, og lignende, foregår på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der opstår spild, ved påfyldning af gyllevogne, kan tilsynsmyndigheden kræve, at påfyldning og lignende skal ske på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder.

Såfremt påfyldning sker, med en på gyllebeholderen fastmonteret pumpe, skal der forinden etableres en påfyldningsplads med afløb til opsamlingsbeholder. Der stilles vilkår herom.

På eksisterende gyllebeholder (1.1.8) er der pumpe, hvor ledning afmonteres efter brug. Den nye gyllebeholder (1.1.9) etableres uden fastmonteret pumpe.

De generelle regler for pumper, anvendt til gyllepumpning, blev den 15. september 2008 ændret ved bekendtgørelse nr. 1695 af 19/12 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. I henhold til de nye regler skal pumperør monteret på åbne gyllebeholdere enten svinges ind over beholderen og fastlåses i denne position, eller være forsynet med en afspærringsventil til pumperøret eller lignende foranstaltning, når pumpen ikke anvendes, og ikke er under opsyn. Pumper, der anvendes til tømning af gyllebeholdere, skal være forsynet med en timer eller lignende foranstaltning, der sikrer, at der ikke kan pumpes mere gylle fra beholderen ad gangen end hvad der svarer til indholdet i en gyllevogn. Pumper skal være forsynet med en afbryder, som sikrer, at pumpen ikke kan sættes i gang utilsigtet. Eldrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, f.eks. ved arbejdsdagens ophør, afbrydes ved hovedtavlen. Afbryderen skal aflåses eller opbevares under aflåste forhold.

Holstebro Kommune vurderer, at forhold omkring pumper er tilstrækkeligt reguleret igennem de generelle regler, og der stilles derfor ikke skærpede vilkår. Det vurderes, at kravet om BAT og øvrig lovgivning er opfyldt med det stillede vilkår.

OPBEVARING AF DYBSTRØELSE OG FAST GØDNING

Ud fra supplerende oplysninger fremgår det, at der årligt produceres ca. 600 tons fast gødning og dybstrøelse på husdyrbruget efter udvidelsen.

Strøelse og fast gødning fra kalvehytter anvendes som supplerende flydelag i gyllebeholder i sommermånederne. Dybstrøelse fra goldkostald, syge- og kælvningsafsnit (staldafsnit 1.1.5 og 1.1.7) samt en del af fast gødning og strøelse fra kalvehytterne udbringes fortrinsvis direkte fra stald til mark og pløjes ned, idet der kun udmuges 2 gange årligt i dybstrøelsesafsnittene. I kalvehytterne udmuges hver måned. Andel af direkte nedpløjning af dybstrøelse er valgt som et virkemiddel til nedsættelse af ammoniakfordampningen i ansøgningen, hvorfor der stilles vilkår om, at 65 % af dybstrøelsen køres direkte ud på

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

marken og nedpløjes. De 65 % svarer til normen, men når der i ansøgningen aktivt tastes '65' i kolonnen 'Andel af dybstrøelse, der køres direkte ud og pløjes ned' indregner IT-ansøgningen en højere effekt på nedsættelse af ammoniakfordampningen, end hvis der ikke angives en værdi i kolonnen.

Undtagelsevis kan der forekomme dybstrøelse, der oplagres på lager i markstak, idet der ikke er møddingsplads på husdyrbruget. I ansøgning er det oplyst, at dybstrøelse i markstak overdækkes og at markstakken ikke placeres samme sted inden for en 5-årig periode.

Som hovedregel skal fast husdyrgødning, inklusiv dybstrøelse, opbevares på en plads med fast bund og afløb til gyllesystemet. Komposteret dybstrøelse må dog opbevares i marken såfremt tørstofprocenten er mindst 30 % for ethvert delparti. Dybstrøelse skal i gennemsnit ligge mindst 3-4 måneder i stalden eller på møddingsplads, før det kan betegnes som kompost.

Det vurderes, at opbevaring af dybstrøelseskompst i markstakke er uhensigtsmæssig på store husdyrbrug, da store mængder dybstrøelse, i markstakke, let vil kunne give anledning til punktkildeforurening eller gener i form af lugt eller fluer. Opbevaring af dybstrøelse på en møddingsplads nær staldanlæggene sikrer, at møddingen hyppigere bliver kontrolleret med hensyn til lugt og fluer eller anden utilsigtet forurening, end hvis stakkene var placeret i markstak ude på marken.

I ansøgning er det angivet, at maksimalt 100 tons dybstrøelse opbevares i markstak. Ved udmugning i foråret udbringes fast gødning og dybstrøelse direkte fra stald til mark, hvor den spredes og nedpløjes. Ved udmugning på øvrige tidspunkter overføres den faste gødning enten som flydelag i gyllebeholder eller komposteret dybstrøelse opbevares overdækket i markstak.

Ved senere udvidelse, hvor der eventuelt er tale om større mængder dybstrøelse, kan det forventes, at der stilles krav om opbevaring af dybstrøelse på møddingsplads i perioden indtil udbringning.

Sikring af omgivelser mod gener og forurening

Der stilles vilkår om, at komposteret dybstrøelse, der opbevares i markstak, skal placeres mindst 150 meter fra nabobeboelse uden landbrugspligt, samt at omlastning af komposteret dybstrøelse skal ske minimum 50 meter fra nabobeboelse. Dette af hensyn til at reducere risikoen for gener forbundet med lugt og fluer. En omlastning må højst tage en uge.

Desuden stilles vilkår om, at markstakkene ikke må ligge det samme sted i mere end et år og ikke det samme sted igen før efter 5 år. Yderligere stilles der vilkår om, at placeringen af markstakke løbende noteres på kortbilag, som et redskab til sikring af, at vilkår omkring markstakkenes placering overholdes.

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT, at opbevare fast gødning på en plads med fast bund. Holstebro Kommune vurderer derfor, at husdyrbrugets opbevaring af fast gødning som flydelag i gyllebeholder lever op til BAT. Da det kun er en mindre mængde komposteret dybstrøelse, der opbevares i markstak, vurderes dette som acceptabelt. Holstebro

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Kommune vurderer, at husdyrbrugets opbevaring af fast gødning og dybstrøelse opfylder øvrig lovgivning.

Foderrester m.v.

Gødning, foderrester m.v. fra den daglige rengøring må ikke opbevares i markstak, da det ikke opfylder kravene i loven for opbevaring af kompost i markstakke, men skal i stedet opbevares på godkendt opbevaringsanlæg, eksempelvis ensilagesilo, container beregnet til mødding, gyllebeholder eller lignende.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

AMMONIAK

Den samlede ammoniakfordampning fra anlægget forventes at være på 2.868 kg kvælstof (N) pr. år, hvilket er en meremission på 87 kg N/år i forhold til den nuværende drift. Ammoniakfordampningen fra stalde og opbevaringslagre er sammenstillet i tabel 8.

Tabel 8. Ammoniakfordampning fra husdyrbrugets staldanlæg og opbevaringslagre.

Beskrivelse	N-emission [kg N/år]
Emission fra stalde omfattet af kravet om 25 % reduktion, men eksisterende uændret produktion (staldafsnit for eksisterende produktion)	1.442
Emission fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakkrav (staldafsnit hvor udvidelse foregår)	710
Emission fra stalde m.v., der ikke er omfattet af det generelle krav	0
Ammoniaktab fra lagre af flydende gylle	436
Ammoniaktab fra lagre af fast gødning	280
Samlet emission efter udvidelse og minimum 25 % reduktion	2.868
Meremission	87

Det generelle krav om ammoniakreduktion – 25 %

Ansøgningen er omfattet af krav om reduktion af ammoniakudledningen med 25 % i forhold til de angivne referencesystemer i bilag 3 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Kravet om 25 % ammoniakreduktion gælder for stalde, hvor der sker etablering, udvidelse eller ændring. Kravet er opfyldt jvf. IT-ansøgningen. Virkemidler, som er anvendt for at opnå reduktionen, er robotskraber i eksisterende kvægstald (afsnit 1.1.1) og fast, drænet gulv, 2 % hældning og skrabning af gulv hver 2. time i ny tilbygning (afsnit 1.1.6) til eksisterende kvægstald (afsnit 1.1.1). Der er stillet vilkår om skrabehyppighed for både robotskraber og stationær skraber samt staldsystem i nyanlæg.

Det vurderes på baggrund af ovenstående, at husdyrlovens beskyttelsesniveau for ammoniak er overholdt.

Ammoniakemissionens påvirkning af de omliggende naturområder og –typer er behandlet under afsnittet 'Tør natur' under 'Miljøpåvirkning af husdyrbrugets arealer'.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

LUGT

Der udledes lugt fra stalde, gyllebeholdere m.v. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Ud over arten, antallet og størrelsen af dyreholdet, er eksempelvis staldindretning, ventilationssystem, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem samt hygiejne i stalden.

Reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen har blandt andet til formål at begrænse lugtgener. Normalt vil der ikke forekomme påtaleværdige lugtgener fra aktiviteter vedrørende gødningshåndtering og -opbevaring, når reglerne i denne bekendtgørelse efterleves.

Lugt fra ventilation af stalde udgør et særligt problem, som der ikke fuldt ud tages højde for ved bekendtgørelsens fastsættelse af minimumskrav til afstande mellem stald og nabo-ejendomme.

Lugtemissionen fra husdyrbruget skal vurderes ud fra to modeller, der omtales FMK-modellen og Ny Lugtvejledning. Den model, som resulterer i den højeste lugtemission, anvendes for det pågældende område. Staldlugtemission beregnes ved et produktions-tidspunkt i sommertiden med maksimalt antal dyr på stald, det vil sige under forhold, der resulterer i maksimal lugtafgivelse. I tabel 9 fremgår resultatet af lugtberegningen, som er foretaget i den elektroniske ansøgning. I dette tilfælde er der mere end 1,2 gange den beregnede geneafstand til de tre områdetyper. Beregningerne viser, at genekriterierne i forhold til byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig er overholdt efter beregningsmodellerne.

Tabel 9. Beregnet geneafstand for lugt.

Områdetype	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Geneafstand nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Byzone	285 m (ny model)	---	---	---	Ja, ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand
Samlet bebyggelse	194 m (ny model)	---	---	---	Ja, ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand
Enkelt bolig (ikke landbrugspligt)	88 m (ny model)	---	---	---	Ja, ingen nabobeboelse indenfor 1,2 gange geneafstand.

På bilag 11 ses nærmeste nabobeboelser. Nærmeste enkelt bolig i landzone, Dueholmvej 4, ligger i en afstand af ca. 380 meter syd-sydøst fra husdyrbrugets staldbygninger. Byzonen til Vridsted er beliggende i en afstand af ca. 900 meter øst for husdyrbruget.

Staldene har naturlig ventilation, hvilket skulle mindske lugtgenerne for omgivelserne i forhold til traditionel mekanisk ventilation med afkast.

Gylle udbringes ved slangeudlægning eller nedfældning, mens fast gødning/dybstrøelse nedmuldes efter udbringning. Håndtering og udbringning af husdyrgødning sker normalt på hverdage i tidsrummet 7.00 til 18.00. I forbindelse med forårsarbejde vil der kunne forekomme udkørsel udenfor dette tidsrum.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Der skal konstant være flydelag i gyllebeholderen, der ikke er overdækket med fast overdækning. Efter omrøring og udkørsel af gylle skal det kontrolleres, at flydelaget er genetableret senest efter 7 dage, med mindre gyllebeholderen tømmes helt. Gylle omrøres kun forud for udkørsel af gylle.

Samlet vurdering for lugt

Geneafstanden til byzoneområde, samlet bebyggelse og enkeltboliger er overholdt. Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstand, men i en grad, så man ikke vil karakterisere det som generende. Hvorvidt en lugtpåvirkning opleves som generende afhænger af modtagerens tolerancetærskel samt af lugtpåvirkningens intensitet og varighed. Genekriterierne efter både FMK-modellen og Ny Lugtvejledning er overholdt. På den baggrund vurderes det, at kvægbruget ikke vil give anledning til væsentlige gener for naboer.

Lugt fra opbevaringslagre er ikke medtaget i ovenstående beregninger. Det vurderes dog, at der er taget højde for lugtgener fra gyllebeholdere i de generelle afstandskrav og krav om flydelag m.v. Den nye gyllebeholder etableres med fast overdækning. Der stilles herudover ikke skærpede krav til gyllebeholdere eller udbringningspraksis, da der ikke forventes at være væsentlige lugtgener herfra i forhold til omboende.

Der stilles vilkår om, at såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der forekommer lugtgener, der er væsentligt større end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om lugtmålinger og om, at der skal indgives og gennemføres projekter for afhjælpende foranstaltninger.

Konsekvensradius

Lugtkonsekvensradius er beregnet til 375 meter. Den nærmest beliggende naboejendom indgår som høringsberettiget.

TRANSPORT

Transporter på offentlig vej sker i forbindelse med håndtering af dyr, mælk, gødning, ensilage, korn, halm og foderstoffer m.v. Omkring forårs- og høstarbejde vil markarbejdet betyde intensiveret trafik på og omkring anlægget samt på udbringningsarealerne. Sæsonbetonede transporter kan dog foregå hele døgnet.

Den daglige transport foregår med enkelte undtagelser indenfor normal arbejdstid. Mælk afhentes hver 2. dag, og tidspunktet afhænger af mejeriets ruteplanlægning, hvorfor afhentning af mælk kan forekomme udenfor normal arbejdstid. Ligeledes har ansøger ikke indflydelse på eksempelvis leverancer fra foderfirmaer, disse foregår sædvanligvis indenfor normal arbejdstid. Idet husdyrbruget drives i samdrift med Røjbækvej 2 vil der være daglige transporter imellem de to ejendomme, hvor fodervogn transporteres til Røjbækvej 2 én gang dagligt. På kort sigt er det hensigten, at daglige transporter mellem ejendommene reduceres til 2-3 daglige transporter, herunder opsyn med dyrene, der finder sted i personbil. Transporterne mellem de to ejendomme foregår indenfor normal arbejdstid. Vejafstanden mellem de to ejendomme er ca. 3,2 kilometer ad offentlig vej.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Transportveje for husdyrgødning og øvrige transporter vil foregå ad de veje, der er indtegnet på bilag 3. Det estimerede antal transporter per år og transporttype er sammenstillet i tabel 10.

Tabel 10. Oversigt over transporttype og antal årlige transporter.

Type	Antal transporter pr. år		Ændring %
	Før udvidelse	Efter udvidelse	
Afhentning af mælk	182	182	0
Husdyr til/fra ejendommen	50	50	0
Dyr til destruktion	15	15	0
Indkøbte foderstoffer	20	30	+ 50
Transport med fodervogn	0	365	---
Grovfoder fra marker	1.200	1.200	0
Halm	32	37	+ 16
Husdyrgødning - total	275	350	+ 27
Husdyrgødning – heraf ad offentlig vej	100	150	+ 50
Handelsgødning	3	3	0
Kemikalier	0	0	0
Brændstof	10	10	0
Dyrlæge	26	26	0
Andre (erhvervsaffald)	26	26	0
Antal transporter i alt	1.839	2.294	+ 25

Transporter med husdyrgødning, indkøbte foderstoffer og halm er de transporttyper, der øges i forbindelse med udvidelsen. Det samlede antal transporter stiger 25 %, hvilket således også er gældende for forøgelsen af transporter på offentlig vej, idet disse transporttyper alle benytter offentlig vej. En væsentlig del af transporten ad offentlig vej udgøres af de daglige transporter mellem hovedejendommen Dueholmvej 2 og ejendom 2, Røjbækvej 2. Sammenholdt med udvidelsen i dyreholdet på 39 % (i DE) vurderes antallet af transporter ikke at ligge over, hvad man kan forvente.

En del af husdyrgødningen kan transporteres direkte ud på udbringningsarealerne, uden at der skal anvendes offentlig vej. Knap halvdelen af transporter med husdyrgødning skal transporteres til udbringningsarealerne ad offentlige veje. Så vidt muligt anvendes nærmeste offentlige vej. Husdyrgødningen fra ejendom 2, Røjbækvej 2, udbringes så vidt muligt på de omliggende udbringningsarealer (bilag 3). Gylleaftalearealerne er beliggende indenfor en afstand af ca. 4,2 kilometer fra husdyrbruget Dueholmvej 2. De ejede arealer, der er beliggende i Herning kommune, ligger i en afstand af cirka 11,8 kilometer fra bedriftens gyllebeholder, beliggende på ejendom 2, Røjbækvej 2, og ca. 15 kilometer fra gyllebeholderne på Dueholmvej 2. Bekendtgørelse nr. 1152 af 23/11 2006 om husdyrhold og arealkrav fastsætter krav om, at transport af husdyrgødning over en vejafstand på mere end 10 kilometer fra husdyrproduktionsanlægget, skal foregå med lastbil eller et påhængskøretøj hertil. Under transporten skal flydende gødning opbevares i lukkede tanke og fast gødning skal overdækkes. Dette er således aktuelt for husdyrbruget, hvor ca. 100 transporter med gylle foregår med lastbil.

Transporter med egne produkter, såsom foder og husdyrgødning, vil normalt ikke passere gennem samlet bebyggelse. Der passerer dog transporter med husdyrgødning gennem samlet bebyggelse i Herning kommune, Hostrup og Fårbæk. Herning Kommune har dog ingen bemærkninger hertil. Jvf. Miljøklagenævnets afgørelser, blandt andet MKN-130-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

00160 og MKN-130-00087, betragtes landzone som landbrugets erhvervsområde, hvorfor beboere i landzone må acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug, herunder ligeledes tilgang til husdyrbrugets udbringningsarealer. Transporten gennem ovennævnte samlede bebyggelser skal foregå med lastbil eller påhængskøretøj hertil, grundet afstanden til udbringningsarealerne. Idet den valgte rute er nærmeste adgangsvej til de sydligst beliggende udbringningsarealer vurderes det, at transportruten er acceptabel. Der stilles vilkår om, at transport af husdyrgødning til øvrige marker, hvor det kan lade sig gøre at passere udenom bymæssig bebyggelse, skal foregå udenom bymæssig bebyggelse.

Beboere langs de viste transportveje (bilag 3) og tilstødende veje, som anvendes til transport, må således forvente at opleve et øget antal transporter til og fra husdyrbruget. Idet transporterne normalt foregår i dagtimerne og ikke har karakter over, hvad der er normalt forekommende for lastvogne og traktorer, forventes transporterne ikke at medføre væsentlige gener for omboende. Ved hensynsfuld kørsel til og fra husdyrbruget kan støj, støv og rystelser herfra minimeres. For at mindske gener skal transport primært foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset. Der stilles vilkår herom.

Herudover skal det bemærkes, at ved tilsvining af offentligt tilgængelige veje i forbindelse med arbejdskørsel, skal der opstilles skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Det offentlige vejareal skal rengøres efter arbejdskørslens ophør, jvf. færdselslovens kapitel 14. Politiet er myndighed herfor, hvorfor forholdet ikke reguleres i denne miljøgodkendelse.

BAT

BAT i forbindelse med transport er blandt andet:

- at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel,
- at transport primært foregår indenfor normal arbejdstid.

Det vurderes, at transport til og fra husdyrbruget kan foregå uden væsentlige gener for omboende, ved overholdelse af gældende lovgivning og de stillede vilkår, samt at kravet om BAT er overholdt.

STØJ

Støjkilder i forbindelse med bedriften kommer fra produktionsapparatet på husdyrbruget, fra transporter til og fra husdyrbruget og markarbejde, i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, ensilering samt høst.

Transporter til og fra husdyrbruget foregår hovedsageligt i dagtimerne. Udbringning af husdyrgødning foretages fremover af maskinstation, hovedsagelig i 3-4 perioder årligt. I perioden marts-juni udbringes hovedparten af husdyrgødningen indenfor en periode på 2 uger tidligt forår og igen 2 uger sidst på foråret. Henover sommeren og efteråret udbringes gylle i perioder på 2-3 dages varighed på slætgræs m.m. Ensilering forekommer fra medio maj til slutningen af vækstsæsonen, mens høst forekommer i perioden fra juli til september.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

På husdyrbruget er de primære støjklender kompressorer, transport med foder og blanding af foder, fuldfodervogn, indblæsning af foder, udmugning og overpumpning af gylle.

Kompressor

Kompressor til malkeroboter kører når der malkes, hvilket kan være hele døgnet. Kompressoren er placeret i teknikrum og udstødningen er lyddæmpet. Støjkilden er markeret på bilag 2 (7: Malkecenter).

Fuldfodervogn

Fuldfodervognen anvendes hver dag i dagtimerne, hvor blandetiden maksimalt er 3,5 timer dagligt. Fuldfodervognen er placeret ved siloanlægget når den anvendes. Støjkilder for foderblanding er markeret på bilag 2 (3, 4 og 14: Foderlade og siloanlæg).

Foderlevering

Ansøger har ikke indflydelse på tidspunkter for indlevering af købte foderblandinger. Det er oplyst, at der fremover vil være ca. 30 leverancer af foder årligt.

Udmugning

Der er oplyst, at der udmuges 2 gange årligt fra sygeafdelingen og månedligt fra kalvehytter og dybstrøelsesafsnit. Ved udmugning anvendes bobcat/minilæsser indenfor normal arbejdstid.

Overpumpning af gylle

Overpumpning af gylle forekommer ca. hver 14. dag, à 2 timers varighed, indenfor normal arbejdstid.

Potentielle nabogener

Ovenstående driftsperioder søges i størst muligt omfang reduceret og driften forekommer overvejende indenfor normal arbejdstid. Der har aldrig været klager over støj fra husdyrbruget.

Husdyrbrugets nærmeste naboer ligger henholdsvis ca. 380 meter og ca. 400 meter fra husdyrbrugets anlæg (bilag 11), mens Vridsted by ligger ca. 950 meter fra husdyrbrugets anlæg. Støj fra husdyrbruget forventes ikke at være eller blive til væsentlig gene for de omboende, eftersom de lovpligtige afstandskrav er overholdt, og støjklenderne fra husdyrbruget ikke ligger ud over, hvad der kan forventes for et husdyrbrug af denne type.

Samlet vurdering af støj

Transportgener er beskrevet og vurderet i ovenstående afsnit om transport.

Der findes ingen generelle regler for det maksimale støjniveau fra husdyrbrug i landzone. Miljøstyrelsen har angivet en række vejledende støjgrænser for virksomheder i det åbne land. Der er ikke foretaget støjregninger i forbindelse med udarbejdelsen af miljøgodkendelsen, og det faktuelle støjniveau kendes derfor ikke, og kan ikke sammenholdes med de vejledende støjgrænser. For at imødekomme eventuelle støjgener for naboer fastsættes derfor vilkår om, at de vejledende støjgrænser skal overholdes. Såfremt der skulle opstå gener for omboende, eller såfremt Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan der

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

kræves udført støjmålinger/beregninger efter nærmere definerede anvisninger, så det kan godtgøres, at støjgrænserne overholdes.

For de beskrevne støjkilder vurderes det, at kravet om BAT er opfyldt, ved almindelig anvendelse af det pågældende materiel m.m. og ved de stillede vilkår. Såfremt der ændres ved eksisterende stalde eller anlæg, der kan medføre ændring i støjniveauet for omboende, skal ændringen vurderes i henhold til principperne for BAT.

STØV

I forbindelse med aflæsning og indblæsning af tilskudsfoder i henholdsvis foderlade og tårnsilo, samt ved håndtering af snittet halm, kan der opstå kortvarige støvgener. Fodersiloer indrettes således at støvgener undgås med cyklon eller anden støvbegrænsende foranstaltning. Korn opbevares i gastæt silo eller sodabehandles. Støvgener, fra levering af tilskudsfoder og håndtering af snittet halm, vurderes dog primært at være lokalt på husdyrbruget, og dermed ikke en væsentlig gene for omboende eller trafikanter. Hovedparten af fodermidlerne udgøres af majs- og græsensilage, der ikke genererer støv.

Støvgener må påregnes i kortere perioder i forbindelse med høstarbejdet, og i tørre perioder kan der forekomme støv fra husdyrbruget ved færdsel med køretøjer og transportere til og fra husdyrbruget. Der vurderes dog ikke at være tale om støvgener af væsentlig karakter, som ligger udover det forventelige. Der henvises til god landmandspraksis, det vil sige at for at begrænse støvgener skal al transport til og fra husdyrbruget foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på husdyrbruget planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt. Der har ikke været klager over støvgener fra husdyrbruget.

Husdyrbruget er beliggende relativt langt fra naboer. Generelt forventes der ikke støvproblemer på eller omkring husdyrbruget. Til sikring af omgivelserne mod støvgener, stilles vilkår om, at driften ikke må medføre væsentlige støvgener udenfor husdyrbrugets eget areal. Det er Holstebro Kommune, der afgør, hvad der er væsentlige gener. Det vurderes, at kravet om BAT er opfyldt ved almindelig god landmandspraksis og den beskrevne håndtering af foder.

LYS

Der er udendørs belysning med bevægelsessensor i begge ender af kostalden (afsnit 1.1.1) (bilag 2). Herved sikres gode lysforhold under fodring og under afhentning af mælk m.m., samtidig med at man undgår, at lyset er tændt i perioder uden aktivitet.

I løsdriftsstalden (afsnit 1.1.1) er lyset tændt i tidsrummet 05-24. Om natten er der kun vagebelysning.

Ansøger oplyser, at der løbende vil blive skiftet til energisparepærer på husdyrbruget.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Det er BAT at reducere energiforbruget gennem anvendelse af lavenergibelysning. Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til BAT.

Det vurderes, at lys ikke vil give anledning til væsentlige gener for omboende, da der er relativt langt til naboer, og udendørsbelysningen er slukket om natten. Videre vurderes det, at lyset fra husdyrbruget ikke vil medføre gener for forbigående.

SPILDEVAND

Spildevand, herunder husholdnings- og processpildevand fra husdyrbruget håndteres som angivet i tabel 11. Afløbsplan er skitseret på bilag 2. Afløbsplanen vil fremgå af beredskabsplanen i en mere tydelig udgave.

Tabel 11. Oversigt over spildevandstype og håndtering.

Spildevandstype	Håndtering
Tagvand	Ledes til sivedræn
Overfladevand fra befæstede arealer med foderoplag	Ledes til gyllebeholder
Afløb fra plansiloer inkl. forplads	Ledes til samletank og udsprinkles på mark
Afløb fra befæstet areal med kalvehytter	Ledes til gyllebeholder
Vaskeplads (kommende)	Ledes til gyllebeholder
Vaskevand fra stalde	Ledes til gyllekanaler
Vaskevand fra malkeanlæg og mælketank	Ledes til gyllekanaler
Malkerumsspildevand	Ledes til gyllekanaler
Sanitært spildevand fra toilet i stald	Ledes til lukkes tank, der tømmes årligt
Husspildevand	Septiktank og sivedræn

Under afsnittet 'Grundvand' behandles ejendommens sivedræn, idet afstanden til ikke-almen vandforsyningsanlæg og markvandingsboring ikke overholder kravet på 300 meter. Forhold i øvrigt omkring ejendommens husspildevand reguleres ikke i denne godkendelse. I forbindelse med revision af kommunens spildevandsplan, kan ejendommen eventuelt blive pålagt at forbedre spildevandsforholdene på ejendommen.

Vaskevand fra stalde og malkerum samt afløb fra befæstede arealer

Det er oplyst, at vaskevand fra produktionen udgør 800 m³ og afløb fra befæstede arealer udgør 1.134 m³, som er inkluderet i beregningen af opbevaringskapaciteten for husdyrgødning. Fra malkerum, vask af stalde og befæstede arealer ledes spildevand via gyllekanaler og/eller fortank til gyllebeholder.

Al vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester, skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder eller gyllesystemet. Udbringning skal ske jvf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning af husdyrgødning. I 2013 etableres en vaskeplads på 50 m², i henhold til Landbrugets byggeblad Gr.nr. 103.11-03, med afløb til gyllebeholder.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Afløb fra plansiloer

Afløb fra befæstet areal foran tørfoderoplag, i overdækket silohus, ledes til gyllebeholder. I forbindelse med udvidelsen etableres sprinkleranlæg til udsprinkling af spildevand fra plansiloer og forplads. Der etableres en samlebrønd på 30 m³ til opsamling af vandet, som udsprinkles som beskrevet i afsnit om 'Ensilage'.

Tagvand

Ansøger oplyser, at tagvandet nedsives. Der er ikke dræn omkring husdyrbrugets anlæg.

Vandbesparende foranstaltninger

Ansøger er bevidst om ressourcebesparende tiltag, og der er således fokus på reduktion af vandspild ved almindelig vedligeholdelse af drikkekar m.m.

På baggrund af ovenstående vurderes det samlet set, at forhold omkring spildevand opfylder kravet om BAT og i øvrigt ikke vil give anledning til væsentlig forurening eller gener. Dog kan der på udenomsarealer være risiko for forurening af omgivelserne, hvis arealerne ikke holdes fri for gødnings- og foderspild. Der stilles derfor vilkår til renholdelse af udenomsarealerne.

SKADEDYR

Det oplyses i ansøgningen, at skadedyr generelt søges bekæmpet.

Rotter

Husdyrbruget er tilmeldt kommunal rottebekæmpelsesordning, der besøger husdyrbruget efter behov. Ved mistanke om rotter på husdyrbruget tilkaldes rottefænger og nødvendige tiltag iværksættes. Forebyggende foranstaltninger er rengøring og renholdelse af stalde og omkring foderoplag for foderrester m.v.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, da husdyrbruget, i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser, er forpligtet til at sikre, at bygninger bliver fornuftigt vedligeholdt, og fremtræder i gennemført renholdt stand, så rotternes leveduligheder på husdyrbruget begrænses mest muligt. Dette betyder, at husdyrbruget skal sikre, at affald eller foder ikke er tilgængeligt for eksempelvis rotter, undgå rod på husdyrbruget og kontrollere rottesikringen ved døre, vinduer, rørgennemføringer og ventilationsåbninger, riste, lyskasser, skakte etc., bevoksninger, eventuelt ru mure, tagkonstruktioner, facaden generelt, kloaksystemets tilstand samt anmelde rotter og rette sig efter påbud meddelt af kommunalbestyrelsen.

Fluer

Forebyggende foranstaltning er regelmæssig udmugning i kalvebokse, og klækningsstederne for flueæg/-larver minimeres ved at holde tørt, pænt og ryddeligt på husdyrbruget.

Fluegener kan forebygges ved at holde en god hygiejne på husdyrbruget, særligt i stalde og omkring foderopbevaring. Effektiv fluebekæmpelse i staldene er betinget af en god staldhygiejne og fjernelse af gødnings- og foderrester, så fluerne ikke har mulighed for at yngle heri. I Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinier for bekæmpelse af fluer på

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

gårde med husdyrbrug, er forskellige metoder til forebyggelse og bekæmpelse gennemgået.

Såfremt husdyrbruget skulle give anledning til fluegener for omboende, stilles der vilkår om, at Holstebro Kommune kan forlange, at der føres en journal over fluebekæmpelsen.

DRIFTSFORSTYRELSE ER UHELD

Ved håndtering af olie, kemikalier og gylle er der en potentiel risiko for forurening ved spild eller udslip som følge af driftsforstyrrelser eller uheld.

Håndtering af olie

Dieselolietanken er placeret på fast bund i maskinhuset (bilag 2), indenfor port, men i god afstand fra portåbning, så eventuel påkørsel er minimeret. Ved eventuel lækage, vil olien flyde ud på betongulvet, hvor savsmuld og kattegrus er til rådighed for opsamling af spild.

Håndtering af bekæmpelsesmidler

Hvis bekæmpelsesmidler ved uheld blandes eller klumper sammen i sprøjtebeholderen, således at de ikke kan anvendes i en afgrøde, skal den ubrugelige sprøjtevæske bortskaffes som affald. Det samme gælder for større spild, som opsamles i forbindelse med uheld. Godkendelsesmyndigheden skal underrettes herom ved uheld. I akutte situationer skal beredskabet underrettes via 112. Godkendelsesmyndigheden skal klassificere affaldet som enten farligt affald eller ikke-farligt affald, og affaldet skal bortskaffes efter reglerne i affaldsbekendtgørelsen, herunder Holstebro Kommunes affaldsregulativ.

Håndtering af gylle

Overpumpning af gylle fra fortank og fra løsdriftsstald til gyllebeholder sker manuelt med elpumpe. På elpumpen ved løsdriftsstald er der monteret en timer, og ledning aftages efter brug. Fra løsdriftsstald etableres rørforbindelse til den nye gyllebeholder, og overpumpning af gylle vil foregå som i den nuværende drift, med elpumpe. Risikoen for forurening, hvis pumperne startes utilsigtet, er begrænset til det tidspunkt, hvor gyllebeholderne er helt fyldt lige før udbringning af gyllen. Der er luftindtag i toppen af overføringsrøret, og det er dermed forsøgt sikret, at der ikke kan ske tilbageløb. Ansøger oplyser, at al overpumpning af gylle altid foregår under opsyn.

Tømning af gyllebeholdere sker ved hjælp af gyllevognens egen pumpe.

Holstebro Kommune vurderer, at en væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Pumper, der pumper gylle fra fortank til gyllebeholder og fra løsdriftsstald til gyllebeholder, skal være forsynet med en afbryder, som sikrer, at pumpen ikke kan sættes i gang utilsigtet. Eldrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, afbrydes ved hovedtavlen. Afbryderen skal aflåses eller opbevares under aflåste forhold. Overpumpning skal altid ske under opsyn. Herved sikres det, at der ikke pumpes meget store mængder gylle ud af beholderen ved et uheld, og at risikoen for udslip af store mængder gylle, ud af beholderne, dermed minimeres.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Der stilles ikke vilkår om anvendelse af dødemandsknapper, timere eller lignende i forbindelse med gylleanlæg, da det er Holstebro Kommunes opfattelse, at disse forhold er reguleret i eksisterende lovgivning.

Gylleuheld

Såfremt en gyllebeholder eller pumpeledning springer læk eller en pumpe starter utilsigtet vil gyllen, på grund af terrænets fald, løbe mod nærliggende vandløb. Dueholm Grøft ligger ca. 130 meter fra den eksisterende gyllebeholder og ca. 70 meter fra løsdriftsstalden. Terrænet falder med ca. 3,5 % imod dette vandløb. Dueholm Grøft afvander til Karup Å, og afstanden hertil er ca. 825 meter. Husdyrbrugets anlæg i forhold til Dueholm Grøft fremgår af bilag 6. Et gylleuheld vil derfor potentielt kunne forårsage stor forurening på de omliggende naturarealer.

Terrænet omkring den nye gyllebeholder er plant, hvorfor gyllen vil løbe ud på det tilgrænsende udbringningsareal. Idet både mark nr. 4-0 og 5-0 er drænet, vil et gylleuheld, forbundet med denne beholder, potentielt kunne udgøre en forureningsrisiko for overfladevand og omliggende natur.

Dødemandsknapper, timere, afbrydere og lignende i forbindelse med pumpeanordninger er, som ovenfor nævnt, reguleret i eksisterende lovgivning.

Holstebro Kommune har herudover vurderet, at der til sikring af vandmiljøet skal etableres en jordbarriere omkring både den eksisterende gyllebeholder og den nye gyllebeholder, i en højde af minimum 0,50 meter over terræn i en afstand af minimum 3 meter fra gyllebeholderne. En sådan afværgeforanstaltning vil have en tilbageholdelseskapaletet på indtil henholdsvis 120 m³ og 190 m³, hvorved konsekvenserne ved et mindre gylleuheld vil kunne afværges inden overfladevand og den omliggende natur påvirkes.

Der stilles vilkår til sikring af ovenstående.

Strømsvigt

Ved strømsvigt over 2 timer iværksættes opstart af nødstrømsgenerator, som findes i maskinhus.

Beredskabsplan

En beredskabsplan kan medvirke til at begrænse skadens omfang ved driftsforstyrrelser og uheld, og derigennem mindske risikoen for forurening, såfremt der skulle ske et uheld, herunder mindre uheld som eksempelvis oliespild, og mere alvorlige hændelser som eksempelvis brand etc. Ved brand kontaktes brandvæsnet, og der informeres om placering af flugtveje ved ankomst til husdyrbruget. Ved fare for forurening med olie, kemikalier, husdyrgødning, ensilagesaft m.v. kontaktes kommunen.

Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan er til stor hjælp for landmanden. Beredskabsplanen giver landmanden en mulighed for at gennemgå sin bedrift, og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift således, at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres. I forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse er forslag til beredskabsplan udarbejdet af ansøger.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Beredskabsplanen skal indeholde et oversigtskort over placering af afløb og deres udløbspunkter samt diverse rørforbindelser mellem stalde, fortank/gyllebeholdere, befæstede arealer, opsamlingstank og drænbrønde.

BAT, som anvendes i forbindelse med beredskabsplanen, er blandt andet:

- at husdyrbruget har en beredskabsplan, der kan benyttes i tilfælde af uheld eller lignende,
- at alle, der arbejder på husdyrbruget, er bekendt med beredskabsplanens indhold og véd hvor den findes,
- at beredskabsplanen hænges op flere synlige steder på husdyrbruget,
- at beredskabsplanen løbende holdes ajour i forhold til driften.

Det vurderes, at BAT er anvendt. Der stilles vilkår til sikring af ovenstående. Forslag til beredskabsplan er indsendt til Holstebro Kommune. Beredskabsplanen skal foreligge færdig inden den 1. februar 2011, og den skal skriftligt accepteres af Holstebro Kommune. Beredskabsplanen er ikke færdig før den er skriftligt accepteret af Holstebro Kommune, og der skal være indsendt udkast hertil senest den 1. januar 2011, der blandt andet omfatter afløbsplan.

RENERE TEKNOLOGI OG RESSOURCESTYRING

Renere teknologi

Renere teknologi sigter blandt andet mod at minimere forbruget af energi, vand og andre råvarer per produceret enhed, at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige stoffer samt at gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet.

Renere teknologi er samtidig det bærende element i husdyrloven og i miljøbeskyttelsesloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi, blandt andet ved at stille krav, når der købes ind.

På husdyrbruget er der iværksat følgende tiltag for renere teknologi, herunder besparelser på vand og energi:

El/energi

- Der anvendes naturlig ventilation i staldene.
- Der udskiftes løbende til energisparepærer i staldene.
- Der er etableret natbelysning i løsdriftsstalden, så der bruges mindre strøm i stalden til lys om natten. I øvrige stalde er lyset slukket om natten.
- Udendørsbelysning er med bevægelsessensorer. Lyskilden er lavenergipærer.
- Der er etableret varmegenvinding i forbindelse med mælkenedkølingen. Varmen anvendes til at opvarme stuehus og til opvarmning af brugsvand i stalden samt til varmt vand til småkalve m.m.
- Vakuumpumpen til malkeanlægget er frekvensstyret og derved energibesparende.
- Effektiv intern logistik i forbindelse med foderopbevaring, fuldfoderblander og stald, så afstanden medfører færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- Vand**
- Opvarmet vand fra forkøling af mælk anvendes som drikkevand til småkalve.
  - Husdyrbrugets drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild. Eventuelle lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.
- Management**
- Husdyrbrugets medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
  - Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab på husdyrbruget, hvor såvel forbrug af handelsgødning og husdyrgødning dokumenteres.
  - Mekanisk ukrudtsbekæmpelse udføres på en del af markerne som alternativ til sprøjtning med herbicider.
  - I husdyrbrugets driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi og indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
  - Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
  - Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på, at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
  - Indretning af husdyrbruget er indrettet så der er god logistik, hvilket sparer en del intern kørsel og dermed reducerer støj og forbrug af brændstof.
- Ammoniak**
- Der etableres robotskraber i eksisterende løsdriftsstald (afsnit 1.1.1) med skrabning hver 2. time (25 % ammoniakreduktion forventes). I nyt staldafsnit (afsnit 1.1.6) etableres fast drænet gulv, 2 % hældning og skraberanlæg med skrabning hver 4. time (50 % ammoniakreduktion forventes).
- Nitrat / fosfor**
- Der sikres med opførelse af plansiloer en god opbevaring af ensilage og dermed et minimalt spild af foder og eventuelt tab af næringsstoffer.
- Fodring**
- Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfodring.
  - Der laves fodereffektivitetskontrol, hvor den tildelte fodermængde og dens indhold af næringsstoffer opgøres i forhold til malkekøernes ydelse.
  - Der tages analyser af grovfoder, således at der fodres med foderoptimerede foderblandinger, hvor tildeling af N og P begrænses mest mulig.
- Gødningsopbevaring**
- Gyllebeholderen er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige 10 års eftersyn.
  - Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der senest 14 dage efter at der igen er gylle i beholderen, er etableret flydelag.
- Gødningsudbringning**
- Udbringning af husdyrgødningen afpasses afgrødernes behov samt eventuel tilførsel af handelsgødning.
  - Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
  - Så vidt det er muligt, i forhold til afgrødetyper og driften i øvrigt, vælges udbringning af husdyrgødning på tidspunkter, hvor fordampningen er mindst.
  - Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige, at der tages hensyn til naboer, byområder m.v.
  - Hovedparten af gyllen nedfældes.

Ressourcestyring

Ressourceforbruget vurderes for at sikre, at husdyrbruget udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold. Miljø- og ressourcestyring bygger på en helhedsvurdering ud fra et princip om, at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen. Sagt med andre ord drejer det sig om, at minimere forbruget af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tab til omgivelser bliver minimeret, under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Forbruget af råstoffer til husdyrproduktionen består primært af foder, vand, el og olie. Desuden er der et forbrug af handelsgødning. Husdyrbrugets ressourceanvendelse før og efter udvidelsen fremgår af tabel 12.

Tabel 12. Husdyrbrugets ressourceanvendelse.

Type	Forbrug før udvidelse	Forbrug efter udvidelsen	Ændring %
El [kWh]	100.000	120.000	+ 20
Vand [m ³]	6.000	9.000	+ 50
Markvanding [m ³]	89.000	89.000	0
Dieselolie [liter]	20.000	20.500	0
Motorolie [liter]	150	150	0
Foder, købt [ton]	360	420	17
Foder, ensilage [ton]	4.500	5.600	24
Halm [ton]	200	225	13
Handelsgødning-N [kg]	9.000	8.500	- 6
Handelsgødning-P [kg]	1.150	1.150	0

Energiforbrug

Elektricitet anvendes til malkeanlæg, nedkøling af mælk, gyllepumper, elhegn, markvanding samt belysning. Energiforbruget øges i forbindelse med udvidelsen, specielt de poster, som direkte er affødt af det øgede husdyrhold. Samlet set anvendes langt den overvejende del af ressourceforbruget på husdyrbruget i forbindelse med grovfoderproduktion og håndtering heraf til husdyrene. Før udvidelsen var elforbruget 100.000 kWh, og det forventes at forbruget stiger i ansøgt drift til ca. 120.000 kWh. Forbruget kan variere en del mellem årene, blandt andet afhængig af behov for at anvende vandingsanlægget.

På et gennemsnitligt kvægbrug anvendes op til 15 % af energiforbruget på mælke-/malkeanlægget. Anlægget skal derfor vurderes løbende med hensyn til vedligeholdelse, rengøring m.v. I godkendelsen stilles derfor vilkår om, at husdyrbrugets malkeanlæg løbende og minimum én gang om året skal gennemgås af servicetekniker med henblik på at sikre, at anlægget kører energimæssigt optimalt. Servicen skal noteres i driftsjournal og kontrolrapport skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden.

For i øvrigt at sikre fokus på muligheder for energibesparelser, stilles der vilkår om, at husdyrbruget skal gennemgås af en energikonsulent med henblik på implementering af lønsomme ressourcebesparende teknologier. Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at energigennemgang eksempelvis kan tage udgangspunkt i Videncenter for Landbrugs energisparkatalog, og som minimum skal indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for implementering af energibesparende teknologi vedrørende belysning, køleanlæg, varmeanlæg, maskinel og lignende samt de heraf afledte forhold, såsom eksempelvis varmegenindvindingspotentialer, pumpetyper etc. Gennemgangen skal foretages første gang senest et år efter, at miljøgodkendelsen er meddelt. Herefter skal gennemgangen foretages hvert 5. år. Der stilles vilkår om, at 5-års lønsomme teknologier som udgangspunkt skal indføres. En energifaglig person kan eksempelvis være en konsulent fra et el-selskab eller lignende.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Forbruget af dieselolie var før udvidelsen på 20.000 liter, dette forbrug forventes at stige til ca. 20.500 liter, da der skal dyrkes flere marker. Motorolien er uændret på 150 liter.

Energibesparende foranstaltninger

Der er ovenlys i løsdriftsstalden og lyset kan komme ind fra siderne, hvorved dagslyset udnyttes optimalt. Vågebelysning i staldene sparer på energien sammenlignet med almindelig belysning.

Der er etableret varmegenvinding i forbindelse med mælkenedkølingen. Varmen anvendes til opvarmning af stuehus og til opvarmning af brugsvand i stald samt til drikkevand til småkalve m.m.

Vandforbrug

Der er et vandforbrug på årsplan på ca. 6.000 m³, som dækker alt til driften og privat forbrug. Ud fra normtal for vaskevand til stald, mælketank og maskiner er forbrugt pt. ca. 800 m³, som ikke forventes øget betydeligt. Hovedparten af det resterende vandforbrug medgår til drikkevand til dyrene. Efter udvidelsen forventes et forbrug på i alt 9.000 m³.. Ansøger vil ved vedligehold og reovering af drikkekummer m.v. have fokus på at vælge systemer med mindst muligt vandspild.

Gennemsnitlig anvendes ca. 89.000 m³ vand til markvanding. Markerne vandes efter behov, hvorfor forbruget af vand til markvanding vil variere fra år til år.

BAT

For at forbedre den generelle miljømæssige drift er BAT blandt andet følgende:

- at husdyrbruget gennemgås med henblik på besparelse på elforbrug og andre energikilder, eventuelt sammen med husdyrbrugets energiselskab/konsulent,
- at der føres regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt handelsgødning,
- at vandingssystemet vedligeholdes, således at vandspild undgås,
- at der anvendes energibesparende belysning,
- at opdage og reparere eventuelle lækager hurtigst muligt,
- at anlæg og maskiner til stadighed renholdes og vedligeholdes, således at de fungerer optimalt.

Samlet vurdering

I husdyrgødningsbekendtgørelsen er der fastsat en række krav til anlæg, indretning og drift af husdyrbrug, som gælder for alle husdyrbrug. En række af disse krav bygger på anvendelse af renere teknologi eller den bedste tilgængelige teknologi (BAT).

Generelt skal husdyrbruget registrere forbrug af el, vand og andre ressourcer og være opmærksom på muligheden for besparelse. Der stilles vilkår om, at husdyrbruget, i forbindelse med tilsyn, skal redegøre for muligheden for at indføre renere teknologi i form af ændrede råvarer, nyt materiel, ny management eller besparelser på materialer og ressourcer, som kan nedsætte miljøbelastningen. Desuden stilles der vilkår om løbende registrering af ressourceforbruget med henblik på, at der løbende er fokus på at reducere forbruget.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget, med de stillede vilkår, lever op til BAT på management. Herunder skal det bemærkes, at tiltag til minimering af gener ved udbringning af husdyrgødning er behandlet senere i miljøgodkendelsen.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Husdyrbrugets udbringningsarealer

DRIFT AF HUSDYRBRUGETS AREALER

Udbringningsarealerne modtager husdyrgødning fra husdyrbruget på Dueholmvej 2, 7800 Skive. Herudover tilføres husdyrgødning fra andet ejet husdyrbrug, Røjbækvej 2, 7540 Haderup, svarende til 145,49 DE.

Ejendommen Røjbækvej 2 drives i samdrift med Dueholmvej 2. Røjbækvej 2 er jordløs og husdyrgødningen herfra udbringes på udbringningsarealerne tilhørende Dueholmvej 2. Røjbækvej 2 anvendes efter udvidelsen til kvieopdræt og goldkøer fra hovedejendommen Dueholmvej 2. På Røjbækvej 2 vil slagtesvineproduktionen fortsætte. Der er meddelt § 11 godkendelse (anlægsgodkendelse) af husdyrbruget Røjbækvej 2, 7540 Haderup, som er behandlet sideløbende med nærværende godkendelse.

Husdyrgødningen er sammensat som vist i tabel 13. Der stilles vilkår om den maksimale mængde og sammensætning af udbragt husdyrgødning på udbringningsarealerne, jvf. tabel 13, eftersom dette ligger til grund for de beregninger, ansøgningen er vurderet ud fra. Der må ikke modtages slam eller andet affald med næringsstofindhold til udbringning på arealerne.

Tabel 13. Husdyrgødningstyper og næringsstofsammensætning til udbringning på udbringningsarealerne.

Besætning	Gødningstype	Kg N	Kg P	DE
Dueholmvej 2, 7800 Skive	Kvæggylle	32.396	5.407	345,68
Dueholmvej 2, 7800 Skive	Kvægdybstrøelse	6.006	943	59,38
Tilført husdyrgødning				
Røjbækvej 2, 7540 Haderup	Kvæggylle	7.309	1.545	99,78
Røjbækvej 2, 7540 Haderup	Kvægdybstrøelse	869	107	8,73
Røjbækvej 2, 7540 Haderup	Svinegylle	3.527	735	36,98
I alt		50.107	8.737	550,55
Fraført til aftalearealer				
Dueholmvej 13, 7800 Skive	Kvæggylle	4.918	832	53,20
Kisumvej 52, 7800 Skive	Kvæggylle	8.413	1.423	91,00
I alt		13.331	2.255	144,20
		36.776	6.482	406,35

Husdyrbruget råder over et samlet udbringningsareal (ejet og forpagtet) på 176,95 ha, hvoraf de forpagtede udbringningsarealer udgør 11,01 ha. Derudover er der indgået skriftlige aftaler om overførsel af husdyrgødning for 103,02 ha. Udbringningsarealernes beliggenhed og fordeling fremgår af bilag 7 og tabel 14.

Ejede udbringningsarealer er beliggende i Holstebro og Herning kommuner, forpagtede arealer og hovedparten af aftalearealer er beliggende i Holstebro kommune, mens et enkelt aftaleareal er beliggende i Viborg kommune. Arealerne i nabokommunerne er behandlet i bilag 15 og bilag 16, jvf. hørings svar efter § 21 i husdyrloven fra henholdsvis Herning Kommune og Viborg Kommune.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Der er indgået to aftaler om afsætning af husdyrgødning på henholdsvis 53,20 DE og 91,00 DE i kvæggylle, jvf. tabel 13. Kvæggyllen afsættes til udbringningsarealer tilhørende CHRISTIAN HEDEGAARD NIELSEN, Dueholmvej 13, 7800 Skive (CRV: 38000012), og RØNBJERG MASKINSTATION ApS, Kisumvej 52, 7800 Skive (CVR: 26998727). Det er vurderet, at arealerne tilhørende CHRISITAN HEDEGAARD NIELSEN og RØNBJERG MASKINSTATION ApS, ikke er godkendelsespligtige efter husdyrloven, da der blandt andet hverken er fosforklasse, nitratklasse eller grundvandssårbare områder på arealerne. Endvidere vurderes det, at afsætning af husdyrgødning på de pågældende arealer ikke vil medføre væsentlig miljøpåvirkning. Dette er gennemgået nærmere under de respektive afsnit om fosfor og nitrat under 'afsnittet 'Grundvand' og 'Fosfor i oplandet til Stubbergård Sø, N41, N40 og Skive Fjord'.

Husdyrgødningen skal udbringes på udbringningsarealerne, der fremgår af tabel 14. Herunder fremgår arealstørrelse for de enkelte marker og ejerforhold. Udbringningsarealernes beliggenhed fremgår af bilag 7.

Tabel 14. Oversigt over arealstørrelse og ejerforhold for de udbringningsarealer, der indgår i miljøgodkendelsen.

Mark nr.	Areal (ha)	Type	Ejerforhold
1-0	10,20	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
2-0	9,15	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
3-0	3,33	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
4-0	7,02	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
5-0	8,67	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
5-1	2,54	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
6-0	10,95	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
8-0	2,23	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
8-1	1,98	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
9-0	1,33	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
10-0	3,03	Forpagtet	Robert Meldgaard Pedersen, Andivej 12, 8544 Mørke
11-0	3,49	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
12-0	4,65	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
12-1	2,02	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
21-0	18,72	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
21-1	2,00	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
22-0	5,48	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
23-0	2,16	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
24-0	6,39	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
25-0	3,23	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
26-0	0,54	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
28-0	1,23	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
29-0	0,90	Forpagtet	Jan Hynneke, Hækvej 3, 7540 Haderup
32-0	8,99	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
51-0	3,04	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
52-0	2,64	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
53-0	2,61	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
54-0	2,54	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
55-0	2,97	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
56-0	5,28	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
57-0	1,62	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
58-0	4,85	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
59-0	2,15	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
60-0	4,82	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
61-0	4,25	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
62-0	2,93	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Mark nr.	Areal (ha)	Type	Ejerforhold
63-0	2,74	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
64-0	1,36	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
65-0	0,94	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
67-0	4,00	Ejet	Ansøger Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive
273-0	4,15	Forpagtet	Schneider Philipsen, Røjbækvej 7, 7540 Haderup
274-0	3,82	Forpagtet	Schneider Philipsen, Røjbækvej 7, 7540 Haderup
201-0	3,25	Gylleaftale ^{*)}	Poul Erik Jeppesen, Vivsøvej 4, 7800 Skive
203-0	3,94	Gylleaftale ^{*)}	Poul Erik Jeppesen, Vivsøvej 4, 7800 Skive
204-0	4,83	Gylleaftale ^{*)}	Poul Erik Jeppesen, Vivsøvej 4, 7800 Skive
205-0	3,45	Gylleaftale ^{*)}	Poul Erik Jeppesen, Vivsøvej 4, 7800 Skive
211-0	2,95	Gylleaftale ^{*)}	Poul Erik Jeppesen, Vivsøvej 4, 7800 Skive
212-0	3,29	Gylleaftale ^{*)}	Poul Erik Jeppesen, Vivsøvej 4, 7800 Skive
221-0	1,59	Gylleaftale ^{*)}	Thomas Bjergbæk, Røjbækvej 9, 7540 Haderup
222-0	2,75	Gylleaftale ^{*)}	Poul Erik Jeppesen, Vivsøvej 4, 7800 Skive
222-1	3,35	Gylleaftale ^{*)}	Poul Erik Jeppesen, Vivsøvej 4, 7800 Skive
223-0	1,68	Gylleaftale ^{*)}	Poul Erik Jeppesen, Vivsøvej 4, 7800 Skive
230-0	4,31	Gylleaftale ^{*)}	Poul Erik Jeppesen, Vivsøvej 4, 7800 Skive
231-0	4,24	Gylleaftale ^{*)}	Poul Erik Jeppesen, Vivsøvej 4, 7800 Skive
232-0	4,84	Gylleaftale ^{*)}	Poul Erik Jeppesen, Vivsøvej 4, 7800 Skive
242-0	1,20	Gylleaftale ^{*)}	Poul Erik Jeppesen, Vivsøvej 4, 7800 Skive
242-1	0,68	Gylleaftale ^{*)}	Poul Erik Jeppesen, Vivsøvej 4, 7800 Skive
271-0	2,04	Gylleaftale ^{*)}	Schneider Philipsen, Røjbækvej 7, 7540 Haderup
272-0	3,87	Gylleaftale ^{*)}	Schneider Philipsen, Røjbækvej 7, 7540 Haderup
275-0	2,04	Gylleaftale ^{*)}	Schneider Philipsen, Røjbækvej 7, 7540 Haderup
277-0	0,50	Gylleaftale ^{*)}	Schneider Philipsen, Røjbækvej 7, 7540 Haderup
278-0	4,62	Gylleaftale ^{*)}	Schneider Philipsen, Røjbækvej 7, 7540 Haderup
300-0	5,59	Gylleaftale ^{*)}	Schneider Philipsen, Røjbækvej 7, 7540 Haderup
301-0	6,20	Gylleaftale	Christian Hedegaard Nielsen, Dueholmvej 13, 7800 Skive
302-0	1,06	Gylleaftale	Christian Hedegaard Nielsen, Dueholmvej 13, 7800 Skive
303-0	4,06	Gylleaftale	Christian Hedegaard Nielsen, Dueholmvej 13, 7800 Skive
303-1	0,50	Gylleaftale	Christian Hedegaard Nielsen, Dueholmvej 13, 7800 Skive
304-0	1,68	Gylleaftale	Christian Hedegaard Nielsen, Dueholmvej 13, 7800 Skive
305-0	6,27	Gylleaftale	Christian Hedegaard Nielsen, Dueholmvej 13, 7800 Skive
306-0	3,17	Gylleaftale	Christian Hedegaard Nielsen, Dueholmvej 13, 7800 Skive
307-0	1,60	Gylleaftale	Christian Hedegaard Nielsen, Dueholmvej 13, 7800 Skive
308-0	1,19	Gylleaftale	Christian Hedegaard Nielsen, Dueholmvej 13, 7800 Skive
309-0	1,12	Gylleaftale	Christian Hedegaard Nielsen, Dueholmvej 13, 7800 Skive
310-0	6,98	Gylleaftale	Christian Hedegaard Nielsen, Dueholmvej 13, 7800 Skive
311-0	4,18	Gylleaftale	Christian Hedegaard Nielsen, Dueholmvej 13, 7800 Skive
I alt	176,95	Ejet og forpagtet	
I alt	103,02	Gylleaftale	

^{*)} Aftalearealer tilhørende Rønbjerg Maskinstation.

I henhold til husdyrlovens § 17, stk. 3 og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen §§ 15 og 16, må der ikke ske ændringer i udbringningsarealet eller indgås aftaler om udbringning af husdyrgødning på tredjemands arealer uden forudgående godkendelse fra godkendelsesmyndigheden.

I miljøgodkendelsen indgår arealspecifikke vurderinger. Der vil derfor i miljøgodkendelsen blive stillet vilkår om, at husdyrbruget, i forbindelse med indgåelse af aftaler om overførsel af husdyrgødning, der ikke er omfattet af en selvstændig arealgodkendelse, skal kunne dokumentere, at husdyrgødningen udbringes på de gylleaftalearealer, der fremgår af miljøgodkendelsen. Dette kan blandt andet sikres gennem privatretslige aftaler, der er indskrevet i overførselsaftalen. I praksis betyder dette, at der ikke må udbringes husdyrgød-

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

ning på de omhandlede arealer fra et eventuelt dyrehold på den modtagende ejendom, eller kan indgås andre gylleaftaler på de anmeldte udbringningsarealer, såfremt harmonitrykket på de pågældende arealer er fuldt udnyttet.

Harmonikrav

I husdyrgødningsbekendtgørelsen stilles der krav om et bestemt forhold mellem det areal, der kan anvendes til udbringning af husdyrgødning på bedriften, og den mængde husdyrgødning, der udbringes (harmonikrav). På en landbrugsbedrift, hvor mindst 2/3 af husdyrholdet er kvæg, må der i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens § 27, stk. 3 udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 2,3 DE/ha pr. planperiode (1. august – 31. juli), når driften af arealerne sker i overensstemmelse med husdyrgødningsbekendtgørelsens bilag 2.

På husdyrbruget udbringes husdyrgødning svarende til 406,35 DE i kvæg og svin på de ejede udbringningsarealer. For at opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens harmonibestemmelser (forholdet mellem størrelse af dyrehold og udbringningsareal) skal der være et udbringningsareal på minimum 176,67 ha (406,35 DE / 2,3 DE/ha). Der er 176,95 ha til rådighed, hvorfor det generelle harmonikrav er opfyldt.

Gylleaftalen med Christian Hedegaard Nielsen, Dueholmvej 13, 7800 Skive, udgør 38,01 ha, og gylleaftalen med RØNBJERG MASKINSTATION I/S udgør 65,01 ha. Med afsætning af henholdsvis 53,20 DE og 91,00 DE giver det et harmonitryk på 1,40 DE/ha for hver af de respektive gylleaftaler. Husdyrgødning overført ved gylleaftale må udbringes med 1,4 DE/ha, hvorfor det generelle harmonikrav er opfyldt.

BAT

BAT i forhold til udbringningsarealer er blandt andet, at den producerede husdyrgødning afstemmes med udbringningsarealerne, afgrødernes gødningsbehov og i forhold til anvendt mængde og type af handelsgødning. Dette sikres, ifølge Holstebro Kommunes vurdering, ved gældende lov. Håndtering og udbringning af husdyrgødning vurderes i øvrigt at overholde bestemmelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsen. På baggrund heraf vurderes det, at kravet om BAT er opfyldt for udbringningsarealerne.

Dokumentation

Til sikring af ovenstående stilles vilkår om, at der til enhver tid, over for Holstebro Kommune, skal kunne fremlægges diverse sædskifteplaner, gødningsplaner, afregninger, regnskaber eller lignende, som dokumenterer, at gødningen udbringes og opbevares miljømæssigt forsvarligt i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen. Ved indgåelse af aftale om forpagtning af jord og/eller overførsel af husdyrgødning skal der til stadighed foreligge skriftlige aftaler.

UDSKIFTNING AF UDBRINGNINGSAREALER

Alle ændringer i udbringningsarealer skal godkendes af Holstebro Kommune. Anmeldelse af udskiftning af bedriftens udbringningsarealer, eller udskiftning af markarealer hos tredjemand til udbringning af husdyrgødning, skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse 1. august. Kommunalbestyrelsen skal inden 1. oktober tilkendegive, om

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der skiftes ud. Hvis arealerne bedømmes som mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis kommunalbestyrelsen har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. december.

UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING

Ansøgers betragtninger i relation til udbringning

Ansøger har selv hidtil udbragt hovedparten af gyllen fra husdyrbruget. Gyllen udbringes med slæbeslanger. Fremover planlægger ansøger at benytte maskinstation til udbringning af gylle. Herved er der mulighed for at vælge nedfældning af gylle i sommerperioden i græs. I forårsperioden anvendes slangeudstyr for at minimere marktryk. Det tilstræbes at gyllen udbringes under vejrforhold, hvor der sker mindst fordampning af ammoniak. Der udbringes ikke gylle på arealer, hvor der er risiko for overfladisk afstrømning. Der tages i videst mulig omfang hensyn til naboer ved udbringning af husdyrgødning.

Der udarbejdes hvert år mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning afpasses afgrødernes behov, og udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.

Transport

Transport af husdyrgødning til udbringningsarealerne fremgår af bilag 3, og er vurderet under afsnittet 'Transport'.

Bynære udspretningsarealer

Ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsens § 24 må udbringning af husdyrgødning på arealer nærmere end 200 meter fra byzone, sommerhusområder, samt områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål, ikke ske i weekend og på helligdage. Ingen af udbringningsarealerne ligger nærmere end 200 meter fra byzone, sommerhusområder eller lokalplanlagte boligområder på godkendelsestidspunktet. Holstebro Kommune vurderer, at generne, trafikale og lugtmæssige, fra udbringning af husdyrgødning fra husdyrbruget, er begrænsede, idet der er tale om udbringning over en begrænset tidsperiode. Det vurderes, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning.

BAT

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af gældende love og bekendtgørelser, såsom husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det eksempelvis er et generelt lovkrav at:

- udarbejde mark- og gødningsplaner,
- at den producerede husdyrgødning afstemmes med udbringningsarealet og afgrødens gødningsbehov og i forhold til anvendt mængde og type af handelsgødning,
- ikke at udbringe husdyrgødning mindre end 200 meter fra byområder i weekend og på helligdage,

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- anvende lovlige udbringningsmetoder (eksempelvis er det ikke tilladt at bruge bredspreader til gylle),
- nedfælde gylle på sort jord og i græs mindre end 1000 meter fra sårbare naturtyper,
- nedbringe fast husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- overholde maksimalt tilladt harmonitryk (DE/ha),
- etablere efterafgrøder til reduktion af nitratudvaskning i relation til produktionsform,
- ikke at udbringe flydende husdyrgødning på skrånende arealer (> 6 grader) beliggende tættere end 20 meter fra overfladevande,
- der skal være en 2 meter ubehandlet bræmme langs højt målsatte og naturlige vandløb.

Herudover er der en række BAT-forhold, der ikke er direkte reguleret i dansk lovgivning eller kan tolkes i en bredere miljømæssig såsom:

- at man anvender BAT med hensyn til de maskiner, man anvender til udbringning og om nødvendigt nedpløjning af husdyrgødningen,
- at man ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræber, at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold, dvs. køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning,
- at man ikke tilfører husdyrgødning, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket,
- anvendelse af godt landmandskab, såsom at udbringe gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for at folk er hjemme samt at undgå weekender og helligdage, og at være opmærksom på vindretning i forhold til nabobeboelser,
- behandling af husdyrgødning med henblik på at minimere lugtemissioner, hvilket kan tillade mere fleksibilitet til identificering af passende områder og vejrforhold i forbindelse med tilførsel på markerne,
- udbringe gødning så tæt som muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted,
- ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker,
- ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet).

Holstebro Kommune forholder sig primært til de sidst nævnte forhold, da de ikke direkte er omfattet af generel lovgivning. Husdyrbruget har gjort sig overvejelser omkring muligheden for at anvende maskinel og tekniker til udbringning af husdyrgødningen, der blandt andet reducerer ammoniakfordampningen. Herudover er management beskrevet i relation til godt landmandskab, såsom udbringning af gylle på hverdage under hensynstagen til vejrforhold, hvilket minimerer risikoen for lugtgener for omboende. Der stilles derfor vilkår om, at udbringning sker i overensstemmelse med godt landmandskab, og at der ikke må udbringes husdyrgødning, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket. Det er husdyrbrugets ansvar, at eventuelle leverandører overholder godkendelsens vilkår. Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til BAT med hensyn til udbringning af husdyrgødning med de stillede vilkår og gældende lovgivning.

SÆDSKIFTE

Arealerne drives med sædskifte K12, jvf. ansøgningen, da dette er en forudsætning for anvendelse af forhøjet harmonitryk op til 2,3 DE/ha for kvægbrug. Anvendelse af dette sædskifte er reguleret af husdyrgødningsbekendtgørelsens bilag 2, og der stilles ikke yderligere vilkår herom.

Miljøpåvirkning af husdyrbrugets arealer

GRUNDVAND

Udbringningsarealerne ligger udenfor område med særlige drikkevandsinteresser, nitratfølsomt indvindingsopland, indvindingsopland til vandværk og hygiejnezone for vandværksboringer.

Da der på baggrund af ovennævnte ikke umiddelbart er en risiko for forurening af drikkevand til vandværker og arealerne ligger udenfor kommende indsatsplaner for vandværker vurderes det, at der ikke kan stilles yderligere vilkår til beskyttelse af grundvandet.

Afstandskrav for boringer (til egen husholdning og markvandingsboring DGU nr. 65.787) er ikke overholdt for ejendommens sivedræn, idet afstanden er mellem 15 meter og 20 meter og dermed langt under 300 meter, som er kravet. Ansøger skal dermed flytte sit sivedræn, så afstandskrav er overholdt eller vil få et påbud om sløjfning af boringer.

Ansøger har oplyst, at han i samråd med en kloakmester har drøftet flere muligheder for løsning af ovenstående. Ansøger forventer at løsningen bliver at forlænge det eksisterende sivedræn, så afstandskrav til vandboringerne kan overholdes. Ansøger vil indsende ansøgning om forlængning af sivedrænet, som forventes afsluttet i efteråret 2010. Der stilles vilkår om, at ansøger skal indgive ansøgning om forlængning af sivedræn til Holstebro Kommune, og at arbejdet med forlængningen skal afsluttes ultimo november 2010.

BILAG IV-ARTER

I habitatdirektivets bilag IV er opført en række arter, som skal sikres en streng beskyttelse i deres naturlige udbredelsesområde, også udenfor de udpegede Natura 2000-områder. Dette indebærer, for dyrearternes vedkommende, blandt andet at yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende, at arterne blandt andet ikke må ødelægges.

Ud fra "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" samt Holstebro Kommunes øvrige kendskab til området og arterne, vurderes det, at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) kunne tænkes at forekomme i nærområdet til husdyrbruget.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- Småflagermus: På baggrund af de insektædende småflagermus' livsform vurderes projektet ikke at være til skade for disse.
- Birkemus: Arten er ikke registreret nær Karup Å.
- Odder: Lever udbredt i Vestjylland, men er med sin levevis næppe truet af projektet.
- Markfirben: Holstebro Kommune har ikke kendskab til forekomster nær husdyrbruget.
- Stor vandsalamander, løgfrø, spidssnudet frø og strandtudse: Ingen af disse er registreret nær husdyrbruget eller dets udbringningsarealer.

Der gøres i øvrigt opmærksom på, at der om vandhuller med til- og afløb gælder 2 meter dyrkningsfrie bræmmer. Der stilles vilkår om, at der vil gælde krav om 10 meter udyrkede bræmmer omkring vandhuller, hvor der eventuelt i fremtiden konstateres en bestand af én af de fire ovennævnte paddearter.

- Grøn kølleguldsmed: Forekommer udbredt i Karup Å, men vil næppe blive negativt påvirket af projektet.

På og umiddelbart op til husdyrbrugets udbringningsarealer er Holstebro Kommune ikke bekendt med arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV, som kan blive negativt påvirket af nærværende godkendelse. Det vurderes, at udvidelsen kun vil kunne påvirke bilag IV-arterne ved alvorlige uheld i forbindelse med eksempelvis håndteringen af husdyrgødningen. Der er i den forbindelse stillet vilkår, således at risici for uheld er minimeret.

GENERELLE BETRAGTNINGER FOR NATURA 2000-OMRÅDER

Natura 2000 er en fællesbetegnelse for EU's naturdirektiver; EF-fuglebeskyttelsesdirektiv, EF-habitatdirektiv samt Ramsar-konventionen, der tilsammen beskytter Natura 2000-områderne gennem de i direktiverne opstillede beskyttelseskrav.

Før kommunalbestyrelsen træffer afgørelser i sager, i henhold til husdyrloven §§ 10, 11, 12 eller 16, om etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug, skal der, i henhold til § 8, stk. 6, nr. 2-3 i habitatbekendtgørelsen⁴, af kommunalbestyrelsen, foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, vil medføre forringelser af internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, eller for arter beskyttet af direktivets bilag IV. Denne vurdering skal foretages ud fra forsigtighedsprincippet jvf. EF-domstolen⁵. Dette medfører, at hvis det ikke, på baggrund af objektive kriterier, kan udelukkes at projektet i sig selv, eller i sammenhæng med andre, påvirker udpegningsgrundlaget væsentligt eller medfører negativ påvirkning af bevaringsmålsætningen skal

---

⁴ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

⁵ Hjertemuslingedommen fra 2004 danner præcedens for anvendelse af forsigtighedsprincippet.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

der foretages en konsekvensvurdering. Derudover er der krav om konsekvensvurderinger, hvis et Natura 2000-område efter kommunalbestyrelsens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt.

I praksis betyder dette udarbejdelse af en foreløbig vurdering af, hvorvidt der skal stilles skærpede krav ud over det almindelige beskyttelsesniveau opstillet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens⁶ bilag 3. Vurderer kommunalbestyrelsen, at det er nødvendigt at stille skærpede vilkår for, at der ikke vil ske skade på et Natura 2000-område, er kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde forpligtet til at stille skærpede vilkår. Vurderes de skærpede vilkår ikke at være tilstrækkelige for at imødegå en skade på et internationalt naturbeskyttelsesområde, skal kommunalbestyrelsen afslå at godkende ansøgningen.

Der er med baggrund heri foretaget en vurdering af udpegningsgrundlagets miljøtilstand og eventuelle påvirkninger som følge af miljøgodkendelsen. Vurderingen er blandt andet foretaget på baggrund af basisanalyserne, DMU's forskningsresultater, naturdatabasen⁷ og data fra Conterra Aps vedrørende gødningsregnskaber. Derudover inddrages Vandmiljøplan III, Grøn Vækst og de kommende Natura 2000-planers mulige betydning, således at miljøgodkendelsen ikke strider imod andre tiltag, der sammen har til formål at fremme udpegningsgrundlagets miljøtilstand.

TØR NATUR

Husdyrbruget er beliggende i et område med naturområder og naturtyper både indenfor og udenfor internationale beskyttelsesområder. For overskuelighedens skyld er ammoniakpåvirkningen fra husdyrbrugets anlæg af den omliggende beskyttede tørre natur både indenfor og udenfor de internationalt beskyttede områder behandlet samlet i det følgende. Udvidelsen medfører en meremission fra anlægget på 87 kg N/år, således at den samlede emission bliver i alt 2.868 kg N/år, jvf. tabel 8.

Natura 2000-områder

Det nærmeste Natura 2000-område, i forhold til husdyrbrugets anlæg, er EF-habitatområde nr. 40, Karup Å. Området er beliggende ca. 600 meter øst for husdyrbruget. I en afstand af ca. 3,5 kilometer vest for husdyrbruget ligger EF-habitatområde nr. 41, Hjelm Hede, Flynder Sø og Stubbergård Sø. Natura 2000-områderne fremgår af bilag 8.

Tålegrænsen for de forskellige naturtyper i udpegningsgrundlaget, hvis primære påvirkning skyldes atmosfærisk ammoniakdeposition, er medtaget, hvor det af DMU er vurderet vigtigt for naturtypen, at den fastsatte tålegrænse ikke overskrides. Tålegrænserne er sammenstillet i tabel 15.

På baggrund af afstanden til EF-habitatområde nr. 41 og den begrænsede merudledning af kvælstof fra udvidelsen, på 87 kg N/år, ventes kun en helt ubetydelig negativ effekt af udvidelsen på Natura 2000-området.

⁶ Bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

⁷ Naturdatabasen på Danmarks Miljøportal, Overfladevand.

Tabel 15. Udpegningsgrundlaget og naturtypernes tålegrænser for tør natur jf. SNS 2005 og KGB. De naturtyper og arter der er anført med "*" er de særligt prioriterede.

Nr.	Naturtype	Tålegrænse (ammoniak)
3160	Brunvandede søer og vandhuller	5-10 kg N/ha
4010	Våde dværgbusksamfund med klokkelyng	10-25 kg N/ha
4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)	10-25 kg N/ha
6230*	Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	10-20 kg N/ha
7110*	Aktive højmoser	5-10 kg N/ha
7120	Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse	5-10 kg N/ha
7140	Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand	10-15 kg N/ha
7230	Rigkær	15-25 kg N/ha
9190	Stilkegeskove og -krat på mager sur bund	10-20 kg N/ha
91E0*	Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld	10-20 kg N/ha

Ammoniakpåvirkning af tør natur i Natura 2000-områder

Holstebro Kommune har anmodet om kvælstofdepositionsberegninger i forhold til EF-habitatområde nr. 40. Det nærmeste naturområde, der er kortlagt indenfor habitatområdet og som er følsom overfor atmosfærisk kvælstof, ligger i lidt større afstand fra husdyrbruget. Der er tale om en række rigkær med gøgeurter m.v. (naturtype 7230, tålegrænse 15-25 kg N/ha/år) og hængesække (naturtype 7140, tålegrænse 10-15 kg N/ha/år). Baggrundsbelastningen i området ligger i størrelsesordenen 15 kg N/ha/år. Der er udført beregninger af kvælstofnedfaldet i 5 af disse punkter.

I et kortlagt område (A-målsat) med hængesæk, ca. 1.000 meter nord for husdyrbruget, er beregnet et kvælstofnedfald på 0,004 kg N/ha/år fra udvidelsen og 0,148 kg N/ha/år fra den samlede produktion efter udvidelsen. Beregningspunktet er markeret på bilag 9 som 'N-dep. 1'. Ifølge Miljøministeriets 'Tillæg og ny viden til Natura 2000-basisanalyse for Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder' er den høje ende af tålegrænseintervallet sandsynligvis allerede overskredet. Holstebro Kommune vurderer dog, at udvidelsen kun vil få en ubetydelig negativ effekt på området.

I et kortlagt område (B-målsat) med rigkær, ca. 810 meter øst for husdyrbruget, er beregnet et kvælstofnedfald på 0,009 kg N/ha/år fra udvidelsen og 0,307 kg N/ha/år fra den samlede produktion efter udvidelsen (bilag 9, 'N-dep. 2'). I et tilsvarende område (B-målsat), ca. 790 meter øst-sydøst, er beregnet et kvælstofnedfald på 0,010 kg N/ha/år fra udvidelsen og 0,324 kg N/ha/år fra den samlede produktion (bilag 9, 'N-dep. 3'). Ifølge Miljøministeriets 'Tillæg og ny viden til Natura 2000-basisanalyse for Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder' kan tålegrænsen muligvis være overskredet her i dag. Naturlilstanden på arealerne er dog kortlagt som god, og Holstebro Kommune vurderer, at udvidelsen kun vil få en ubetydelig negativ effekt på områderne.

Viborg Kommune har i § 21-høringen vedrørende ansøgningen ikke omtalt mulige problemer i relation til ammoniakemissionen fra anlægget, jvf. bilag 15.

Holstebro Kommune vurderer samlet, at ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget i Natura 2000-område N40 eller N41 væsentligt negativt.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bufferzonekrav til § 7 naturtyper

Meremissionen er beregnet til 87 kg N pr. år. Alle staldafsnit og opbevaringslagre ligger længere end 1.000 meter fra naturområder, som er omfattet af § 7 i husdyrloven. Den nærmeste naturtype, omfattet af husdyrlovens § 7, ligger ca. 3,7 kilometer vest for husdyrbruget. Der er tale om et hedeområde. § 7-naturtyper fremgår af bilag 10.

Ammoniakpåvirkning af tør natur udenfor Natura 2000-områder

De naturarealer, der ligger nærmest husdyrbruget, og som er forholdsvis højt målsatte (A- og B-målsatte) i den gældende naturplan, er beskrevet ovenfor.

Nærmere husdyrbruget findes nogle mere kulturprægede engarealer, som er C-målsatte og som ikke forventes at være særligt følsomme overfor atmosfærisk kvælstof.

På baggrund af den begrænsede merbelastning fra atmosfærisk kvælstof, vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbruget ikke påvirker de omliggende naturtyper væsentligt negativt. Der stilles således ikke skærpede krav til ammoniak på baggrund af § 3- og § 7-naturtyper i nærheden af husdyrbrugets anlæg.

Ingen af de angivne udbringningsarealer for husdyrgødning er registreret som beskyttede i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3.

Ammoniakbelastningen ved udbringning af husdyrgødning

Siden den 1. august 2007 har det været et generelt krav, at flydende husdyrgødning skal nedfældes på sort jord og græsmarker beliggende i en afstand under 1.000 meter fra de naturområder, der er omfattet af § 7 i husdyrloven. Naturområderne er 1) højmoser, løbelsøer, heder større end 10 ha, overdrev større end 2,5 ha, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og er beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder, 2) heder, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, 3) overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder samt 4) ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Udbringningsarealerne, mark nr. 21-0, 22-0, 23-0, 24-0, 25-0, 26-0, 28-0, 32-0, 51-0, 52-0, 60-0, 61-0, 62-0, 63-0, 64-0, 65-0, 222-0, 222-1, 223-0 og 300-0, er beliggende, helt eller delvist, nærmere end 1.000 meter fra naturarealer omfattet af § 7, og markerne er derfor omfattet af kravet. Markernes beliggenhed i relation til § 7-beskyttede naturarealer og bufferzoner omkring disse fremgår af bilag 10. Fra 2011 er der et generelt krav om, at alt flydende husdyrgødning skal nedfældes på sort jord og på græsmarker.

Ammoniakpåvirkningen fra et udbringningsareal til et naturområde, hvad enten der er tale om Natura 2000, § 7- eller § 3-beskyttet natur, er en geografisk begrænset problematik. Det er pt. ikke muligt at beregne den eksakte ammoniakpåvirkning af udbragt husdyrgødning på et naturområde. I værste fald forventes der i en afstand på 100 meter fra markkanten ikke påvirkninger over 1 kg N/ha. I normale tilfælde er der påvirkninger på over 1 kg N/ha i op til ca. 20-30 meters afstand fra markkanten. Den reelle påvirkning vil afhænge af

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

udbringningsform, temperatur, vindforhold etc. i det enkelte år. Såfremt kommunen vurderer, at udbringningsarealer, der grænser op til naturområder, som er følsomme for ammoniakpåvirkninger, kan have væsentlige negative miljøpåvirkninger, skal der stilles skærpede krav om eksempelvis nedfældning inden for en vis afstand til naturområdet eller etablering af randzone, hvor husdyrgødning ikke må udbringes. Ved nedfældning vurderes der ikke at være randpåvirkninger større end 1 kg N/ha.

Udbringningsarealerne øst for husdyrbruget er grænsende op til EF-habitatområde nr. 40, Karup Å. Af hensyn til naturområderne i EF-habitatområde nr. 40 stilles vilkår om, at flydende husdyrgødning skal nedfældes på sort jord og græsmarker op til EF-habitatområdet i en afstand af 20 meter fra naturområderne. Vilkåret er gældende for mark 9-0, 10-0 og 11-0, jvf. bilag 11.

En mindre del af gylleaftalearealet, mark nr. 306-0, ligger indenfor EF-habitatområde nr. 40. Marken har hidtil været anvendt som udbringningsareal for husdyrgødning, hvorfor anvendelsen af arealet ikke ændres i forbindelse med denne ansøgning.

En del af arealerne, gylleaftalearealerne 302-0, 303-0, 303-1, 304-0, 305-0, 306-0, 311-0, er omfattet af en faunapassage mellem EF-habitatområde nr. 41 og EF-habitatområde nr. 40. Faunapassager, eller spredningskorridorer, er udpeget for at modvirke fragmenteringen af naturområder og forbedre spredningsmulighederne for den vilde flora og fauna. Afhængig af særlige arters spredningsbehov kan læhegn med 'fodpose', ekstensivt drevne landbrugsarealer samt etablering af vandhuller og dyrkningsfrie bræmmer langs vandløb medvirke til forbedring af særlige arters spredningsmuligheder i landskabet. Det vurderes, at almindelig landbrugsdrift ikke vil påvirke de økologiske spredningskorridorer, og der er ikke kendskab til bilag IV-arter på arealerne.

Holstebro Kommune vurderer, at de omliggende naturområder ikke vil påvirkes væsentligt negativt, som følge af udbringning af husdyrgødning på husdyrbrugets arealer. Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbrugets udbringning af husdyrgødning, ifølge gældende lovgivning, opfylder kravene til BAT i henhold til BREF-dokumentet. Det vurderes, at der ikke er behov for at skærpe husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle regler for udbringning.

BESKRIVELSE AF HABITATOMRÅDE NR. 40 KARUP Å OG UDPEGNINGSGRUNDLAGET

Husdyrbruget og dets udbringningsarealer er beliggende i oplandet til Karup Å, der er udpeget til Habitatområde nr. 40. Habitatområde nr. 40 (N40) består af Karup Å, Koholm Å (afløbet fra Flyndersø), nederste strækning af Resen bæk. Udbringningsarealerne i forhold til oplande fremgår af bilag 12.

Udpegningsgrundlaget i relation til tør er ikke medtaget i nedenstående, da Holstebro Kommune, jvf. afsnit om tør natur, har vurderet, at udpegningsgrundlaget i EF-habitatområde nr. 40 ikke vil blive påvirket væsentligt negativt, som følge af nærværende projekt.

Udpegningsgrundlaget (vandnaturtyper og arter) for habitatområdet fremgår af nedenstående tabel 16 og tabel 17.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Tabel 16. Udpegningsgrundlaget for habitatområde H40 jvf. SNS 2005⁸ og KGB⁹. De naturtyper og arter der er anført med ”*” er de særligt prioriterede.

Nr.	Naturtype
3260	Vandløb med vandplanter

Tabel 17. Udpegningsgrundlaget omfatter følgende arter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde. Den art, der er anført med ”*”, er særligt prioriteret.

Nr.	Art
1037	Grøn kølleguldsmed
1096	Bæklampret
1099	Flodlampret
1355*	Odder

Regionplanens målsætning

Udbringingsarealerne afvander via Dueholm Grøft (B1-målsat) og Røjbæk (B3(F)-målsat) til Karup Å og direkte til Karup Å (A-målsat), EF-habitatområde nr. 40.

Tilstand

I henhold til basisanalyserne for habitatområde 40 kan vandløbene i habitatområde 40, som indeholder hovedløbet af Karup Å samt de nederste spidser af en række tilløb, i stort omfang karakteriseres som uregulerede vandløb med gode fysiske forhold. Dette betyder, at vandløbene i hovedtræk fremstår som fauna- og florarige vandløb med en god variation. Regionplanens målsætning for de afledende vandløb er opfyldt, og projektet vurderes ikke at påvirke vandløbene væsentligt negativt.

Arter

Bæklampret er registreret i hele hovedløbet af Karup Å inden for Natura 2000-området, ligesom der også er spredte registreringer i flere af tilløbene. På den baggrund vurderes bæklampret at forekomme almindeligt i alle, eller stort set, alle vandløb inden for Natura 2000-område N40. I de vandløb, hvorfra arten endnu ikke er registreret skyldes det oftest, at den ikke er eftersøgt ved elektrobefiskning i disse vandløb. Bæklampret stiller beskedne krav til kvaliteten af levested, og trives fint i vandløb med bare nogenlunde vandløbskvalitet (DVFI 4). I vandløb med dambrugsdrift kan arten dog blive negativt påvirket, idet voksne individer i forbindelse med gydevandringerne har risiko for at ende inde i dambrugene. På trods af dette, og på baggrund af artens meget almindelige forekomst i vestjyske vandløb, vurderes der ikke at være akutte trusler for arten inden for Natura 2000-område N40.

På baggrund af elbefiskninger i Karup Å-systemet i 2003-2004 vides det, at flodlampret findes i store dele af hovedløbet af Karup Å. Det blev vurderet, at arten var forholdsvis fåtallig i denne periode. Flodlampret er desuden registreret i Resen Bæk, men det vides ikke, om der findes en fast bestand i vandløbet. Det vurderes, at flodlampret er forholdsvis almindelig i hovedløbet af Karup Å, og sandsynligvis også på de nedre dele af Resen Bæk. De fysiske forhold i Karup Å og Resen Bæk er gode, idet vandløbene har et stort set naturligt forløb, og mange steder findes der grus- og stenpartier i vandløbsbunden. Som

⁸ Harmoniserede tålegrænser, Skov- og Naturstyrelsen 2005

⁹ Kriterier for gunstig bevaringsstatus, DMU 2003

det var tilfældet for bæklampret kan også bestanden af flodlampret blive negativt påvirket af dambrugsdriften. På trods af dette, vurderes der ikke at være akutte trusler for arten inden for Natura 2000-område N40.

Odderen har et af sine danske kerneområder i Karup Å-systemet og har formentlig været her også, da arten på landsplan var mest sjælden og truet i 1970'erne og 80'erne. Arten blev eftersøgt i forbindelse med NOVANAovervågningen i foråret 2004. Der blev fundet spor og/eller efterladenskaber fra arten på alle 8 undersøgte stationer fordelt over hele habitatområdet, samt på en enkelt station umiddelbart uden for områdeN40. Odderen er fortsat truet af rusefiskeri, menneskelige forstyrrelser og trafik, men bestanden i habitatområdet N40 vurderes umiddelbart at være robust og stabil. Lystfiskernes intensive færdsel døgnet rundt på store dele af Karup Å udgør tilsyneladende ikke noget problem for arten. Der er forlydender om, at der jævnligt ses dagaktive individer. Dette kan tyde på, at arten har vænnet sig til den menneskelige færdsel. Det vurderes ikke, at arten vil blive påvirket af nærværende projekt.

Grøn Kølleguldsmed har i Karup Å et af sine hovedudbredelsesområder. Arten blev eftersøgt i forbindelse med NOVANA overvågningen i foråret 2004, og der blev fundet huder af klækkede voksne individer på de fleste undersøgte stationer. Hovedparten af fundene skete nedstrøms Hagebro og til Skive midtby. Arten er truet af forstyrrelse i form af vandindvinding og vandløbsvedligeholdelse, men bestanden i habitatområdet vurderes umiddelbart at være i fremgang, som følge af en forbedret fysisk og kemisk vandkvalitet.

BESKRIVELSE AF NATURA 2000-OMRÅDET HJELM HEDE, FLYNDERSØ OG STUBBERGÅRD SØ (N41) OG UDPEGNINGSGRUNDLAGET

En mindre del af husdyrbrugets udbringningsarealer er beliggende i oplandet til Stubbergård Sø, som er udpeget til Natura 2000-område (N41) på baggrund af habitatområde (H41) og fuglebeskyttelsesområde (F29). En mindre del af mark nr. 22-0 samt gylleaftale-arealerne mark nr. 222-0, 222-1 og 223-0, i alt ca. 8,75 ha, er beliggende i oplandet til N41 (bilag 12).

Natura 2000-områdets samlede areal er på 2.170 ha, bestående af ca. 160 ha sø, mens 2.010 ha er land. Stubbergård Sø og Flyndersø ligger i en tunneldal og er omgivet af et meget kuperet dødislandskab, hvor flere af lavningerne er omdannet til små søer eller højmoser.

Oplandet til Natura 2000-vandområdet er på ca. 7.200 ha, og er domineret af landbrugsarealer, som udgør ca. 83 %¹⁰, hvilket svarer til et landbrugsareal på ca. 6.000 ha.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området¹¹ fremgår af nedenstående tabel 18. Naturtyper, hvis primære påvirkning forventes at skyldes atmosfærisk kvælstofdeposition er behandlet under tør natur, mens de resterende behandles i det efterfølgende. Fuglearter i udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 19, og andre arter fremgår af tabel 20.

¹⁰ 83 % af oplandet er jf. gødningsregnskaberne landbrugsarealer

¹¹ Udpegningsgrundlaget for den tørre natur er medtaget under afsnittet "Tør natur" såfremt husdyrbruget eller arealerne vurderes at have en effekt på disse.

Tabel 18. Udpegningsgrundlaget for habitatområde N41 jvf. SNS 2005¹² og KGB¹³. De naturtyper og arter der er anført med "*" er de særligt prioriterede.

Nr.	Naturtype
3110	Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobeliesøer)
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3160	Brunvandede søer og vandhuller
7220*	Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand

Tabel 19. Udpegningsgrundlaget omfatter følgende fuglearter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde.

Nr.	Fuglearter	Ynglende	Trækkende
A021	Rørdrum	X	
A094	Fiskeørn	X	
A070	Stor skallesluger		X

Tabel 20. Udpegningsgrundlaget omfatter følgende arter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde. De arter, der er anført med "*" er særligt prioriterede.

Nr.	Art
1166*	Stor vandsalamander
1318*	Damflagermus
1355*	Odder
1393	Blank seglmos

Regionplanens målsætning

Hellesø, Skallesø, Flyndersø og Stubbergård Sø er alle i regionplanen A1/B-målsat, hvor særlige naturværdier ønskes beskyttet, selvom søerne udsættes for en vis kulturpåvirkning. A1-målsætningen henfører til beskyttelsen af særlige naturværdier, A2 til badevandsmålsætning og B-målsætningen henfører til basismålsætningens krav til vandkvalitet og naturindhold i øvrigt. Stubbergård og Flyndersø er herudover A2-målsat som badeområder. Søerne er målsat til at have et naturligt og alsidigt dyre- og planteliv, upåvirket eller svagt påvirket af nærings-, organiske- og miljøfremmede stoffer, okker eller anden kulturpåvirkning, således at søernes økologiske tilstand er upåvirket eller kun svagt påvirket i forhold til den naturlige baggrundstilstand. Følgende parametre anvendes til at vurdere opfyldelse af den overordnede skærpede målsætning:

- Fra 1. maj til 30. september skal sigtddybden være større end 1 meter i søer med en gennemsnitsdybde på under 3 meter.
- Søvandets indhold af total fosfor må som årgennemsnit ikke overstige 0,075 mg P/l.
- Arter og naturværdier, som ønskes beskyttet gennem den skærpede målsætning, skal have en god bevaringsstatus.
- Vandkvaliteten i badevandsmålsatte søer skal kunne leve op til kravene i Bekendtgørelse nr. 292 og i Miljøstyrelsens vejledning nr. 2 (1985), Kontrol med badevand.

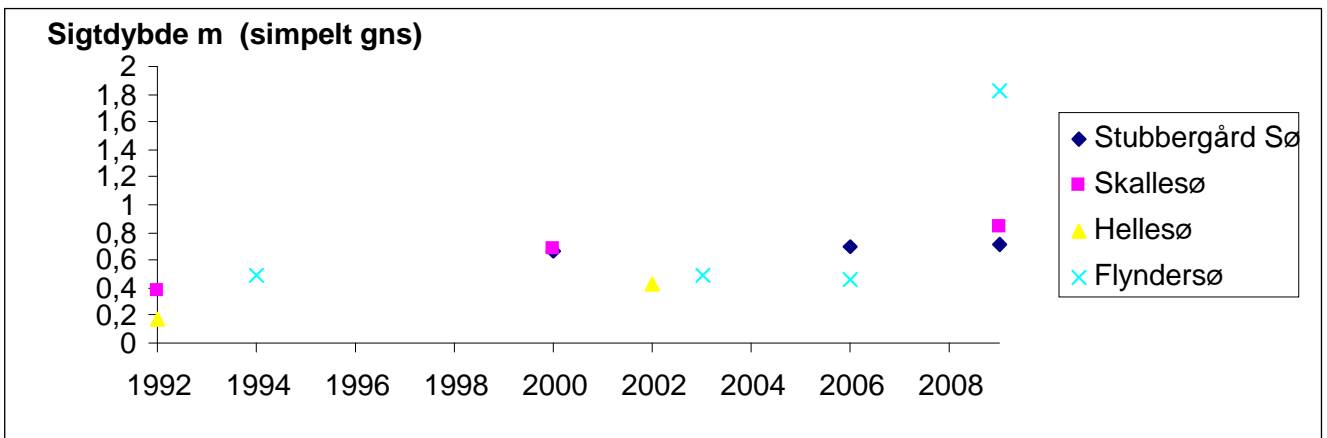
¹² Harmoniserede tålegrænser, Skov- og Naturstyrelsen 2005

¹³ Kriterier for gunstig bevaringsstatus, DMU 2003

Tilstand

Regionplanens målsætning for de næringsrige søer og vandhuller, med flydeplanter eller store vandaks (3150), er ikke opfyldt. Årsagen til den manglende opfyldelse af målsætningen er for alle søerne ekstern næringsstofbelastning og biologisk struktur. Herudover er alle søerne, med undtagelse af Skallesø, internt belastede med fosfor. Kilden til den eksterne næringsstofbelastning er, for alle søerne, i regionplanen angivet som værende det åbne land. Algevæksten i søerne er primært fosforbegrænset, men kvælstof kan i perioder være det begrænsende næringsstof.

Næringsstofftilledningen medfører en stor algevækst, hvilket reducerer sigtddybden og dermed undervandsplanternes potentielle udbredelsesområde. Dyre- og plantelivet i alle søerne er i regionplanen for Ringkjøbing Amt vurderet som værende utilfredsstillende. I nedenstående figur 1 er de målte sigtddybder for søerne illustreret. Det fremgår at sigtddybden er svagt stigende for de fire søer.

Figur 1. Målte sigtddybder (meter) (simpelt gns.) for Stubbergård Sø, Skallesø, Hellesø og Flyndersø i perioden 1992-2009.

Naturtyper

Stubbergård Sø, Flyndersø og Skallesø er kategoriseret som naturtypen Næringsrig Sø (3150). Søerne lever ikke op til målsætningen opstillet i regionplan 2005. Søernes nuværende miljøtilstand om manglende målopfyldelse skyldes tidligere eller nuværende tilledninger med næringsstoffer, som betyder at udbredelsen af karakterarterne for naturtypen ikke har gode vækstbetingelser og derfor kun har en lille udbredelse.

Naturtypen 3110 Lobeliesøer i udpegningsområdet er, jvf. basisanalysen, ikke undersøgt nærmere, derfor kendes udbredelse eller tilstanden ikke. Holstebro Kommune finder derfor ikke grundlag for at kunne foretage en vurdering af udpegningsgrundlaget, tilstanden eller truslerne for naturtypen.

Brunvandede søer (3160) i udpegningsområdet er, jvf. basisanalysen, ikke undersøgt nærmere, derfor kendes udbredelse eller tilstanden ikke. Holstebro Kommune finder derfor ikke grundlag for at kunne foretage en vurdering af udpegningsgrundlaget, tilstanden eller truslerne for naturtypen.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Arter

Blank Seglmos er fundet to steder indenfor udpegningsområdet, blandt andet i kildeområdet på østsiden af Stubbergård Sø. Arten er primært tilknyttet næringsfattige kilder og rigkær med mineralrige mosdominerede vældmoser samt mosdominerede rigkær. Arten forekommer i en god bestand, dog er de to steder truet af tilgroning som følge af næringsstofftilførslen. Yderligere fremgår det af basisanalysen, at der forventes at være flere mindre bestande i udpegningsområdet, men disse bestande er truet alene på baggrund af populationsstørrelsen.¹⁴

Damflagermus' forventede levesteder indenfor udpegningsområdet omfatter større søer og åer, hvor de har mulighed for at jage insekter, hvorfor de forventes at leve omkring Stubbergård Sø, omkring Skallesø i tillæg til Flyndersø. Damflagermusen er kun registreret ét sted indenfor udpegningsområdet, og Holstebro Kommune ikke er i besiddelse af yderligere information, hvorfor tilstanden for Damflagermus ikke lader sig nærmere vurdere, men arten vurderes ikke at blive væsentligt negativt påvirket af nærværende projekt.

Der er ingen kendte registreringer af stor vandsalamander fra området. Arten vides dog at forekomme i et område ved Sahl og Sevel vest for habitatområdet, og det er ikke usandsynligt at den forekommer indenfor habitatområdet. De store næringsrige søer i området og de store tørre heder betragtes ikke som potentielle levesteder, men vandhuller og mindre søer forventes at være potentielle levesteder. Bestanden af stor vandsalamander vurderes, grundet manglende oplysninger om artens forekomst indenfor udpegningsområdet, som usikker. Stor vandsalamander er på rødlisten og vurderes som ikke truet.

Odderen er inden for udpegningsområdet blevet registreret ved NOVANA overvågningen på en række stationer både i Flynder Sø og Stubbergård Sø¹⁵. I basisanalysen vurderes odderen indenfor udpegningsområdet at være stabil til stigende. Der er fundet spor på flere lokaliteter i område N41, og det vurderes ikke umiddelbart at være trusler mod den inden for habitatområdet.

Fugle

Antallet af ynglende Rørdrum indenfor fuglebeskyttelsesområde nr. 29 har altid været lavt. De første ynglefund blev gjort i 2000, herefter er der sket en lille stigning i antallet af ynglepar, og i 2004 og 2005 har der ynglet 3 par, alle i Skallesø-området¹⁶. Basisanalysen vurderer, at antallet næppe skal forventes at stige blandt andet grundet begrænset omfang af egnede rørskovslokaliteter, især forholdene omkring Skallesø og Flyndersø vurderes at være de mest egnede lokaliteter.

Indenfor fuglebeskyttelsesområde nr. 29 har Fiskeørnen ynglet siden 1994. Fiskeørnen har med skiftende held ynglet i området. I årene 1994, 1996, 1998 og 2000 er der kommet flyveværdige unger på vingerne. Forekomst af fiskeørnen er sjældent i Danmark, der er jvf. basisanalysen få par, som har etableret sig i området omkring Flyndersø. Fiskeørn er helt afhængig af uforstyrrelse omkring ynglelokaliteten samt egnede yngletræer. Det bør derfor sikres, at ynglelokaliteten sikres tilstrækkeligt. Den er også afhængig af rigelige mæng-

¹⁴ Jf. tillæg til basisanalyse 2009

¹⁵ Basisanalysen for Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø – N41

¹⁶ Basisanalysen for Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø – N41

der fisk, med den nuværende, om end noget eutrofierede, miljøtilstand af områdets søer, vurderes dette at opfylde denne rovfugls behov¹⁷.

Antallet af stor skallesluger, der i vinterhalvåret raster og fouragerer i området, har de seneste år været i kraftig tilbagegang. Tilbagegangen kan ikke umiddelbart relateres til ændringer i miljøtilstanden, idet det ikke vil medføre ændringer i fiskebestanden. Det vurderes, at såfremt der sikres fouragerings-, raste- og overnatningslokaliteter, ikke umiddelbart at være trusler mod områdets bestand af rastende og overvintrende stor skallesluger

Næringsstoffer

Fosfor vurderes at være det primært begrænsende næringsstof for søerne i Natura 2000-området. Dog er der i eksempelvis Stubbergård Sø igennem en længere periode registreret opblomstringer af blå-grønalg af slægten *Microcystis*, *Anabaena crassa* og *Woronichinia naegeliana* i sensommeren, hvilket indikerer, at kvælstof i kortere perioder er det begrænsende næringsstof.

Forholdene i Stubbergård Sø har, på baggrund af en indsats for at reducere den eksterne belastning med næringsalte, hvoraf det vigtigste har været nedlæggelse af renseanlægget i Sevel (1988), afskæring af Herrup renseanlæg (1992) og nedlæggelse af Stampestrømmens dambrug (1997-2002), været i bedring i de sidste år. Ringkjøbing Amts undersøgelser har vist, at årsgennemsnittet for totalfosfor i perioden 1976–2000 har varieret mellem 0,236 og 0,108 mg P/l. Amtets undersøgelser indikerer, at der er tale om et niveauskifte i fosforindholdet til et lavere niveau i perioden 1997-2002, som følge af reducerede eksterne belastninger med fosfor. Ringkjøbing Amt konkluderede i 2003, at den eksterne næringsstofbelastning burde reduceres yderligere. Ringkjøbing Amt vurderede i 2003, at Stubbergård Sø har en potentiel mobil fosforpulje på ca. 10 tons liggende i de øverste 20 centimeter bundsediment, som er specielt mobilt i forbindelse med dårlige iltforhold ved søens bund. Det er således en forudsætning for opnåelse af god vand- og naturkvalitet i søen, at den eksterne belastning samt den biologiske struktur i søerne er af en kvalitet, der sikrer iltede forhold også ved søbunden. I 2005 blev der igangsat en biomanipulation, der havde til formål på sigt at nå målsætningsopfyldelse for Stubbergård Sø. Biomanipulationens mål var at fjerne mindst 80 % af den nuværende fredfiskebestand. Efter afslutningen på en vellykket opfiskning af fredfisk ved årsskiftet 2007/2008 var sigtdybden i søen netop tilfredsstillende i den efterfølgende sommer, men i sommeren 2009 er sigtdybden betydeligt mindre end 1 meter, og der er atter konstateret blågrønalg i et omfang så badning i søen frarådes. Det er således Holstebro Kommunes vurdering, at det er en forudsætning for opfyldelse af søens målsætning, at den eksterne belastning med fosfor nedsættes. Søen har indgået i statens NOVANA overvågningsprogram i 2009.

Næringsstofniveauet i Flynder Sø afhænger blandt andet af belastningen fra de tre opstrømsliggende søer, Hellesø, Skallesø og Stubbergård Sø, der alle afvander til Flyndersø. Årsgennemsnittet for totalfosfor er i regionplanen for Ringkjøbing Amt angivet som værende 0,202 mg P/l i 2003. Sammenlignes fosforniveauet i sommerperioden med de øvrige data fra 1994–2003, indikerer disse en øget intern frigivelse af fosfor fra søbunden. Sigtdybden i Flyndersø er meget lav med en sommersigtdybde i 2003 på mellem 0,5-0,6 meter i både nord- og syd-bassin, hvilket er på niveau med 1994. Den ringe sigtdybde

¹⁷ Basisanalysen for Hjelmsø, Flyndersø og Stubbergård Sø – N41

og de høje fosforkoncentrationer, både målt som årgennemsnit og sommergennemsnit i perioden 1994–2003, viser, at Flyndersø ikke kan leve op til kravene for målsætningsopfyldelse i henhold til Ringkjøbing og Viborg Amters regionplaner.

Generelt vurderes det, at søernes totalfosforkoncentration ikke bør overstige 0,075 mg/l, såfremt søernes målsætning skal kunne opfyldes, og søerne kan vurderes som i god økologisk tilstand. Fosforoverskuddet var i gennemsnit i årene 2005 og 2007¹⁸ ca. 13 kg P/ha i oplandet til Stubbergård Sø i Holstebro Kommune.

HUSDYRTRYKKET I OPLANDET

Alle udbringningsarealerne afvander til Limfjordens delopland 374. Alle arealerne med undtagelse af 8,75 ha afvander til Skive Fjord via Karup Å, Natura 2000-område N40. De 8,75 ha afvander indirekte til Skive Fjord via Stubbergård Sø, der er den primære recipient, jvf. bilag 12.

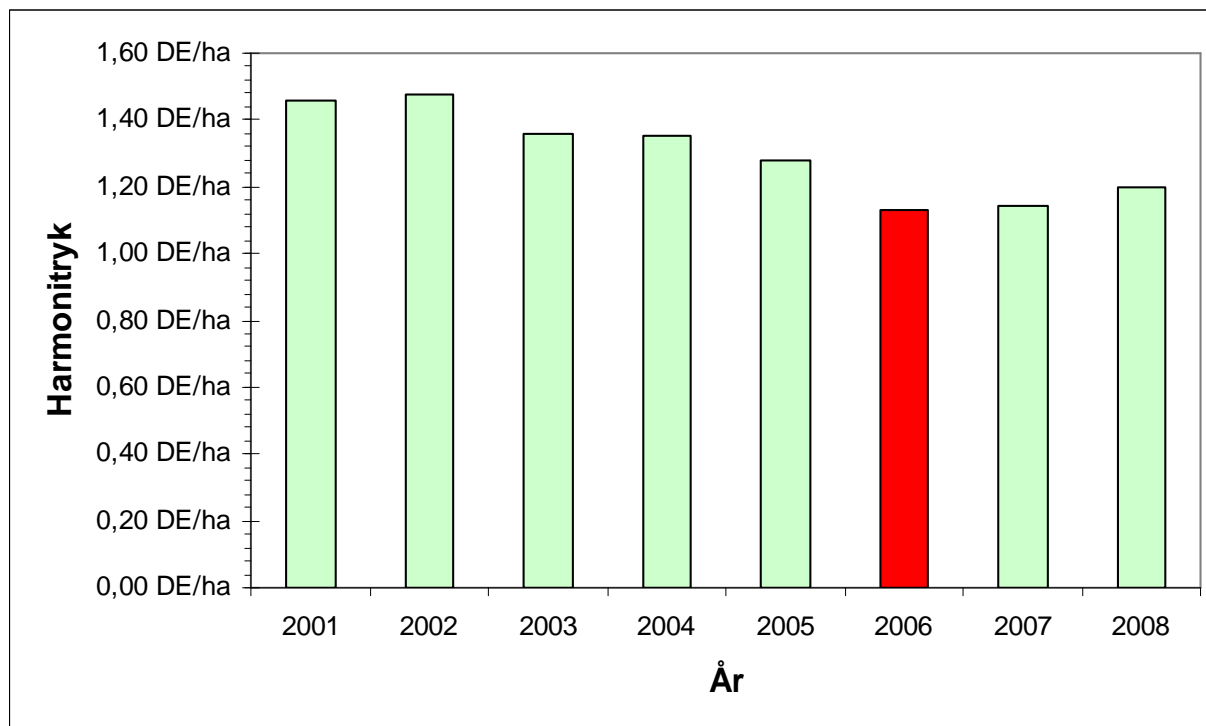
I perioden fra 2001 til 2007 er der sket en stigning i husdyrtryk i oplandet til Skive Fjord på 0,02 DE/ha, jvf. tabel 21.

Tabel 21. Ændring i husdyrtryk i Limfjordsoplandet (2001–2007) er stort set uændret som forudsat af Miljøstyrelsen ved udarbejdelse af nitratklassekortene. Bemærk at der ved udregningen af det ændrede husdyrtryk er brugt flere end 2 decimaler (udarbejdet af Conterra ApS for Limfjordsrådet).

Delopland	Totale husdyrtryk (DE/ha)					
	2001	2003	2004	2005	2006	2007
Skive Fjord m.m.	1,08	1,12	1,11	1,13	1,08	1,10
Kaas Bredning m.m.	1,16	1,16	1,13	1,16	1,14	1,19
Nibe-Gjøl Bredning	0,96	0,96	0,94	0,97	0,94	0,94
Løgstør Bredning	1,18	1,17	1,19	1,13	1,11	1,12
Langerak	0,77	0,78	0,81	0,81	0,78	0,78
Vest for Mors	1,20	1,20	1,21	1,18	1,16	1,19
Nissum Bredning	1,28	1,24	1,22	1,22	1,17	1,20
Halkær Bredning	1,28	1,35	1,32	1,13	1,35	1,26
Hjarbæk Fjord	1,08	1,09	1,07	1,11	1,05	1,09

Husdyrtrykket i oplandet til Stubbergård Sø, Flyndersø, Hellesø og Skallesø fremgår af figur 2 for den del af oplandet, der er beliggende i Holstebro kommune. Antallet af DE/ha er i perioden fra 2001 frem til 2008 reduceret med 0,26 DE/ha, det kan derfor konkluderes, at der overordnet for oplandet til Stubbergård Sø, Flyndersø, Hellesø og Skallesø ikke sker nettoudvidelser af husdyrproduktionen. Det betyder generelt, at en etablering/udvidelse i oplandet, i væsentligt omfang, vil blive modregnet ved, at der sker en nedlæggelse.

¹⁸ 2006 er udtaget grundet en række afvigelser i gødningsregnskaberne jf. oplysninger fra Conterra ApS.

Figur 2. DE/ha i oplandet til Natura 2000-område N41 i årene 2001-2008¹⁹. Faldet i 2006 kan skyldes flere fejl i gødningsregnskaberne, jvf. Oplysninger fra Conterra Aps.

De nye omregningsfaktorer for dyreenheder jvf. husdyrgødningsbekendtgørelsen²⁰, reducerer antallet af kvæg/DE og mink/DE. For kvæg og mink skal der anvendes henholdsvis 15-20 % og ca. 45 % mere areal. På landsplan forventes det, at medføre et øget arealkrav på ca. 4 % samt en reduktion i det samlede fosforoverskud på ca. 10 % jvf. høringsbrev af 19.05.09²¹. Holstebro Kommune vurderer, at oplandet omkring Skive Fjord og Stubbergård Sø har samme reduktion som i resten af landet.

FOSFOR I OPLANDET TIL STUBBERGÅRD SØ, N41, N40 OG SKIVE FJORD

Vandmiljøplan III indeholder en målsætning om en halvering af fosforoverskuddet fra landbruget i 2015 i forhold til overskuddet på 32.700 ton P i 2001/2002 på landsplan²². I denne vurdering er ikke medtaget omlægningen af dyreenhedsberegningen, der vil medvirke til en reduktion på minimum 10 % af den udbragte fosfor i oplandet til Stubbergård Sø, Flyndersø, Hellesø og Skallesø.

Fosfor kan tabes til overfladevande som opløst og partikulært bundet organisk eller uorganisk fosfor. Tabet af partikelbundet fosfor fra dyrkede oplande udgør i mange situationer mere end halvdelen af det totale fosfortab. Partikelbundet fosfor tilføres ferske vande via

¹⁹ Beregnet ud fra gødningsregnskaber vha. CTtools. Conterra A/S har oplyst Holstebro Kommune, at gødningsregnskaberne i 2006 var behæftet med fejl, hvorfor 2006 ikke bør indgå i vurderinger.

²⁰ Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v af 10.07.09

²¹ Høringsbrev, Høring over udkast til ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen

²² Vandmiljøplan III – aftale om vandmiljøplan III 2005-2015 mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

vind-, vand- og brinkerrosion og fra kunstigt drænede arealer. Tab af opløst fosfor fra landbrugsjord sker via overfladeafstrømning og udvaskning fra landbrugsjord til dræn og øvre grundvand. Fosfortab fra det dyrkede areal er også præget af meget stor rumlig variation, uanset hvilken tabsproces, der måtte være aktiv. Det er anslået, at omkring 10 % af det dyrkede areal resulterer i omkring 90 % af fosfortabet til overfladevande. Når jordens infiltrationskapacitet overskrides, begynder vandet at løbe af på jordoverfladen. Det strømmende vand kan rive jord med partikelbundet fosfor løs, som skylles med vandet, hvorefter det deponeres i lavninger, vandløbsbræmmer eller transporteres videre til grøfter, vandløb og søer. Erosion foregår som overfladeerosion, eller vandet kan samle sig i riller på skrånende arealer. Risikoen for overfladeafstrømning stiger som følge af arealets hældning og dennes udstrækning. Konkave skråninger med konkav tværsnitsprofil er mest udsatte for erosion, da den konkave tværsnitsprofil bevirker, at vandet fra et større område samles i en koncentreret strøm. Erosion kan derfor lokalt medføre meget store tilførsler af fosfor til vandmiljøet.

Jordens bindingskapacitet for fosfor stiger i takt med stigende indhold af ler og jern- og aluminiumoxider, og jordens fosforbindingskapacitet varierer meget i Danmark. I mineraljorde findes hovedparten af jordens fosfor bundet i lerfraktionen eller på belægninger af jern- og aluminiumoxider på større partikler. På jorde med højt lerindhold kan der, især i forbindelse med kraftig nedbør, opløses fosfor og løsrives fosforrige partikler fra overjorden, som transporteres ned gennem sprækker og større porer til eventuelle drænrør dybere nede, og via disse blive transporteret ud til vandmiljøet. Der er en principiel sammenhæng mellem jordens fosforstatus og risikoen for fosfortab. Dette er vist ved flere enkeltstående undersøgelser, hvor fosforstatus, målt eksempelvis ved fosfortallet, varierede, medens transportbetingelserne var ensartede²³. Der er imidlertid ikke lavet tilstrækkeligt med undersøgelser til at kvantificere denne sammenhæng under praktiske forhold. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at forsigtighedskriteriet medfører, at der skal foretages en individuel vurdering af bedriftens jorde baseret på tabsrisiko og jordernes fosfortal. Dansk landbrugsrådgivning anbefaler, at der tilføres samme mængde fosfor, som afgrøden bortfører ved fosfortal >4 ²⁴.

Stubbergård Sø vurderes at være et Natura 2000-område overbelastet med fosfor. I forbindelse med statens kortlægning af kystområder, er Skive Fjord ikke udlagt som en fjord overbelastet med fosfor. Natura 2000-område nr. 40, Karup Å, som blandt andet Stubbergård Sø via Flyndersø har afløb til, inden udløb i Skive Fjord, vurderes ligeledes ikke at være et område overbelastet med fosfor.

Risikoarealer

Udbringningsarealerne er vurderet i relation til risikoen for overfladeafstrømning og brinkerrosion ved grøfter og vandløb. Såfremt terrænhældinger ned mod overfladevande er skrånende (> 6 grader) eller stærkt skrånende (> 12 grader), er der stor risiko for overfladisk næringsstofafstrømning, og arealerne er typisk ikke egnede til udbringning af husdyrgødning med mindre dyrkningsforanstaltninger til afhjælpning heraf iværksættes. Disse

²³ Heckrath, G. et al., 1995. Phosphorus leaching from soils containing different P concentrations in the Broadbalk experiment. J. Environ. Qual. 24, 904-910. & Pote, D.H., et. Al., 1999. Relationship between phosphorus levels in three ultisols and phosphorus concentration in runoff. J. Environ. Qual. 28, 170-175.

²⁴ Knudsen, L., 1998. "Pas på fosfor". Landbrugets Rådgivningscenter, Århus, Danmark.

foranstaltninger kan være dyrkningsfrie zoner eller ændret markdrift såsom køreretning. Alternativt kan der stilles vilkår om, at de pågældende arealer ikke kan indgå i driften.

Udbringningsarealerne er beliggende på relativt fladt terræn. Mark nr. 8-0, 8-1 og 9-0 støder op mod Karup Å, men er ikke skrånende fra marken mod vandløbet. Gylleaftalearealerne, mark nr. 306-0 og 310-0 er beliggende tæt på Karup Å, men er ikke skrånende fra marken mod moseområdet op til vandløbet. Markerne vurderes ikke at udgøre særlige risikoarealer for overfladeafstrømning og erosion.

Mark nr. 5-1 og 12-0 støder op mod Dueholm Grøft. Syd for "knækket", hvor mark nr. 5-1 bliver bredere, er marken skrånende mod vandløbet. Mark nr. 12-0 er ligeledes skrånende, visse steder stærkt skrånende (> 12 grader) fra marken mod vandløbet. Terrænforholdene fremgår af bilag 13, del 1 og del 2. For at minimere risikoen for erosion og overfladeafstrømning i kørespor og mellem afgrøderækker fra disse marker, stilles vilkår om at markdriften tilrettelægges således, at denne finder sted parallelt med vandløbet i en afstand af 10 meter fra vandløbet (bilag 13, del 1 og del 2).

Den sydlige del af mark nr. 28-0 skråner ned mod Røjebæk. Afstanden til vandløbet er ca. 30 meter, men med et relativt fladt areal imellem mark og vandløb, vurderes marken ikke at udgøre et risikoareal i relation til overfladeafstrømning og erosion.

Langs ovennævnte vandløb gælder det generelle krav om 2 meter bræmmer. For at reducere risikoen for forurening af vandmiljøet stilles der vilkår om, at udbringning af gødning m.m. ikke må foretages når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen, dækket af sne samt på skrånende arealer, hvor der er risiko for afstrømning. Herudover stilles der vilkår om, at der ikke må etableres nye afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende, da dette kan ændre risikovurderingen.

Holstebro Kommune har vurderet, at ovennævnte vilkår sikrer mod overfladeafstrømning til vandmiljøet.

Jordbundstyper

Udbringningsarealerne i Holstebro kommune er overvejende bestående af grovsandet jord (JB1), 88 %, og resterende del er humusjord (JB11), 12 %. Idet udbringningsarealerne ikke er beliggende på lerjorde ($5 \leq JB \leq 10$), vurderes arealerne ikke at være omfattet af fosforklasse I og III. Fordelingen af jordbundstyper fremgår af tabel 22.

Lavbundsarealer og detailafvandingsforhold

Ca. 40 ha af markerne er beliggende på lavbundsarealer med okkerklasse i oplandet til Karup Å / Skive Fjord. Lavbundsarealer og fosforklasser fremgår af bilag 14. Hovedparten af disse arealer er dræuede/detailafvandede (tabel 22). Ca. 9 ha er beliggende på lavbundslande uden okkerklasse i oplandet til Karup Å / Skive Fjord. Da Karup Å og Skive Fjord ikke vurderes at være overbelastede med fosfor, betyder dette, at arealerne henregnes som fosforklasse 0. Udbringningsarealerne beliggende i oplandet til Stubbergård Sø er ikke beliggende på lavbundsarealer eller detailafvandet (tabel 22). Disse arealer vurderes ligeledes at være fosforklasse 0 (bilag 14).

Tabel 22. Vurdering af individuelle marker i relation til primær jordtype, afvandingsforhold, lavbundsforhold og fosforklasse.

Mark nr.	Areal (ha)	Detail-afvanding	Primær jordtype	Opland	Lavbunds-areal	P-klasse	P-klasse areal (ha)
1-0	10,20	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
2-0	9,15	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
3-0	3,33	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
4-0	7,02	Ja	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Delvist (+okker)	P0	0
5-0	8,73	Ja	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
5-1	2,54	Ja	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Ja (+okker)	P0	0
6-0	10,95	Ja	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Ja (+okker)	P0	0
8-0	2,23	Ja	JB11	Karup Å / Skive Fjord	Ja (+okker)	P0	0
8-1	1,98	Ja	JB11	Karup Å / Skive Fjord	Ja (+okker)	P0	0
9-0	1,33	Ja	JB11	Karup Å / Skive Fjord	Ja (+okker)	P0	0
10-0	3,03	Ja	JB11*	Karup Å / Skive Fjord	Ja (+okker)	P0	0
11-0	3,49	Ja	JB11	Karup Å / Skive Fjord	Ja (+okker)	P0	0
12-0	4,65	Ja	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Ja (+okker)	P0	0
12-1	2,02	Ja	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Ja (+okker)	P0	0
21-0	18,72	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
21-1	2,00	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
22-0	5,48	Nej	JB1	Stubbergård Sø (1,04 ha heri) Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
23-0	2,16	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
28-0	1,23	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
29-0	0,90	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
273-0	4,15	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
274-0	3,82	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0

Gylleaftalearealer

201-0	3,25	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
203-0	3,94	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
204-0	4,83	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
205-0	3,45	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
211-0	2,95	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
212-0	3,29	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
221-0	1,59	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
222-0	2,75	Nej	JB1	Stubbergård Sø / Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
222-1	3,35	Nej	JB1	Stubbergård Sø / Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
223-0	1,68	Nej	JB1	Stubbergård Sø / Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
230-0	4,31	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
231-0	4,24	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
232-0	4,84	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
242-0	1,20	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
242-1	0,68	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
271-0	2,04	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
272-0	3,87	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
275-0	2,04	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
277-0	0,50	Ja	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Ja (+okker)	P0	0
278-0	4,62	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
301-0	6,20	Ja	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
302-0	1,06	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
303-0	4,06	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
303-1	0,50	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Ja (+okker)	P0	0
304-0	1,68	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
305-0	6,27	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Delvist (-okker)	P0	0
306-0	3,17	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
307-0	1,60	Ja	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Delvist (-okker)	P0	0
308-0	1,19	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Delvist (-okker)	P0	0
309-0	1,12	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
310-0	6,98	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0
311-0	4,18	Nej	JB1	Karup Å / Skive Fjord	Nej	P0	0

* Angiver arealer hvor Holstebro Kommunes vurdering afviger fra det i ansøgningen oplyste. Holstebro Kommunes vurdering er baseret på drænkort, grøfte-kortlægning, pumpe-lagsområder, historiske kort og Ortho kort.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Fosforbalance

På bedriftsniveau er der ansøgt om udbringning af en fosformængde på 6.482 kg P, hvilket er 10 kg P/år mindre end det maksimalt tilladte i henhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau, beregnet i den elektroniske ansøgning. Udbringning af 6.482 kg P betyder, at der på udbringningsarealerne, på bedriftsniveau, udbringes fosfor svarende til et arealspecifikt overskud på 11,2 kg P/ha. Fosfortilførsel og fraførsel samt fosforoverskud fremgår af tabel 23.

Tabel 23. Oversigt over fosfortilførsel og fraførsel i ansøgt drift, samt beregning af fosforoverskud for det ansøgte projekt.

Fosforbalance	Fosfor [kg P/ha/år]
Er fosforoverskud på bedriftsniveau overholdt i forhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau	Ja
Fosfortilførsel i ansøgt drift	6.482
P tilført pr. ha/år i ansøgt drift	36,6
P-fracørsel med sædskifte (arealvægtet gennemsnit)	25,4
P-overskud/ha/år for ansøgt projekt	11,2

Fosforoverskuddet var i perioden 2005-2008 i gennemsnit ca. 13 kg P/ha i oplandet til Stubbergård Sø²⁵. Husdyrbrugets arealer bidrager i gennemsnit med et fosforoverskud på 11,2 kg P/ha/år, jvf. tabel 23, hvilket er marginalt mindre end det gennemsnitlige i det øvrige opland.

Udbringningsarealerne udgør ca. 1 % af oplandet til Natura 2000-område nr. 41 og ca. 4 % af oplandet til Stubbergård Sø. Udbringningsarealerne i oplandet til Stubbergård Sø er ikke beliggende på lavbund, å-nære, detailafvandede eller skrånende arealer. Arealerne vurderes derfor som robuste i relation til ud- eller nedvaskning af fosfor til Stubbergård Sø. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbrugets arealer på baggrund heraf ikke i sig selv påvirker Natura 2000-område nr. 41 væsentligt negativt. Til sikring heraf stilles der vilkår om, at der ikke må etableres afvandringsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende, da dette kan ændre risikovurderingen.

NITRAT I OPLANDET TIL STUBBERGÅRD SØ, N41, N40 OG SKIVE FJORD

Husdyrbrugets udbringningsarealer afvander til Skive Fjord, enten direkte via Karup Å eller indirekte igennem Stubbergård Sø, der er beliggende i henholdsvis Natura 2000- område N40 og N41. Oplandet til Skive Fjord er karakteriseret som et område, der i henhold til statens kortværk, har et nitratreduktionspotentiale på 76-100 %. Karup Å-oplandet er generelt karakteriseret ved et højt nitratreduktionspotentiale omkring 90 %, hvorfor der i henhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau kan udbringes husdyrgødning med fuldt harmonitryk, jvf. tabel 24.

²⁵ Beregning af P-overskud pr. ha. pr. blok. Beregningerne er foretaget på baggrund af gødningsregnskabet, Beregningerne er foretaget ved at lade en bedrifts sædskifte roterer over bedriftens omdriftsareal. For ikke omdriftsafgrøder foretages en stedspecifik beregning af overskud, udarbejdet gennem CTtools af Holstebro Kommune.

Skema 24. Oversigt over fordeling af udbringningsarealer i relation til nitratklasser, harmonitryk og antal dyreenheder, der kan udbringes på arealerne uden anvendelse af nitratudvaskningsreducerende virkemidler.

Samlet areal [ha]	Arealfordeling på nitratklasser		Relativt harmonitryk (reduktionsprocent)	Reduceret harmonitryk [DE/ha]	Maksimalt antal DE til udspredding på markerne uden virkemidler
	NO [ha]	N1-3 [ha]			
176,95	176,95	0,00	100,00 %	2,30	406,99

Der er ansøgt udbragt husdyrgødning svarende til 406,35 DE, hvilket er mindre end det maksimalt tilladte antal DE til udbringning på markerne uden virkemidler, jvf. tabel 24.

I nedenstående tabel 25 er sammenstillet N-udvaskningen til rodzonen fra ansøgningens Farm N-beregning. Heraf fremgår det, at den beregnede N-udvaskning til rodzonen i ansøgt drift svarer til den beregnede N-udvaskning til rodzonen ved fuldt harmonitryk. Idet den beregnede nitratudvaskning til rodzonen, som følge af den udbragte husdyrgødning i ansøgt drift, ikke overstiger den maksimalt tilladte udvaskning overholder husdyrbruget husdyrlovens beskyttelsesniveau. Der skal således ikke stilles vilkår om nitratreducerende virkemidler.

Tabel 25. Beregning af N-udvaskning til rodzonen vha. Farm N ved drift af udbringningsarealerne uden husdyrgødning, i ansøgt drift og den maksimalt tilladte udvaskning i henhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau.

Scenarier	Uden husdyrgødning	Maksimal udvaskning	Ansøgt drift
Harmonitryk og anvendte virkemidler	Handelsgødning K12-sædskifte	2,30 DE/ha K12-sædskifte	2,30 DE/ha K12-sædskifte
N-udvaskning fra rodzonen	51,20	60,50 kg N/ha	60,50 kg N/ha

Der stilles i miljøgodkendelsen vilkår om, at sammensætningen af husdyrgødningen ikke må afvige fra den ansøgte sammensætning i tabel 13, da husdyrgødningens sammensætning er en vigtig forudsætning for de beregninger, hvorpå Holstebro Kommune har vurderet ansøgningen.

Udbringningsarealet i oplandet til Stubbergård Sø er på 8,75ha. Det samlede opland er på ca. 3.000 ha, mens oplandet til N41 er på ca. 7.200 ha, hvoraf landbrugsarealet ud fra gødningsregnskaberne er estimeret til at udgøre 83 %, hvilket svarer til henholdsvis 2.650 ha og 6.000 ha.

Udbringningsarealet i oplandet til Skive Fjord, der afvander direkte via Karup Å er på 168,20 ha. Oplandet til Skive Fjord, delopland 374, er på 144.300 ha og er domineret af landbrugsarealer, som udgør ca. 70 %²⁶, hvilket svarer til et landbrugsareal på ca. 101.000 ha.

²⁶ Miljøministeriet, Vandområde 1.2 Limfjorden

Nitratudvaskningen fra den udbragte husdyrgødning andrager ca. 0,4 promille²⁷ af den samlede husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning til Stubbergård Sø, og 0,2 promille af den samlede husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning til N41. Nitratudvaskningen fra den udbragte husdyrgødning andrager ca. 0,25 promille af den samlede husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning til Skive Fjord via Karup Å. I beregningerne er ikke indregnet nitratreduktionspotentialet fra rodzonen og til recipienten, der, i henhold til statens kortværk, er 76-100 %. Karup Å oplandet er generelt karakteriseret ved et højt nitratreduktionspotentiale omkring 90 %. Det forventes derfor at kun omkring 6 kg N/ha bliver udvasket til Skive Fjord fra bedriftens arealer.

Det fremgår af Kammeradvokatens notat²⁸ til Miljøministeriet, om Miljøklagenævnets praksis, at et husdyrbrug, der maksimalt bidrager med 0,5 promille af den samlede husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning fra samtlige arealer i oplandet, ikke i sig selv kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Holstebro Kommune vurderer på denne baggrund, at den husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning fra husdyrbrugets udbringningsarealer, ikke vil kunne påvirke Stubbergård Sø, Natura 2000-område N41, N40 eller Skive Fjord væsentligt negativt.

HOLSTEBRO KOMMUNES VURDERING AF PÅVIRKNINGEN AF NATURA 2000-OMRÅDERNE N40 OG N41 SAMT SKIVE FJORD

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget i sig selv ikke kan påvirke udpegningsgrundlaget væsentligt negativt i Natura 2000-områderne N40 og N41 eller miljøtilstanden i Skive Fjord.

Kumulativ effekt

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at strukturudviklingen i landbruget, implementeringen af de nye omregningsfaktorer ved beregning af dyreenheder, VMP III, Grøn Vækst samt kommunens individuelle vurdering af husdyrgodkendelser i oplandet til Stubbergård Sø, Karup Å og Skive Fjord samlet virker for en forbedret miljøtilstand for udpegningsgrundlaget.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbrugets arealdrift er forenelig med naturområdets sårbarhed og kvalitet, sammenfattende vurderes det, at områdets integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets arealdrift.

Samlet vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbrugets drift, med de stillede vilkår, ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-vandområde N40 eller N41 væsentligt negativt.

²⁷ Første del af udregningen er foretaget i Farm N, her udregnes forskellen i nitratudvaskningen fra henholdsvis brugen af husdyrgødning og udelukkende anvendelse af kunstgødning på de af husdyrbrugets udspretningsarealer. Udspretningsarealernes "merudvaskning" af nitrat sættes herefter i forhold til landbrugsjordene i oplandet til recipienten. Derved fremkommer udbringningsarealernes andel af den samlede nitratudvaskning fra samtlige landbrugsarealer i oplandet.

²⁸ Udkast til "Bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelser af husdyrbrug" af 28.05.09

GRUNDLAGET FOR FORHÅNDSVURDERINGEN

Holstebro Kommune har foretaget vurderingen på baggrund af blandt andet kommunens oplysninger om områdets natur og miljøforhold, områdets sårbarhed over for påvirkninger fra landbruget, målsætninger og retningslinjer fra Regionplan 2005, miljødata fra STOQ, basisanalyse for N41 samt tillæg hertil og Ringkjøbing Amts rapport om miljøtilstanden i Stubbergård Sø og Flynder Sø (2003).

Holstebro Kommune er i gang med at udarbejde og operationalisere oplysninger, som kan tilvejebringe de oplysninger, der skal anvendes i fremtidige vurderinger af husdyrbrugenes betydning i forhold til de kumulative effekter (på husdyrbrugsniveau) i oplandet til N41 og N40. Holstebro Kommune er opmærksom på, at nærværende vurdering af husdyrbrugets eget bidrag til, og andel af, de kumulative effekter på natur og miljø, er baseret på dels datamateriale, hvor der kan forekomme tidsforskydninger og deraf følgende unøjagtigheder, dels foretaget på skøn på baggrund af de oplysninger kommunen har til rådighed.

Holstebro Kommune foretager løbende undersøgelser i eksempelvis Stubbergård Sø som opfølgning på biomanipulationsprojektet. Holstebro Kommune foretager løbende evaluering af kommunens forudsætninger for udarbejdelsen af fremtidige forhåndsvurderinger af natur- og miljøeffekten af miljøgodkendelser af landbrug, således at afgørende og nyeste tilgængelige viden inddrages i vurderingerne.

Holstebro Kommunes samlede vurdering af husdyrbruget

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

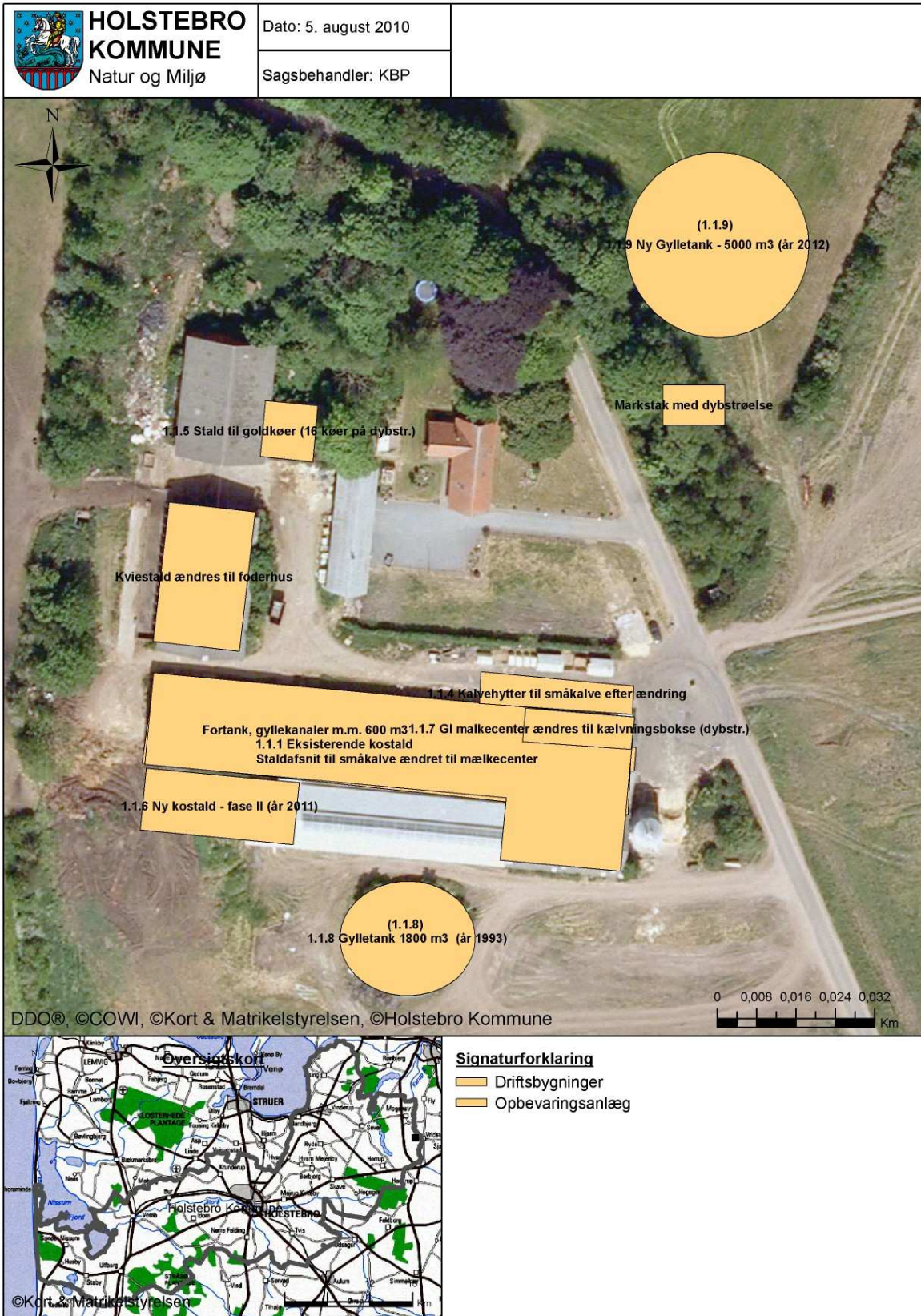
Husdyrbrugets forenelighed med naturområdets sårbarhed og kvalitet er desuden vurderet og sammenfattende vurderes det, at områdernes integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets drift.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at husdyrbruget kan drives uden væsentlige gener for omgivelserne og risiko for forurening, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

Bilag

Bilag 1 – Situationsplan

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 2 – Husdyrbrugets indretning

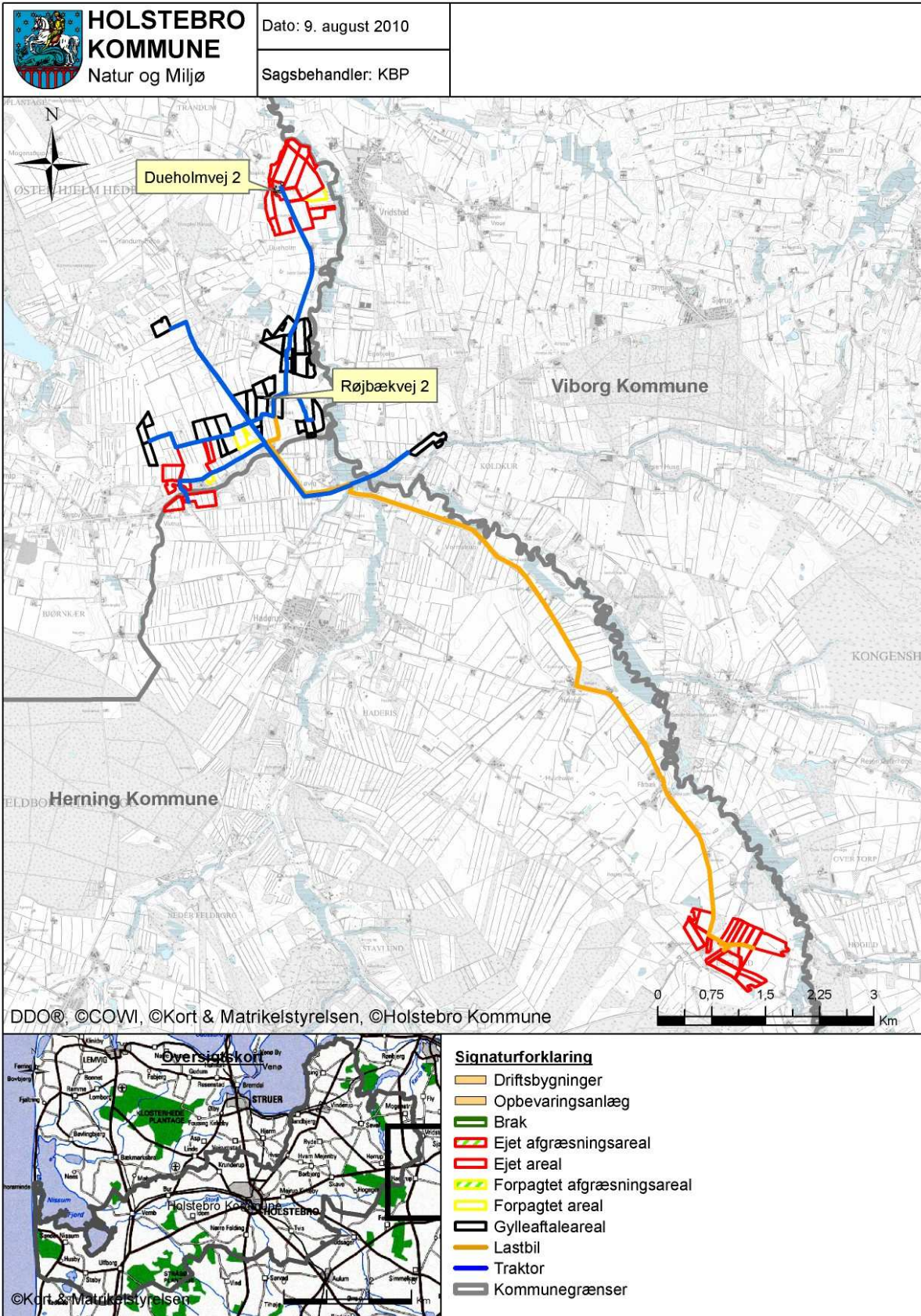
TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 3 – Gødningstransportruter

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 4 – Landskabelige forhold - anlæg

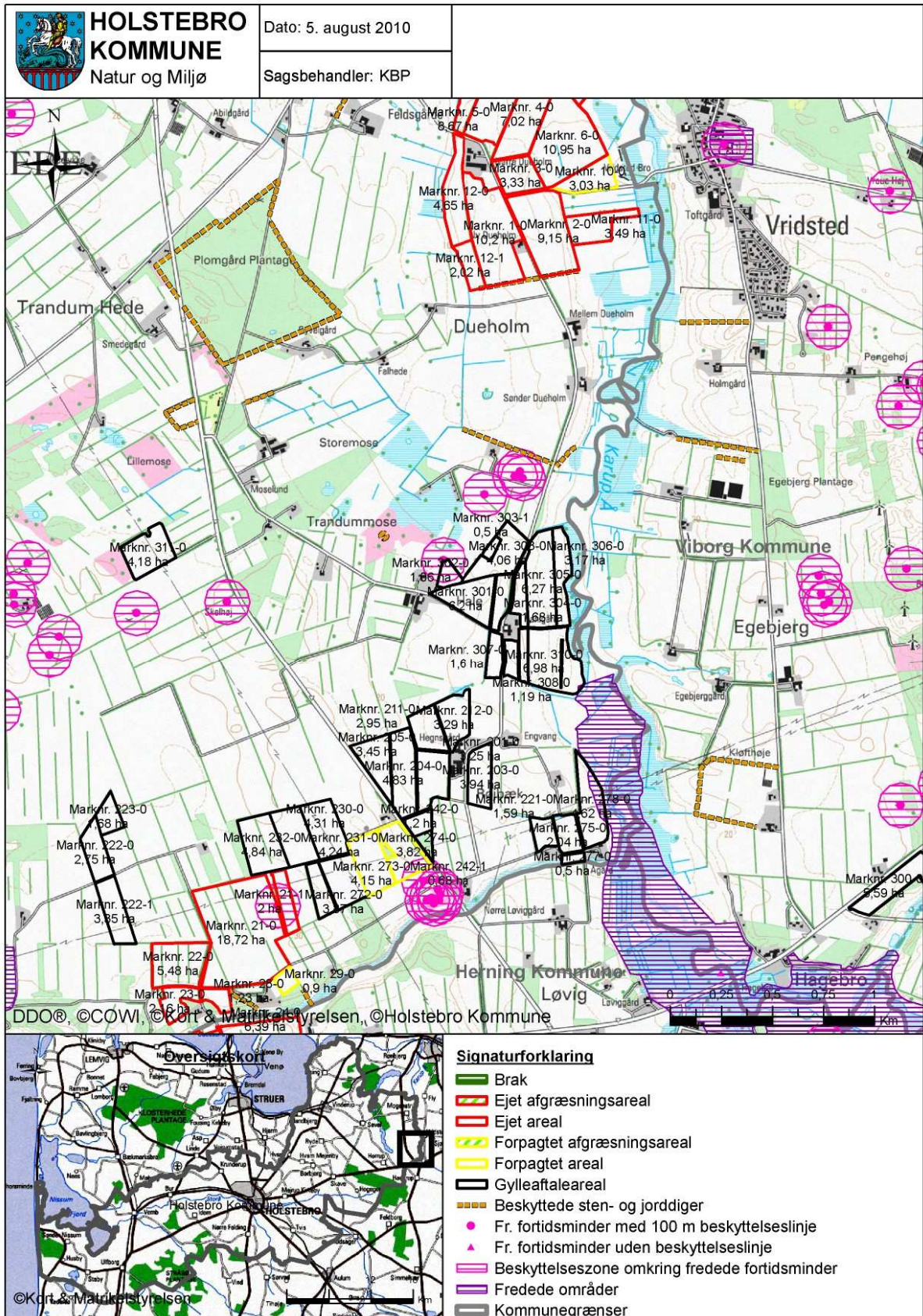
TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 5 – Landskabelige forhold - arealer

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802

Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk

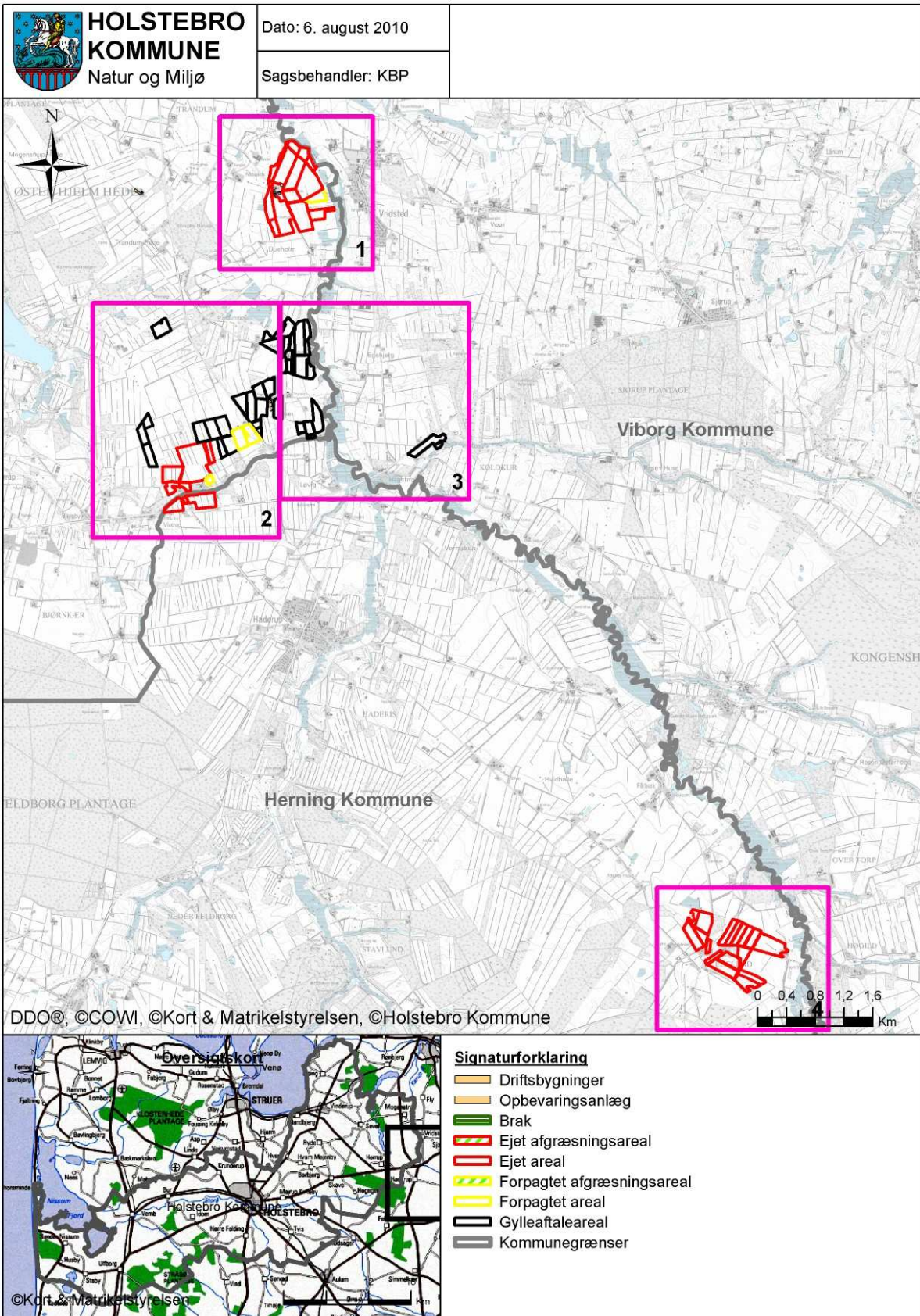
CVR: 29189927

Bilag 7 – Oversigtskort over udbringningsarealer

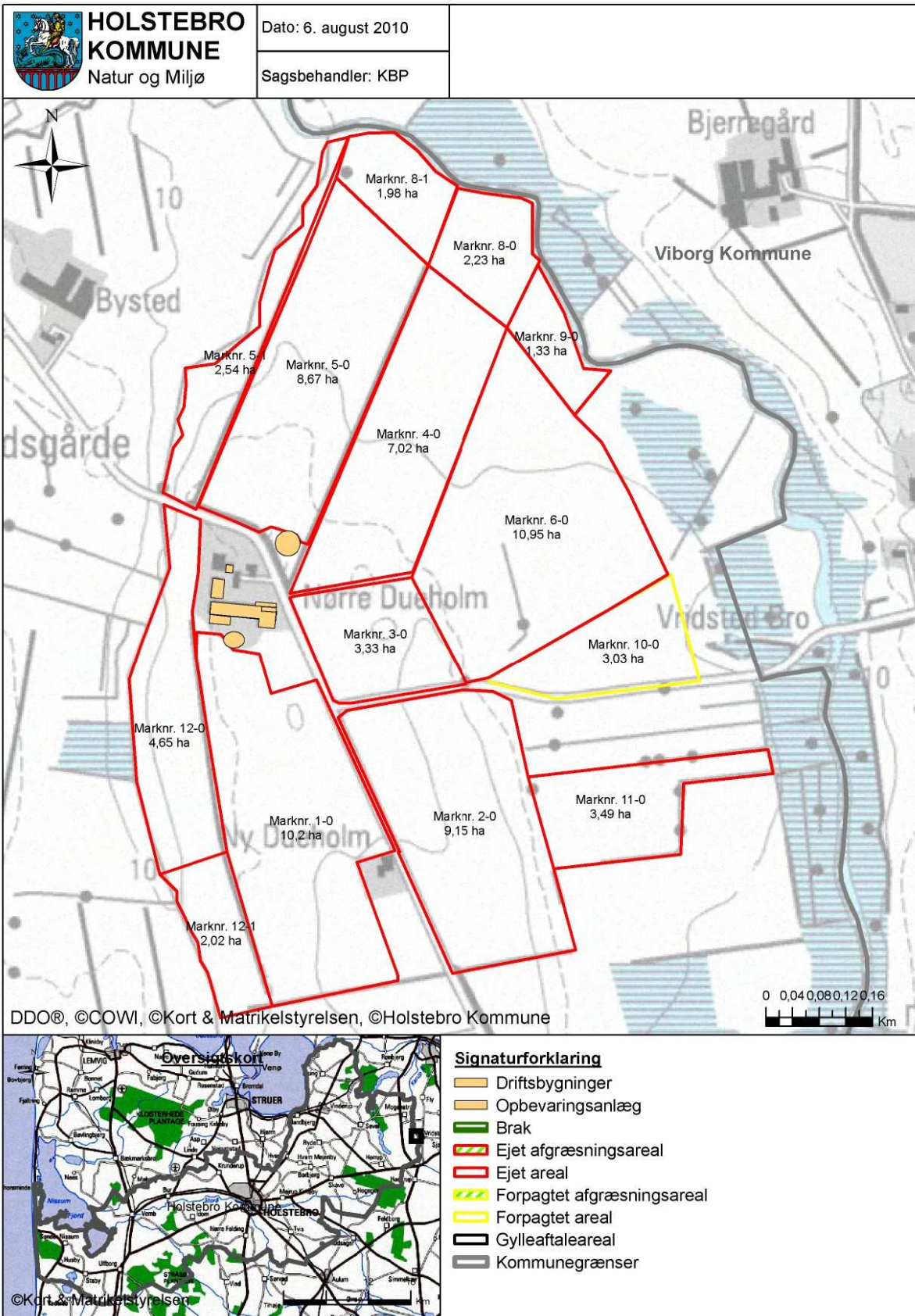
TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 7 – Udbringingsarealer, kortudsnit 1/4

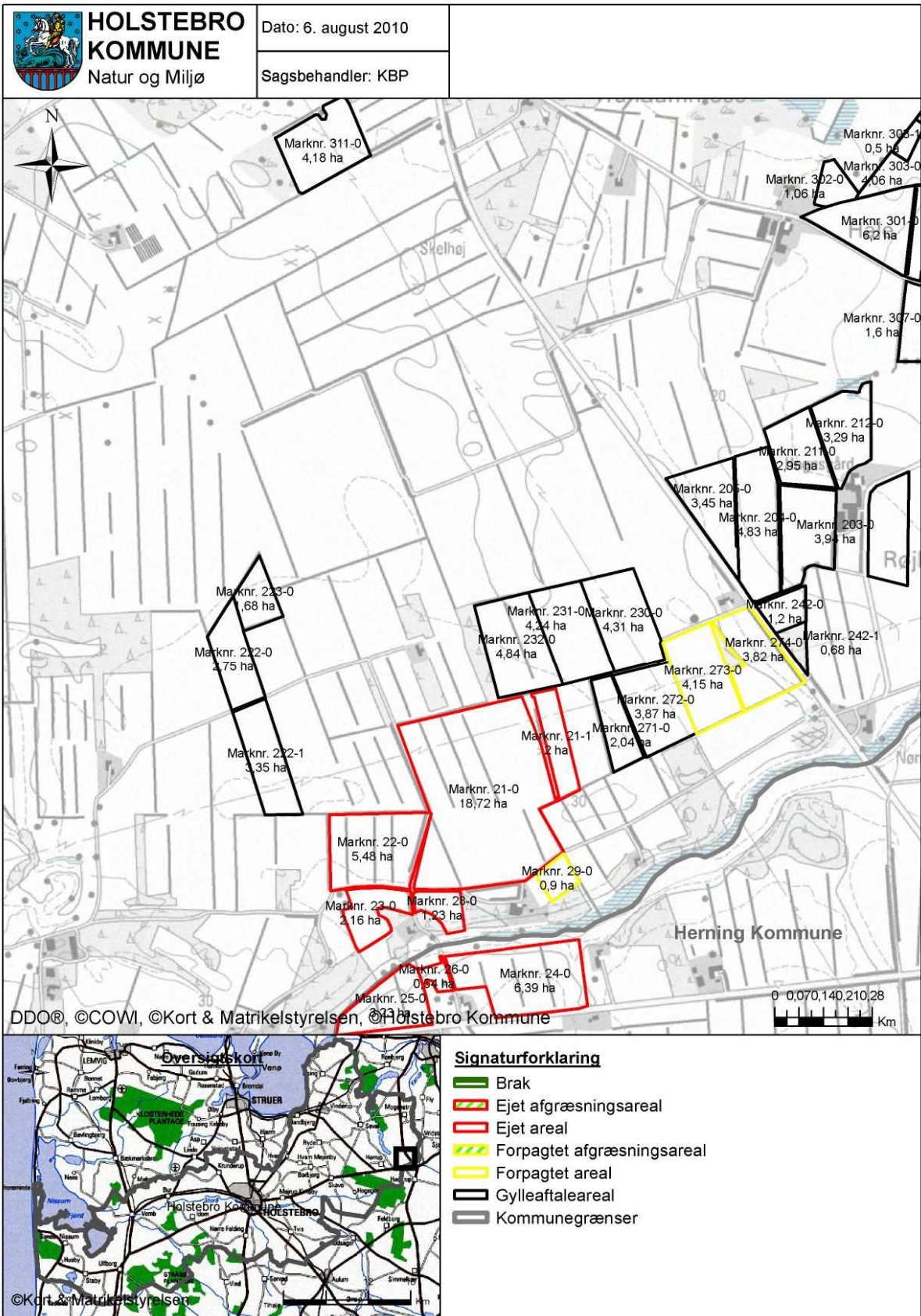

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 7 – Udbringningsarealer, kortudsnit 2/4

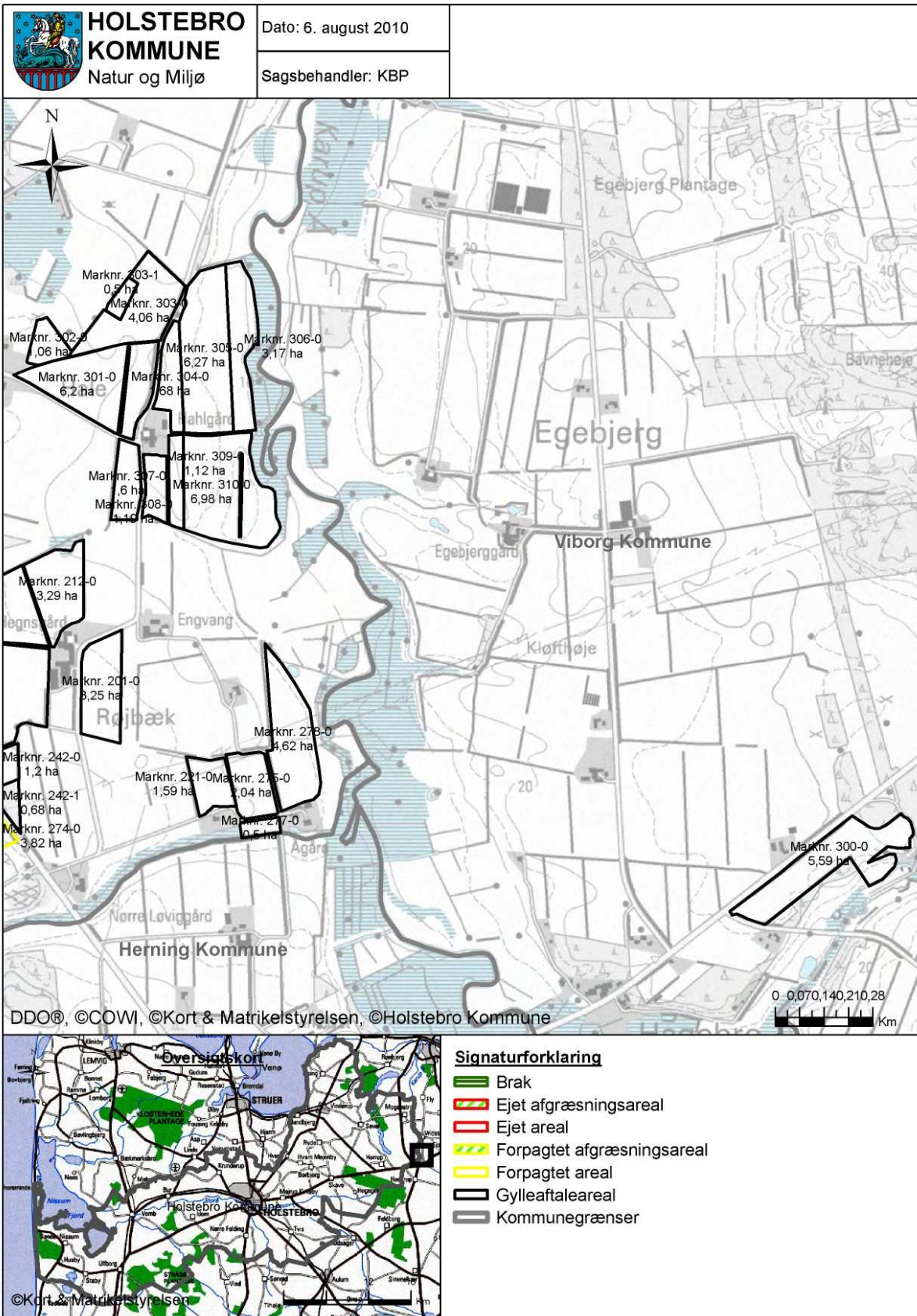
TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 7 – Udbringningsarealer, kortudsnit 3/4

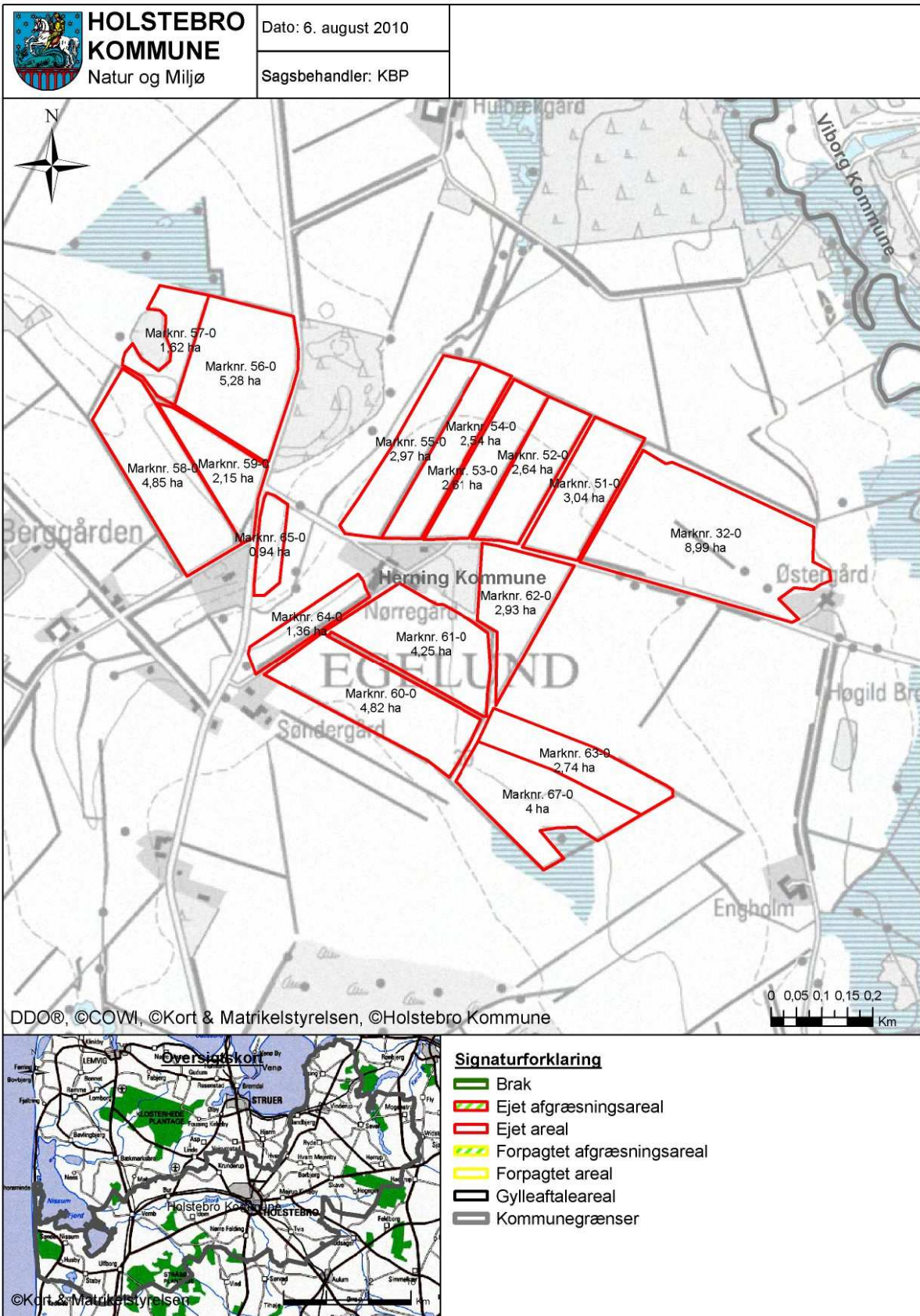
TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 7 – Udbringingsarealer, kortudsnit 4/4

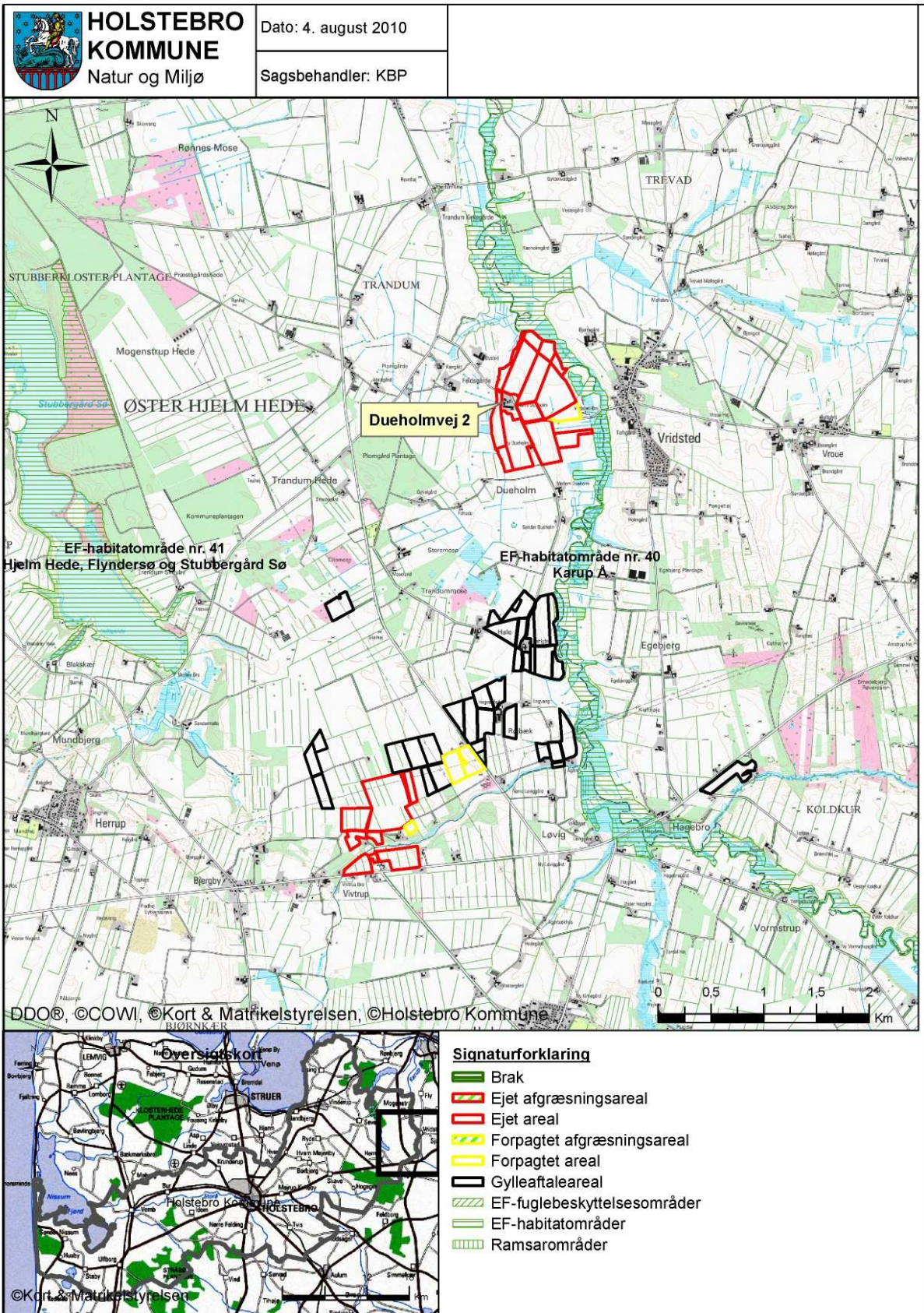
TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 8 – Natura 2000-områder

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

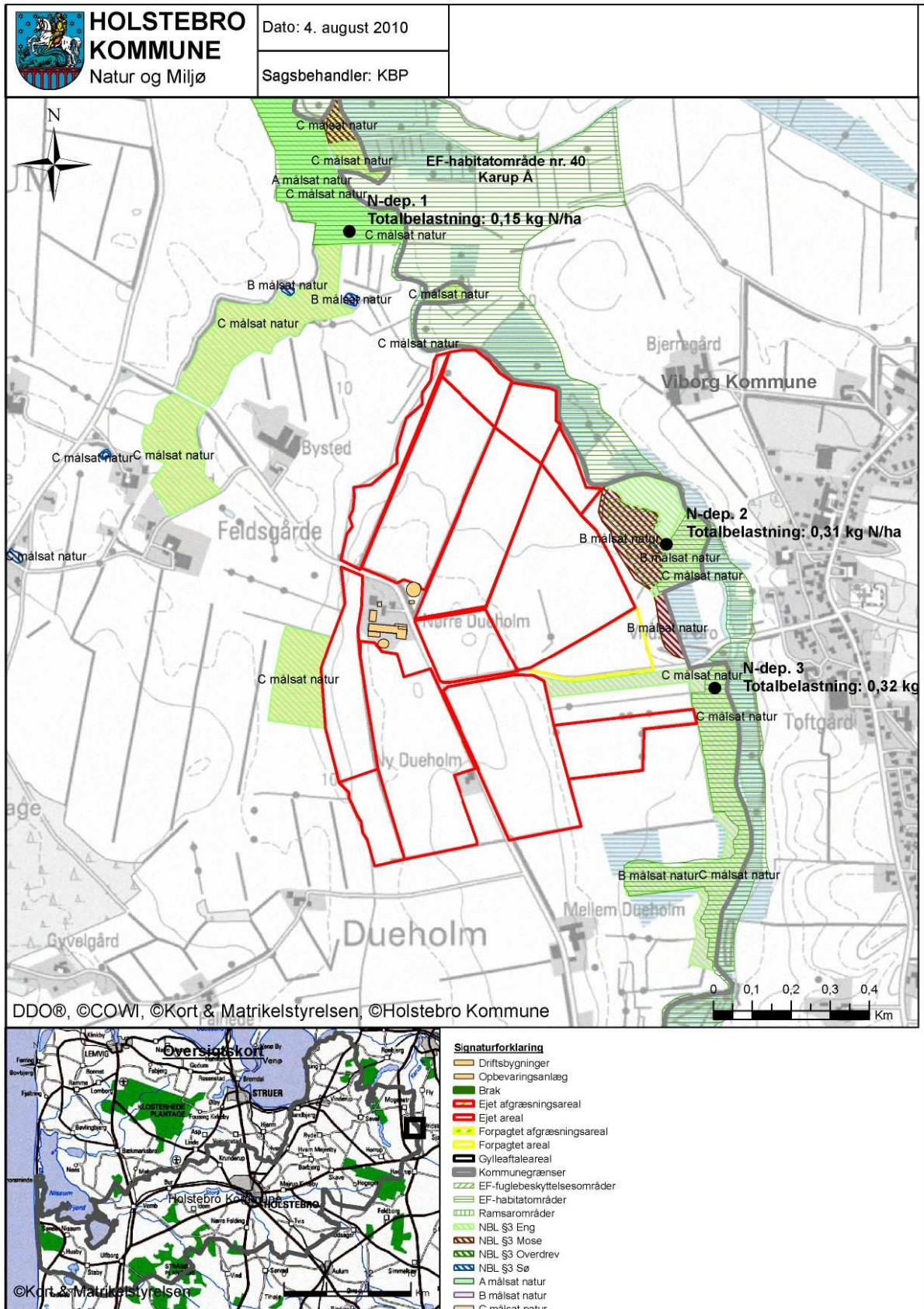
Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802

Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk

CVR: 29189927

Bilag 9 – Ammoniakdeposition på naturområder

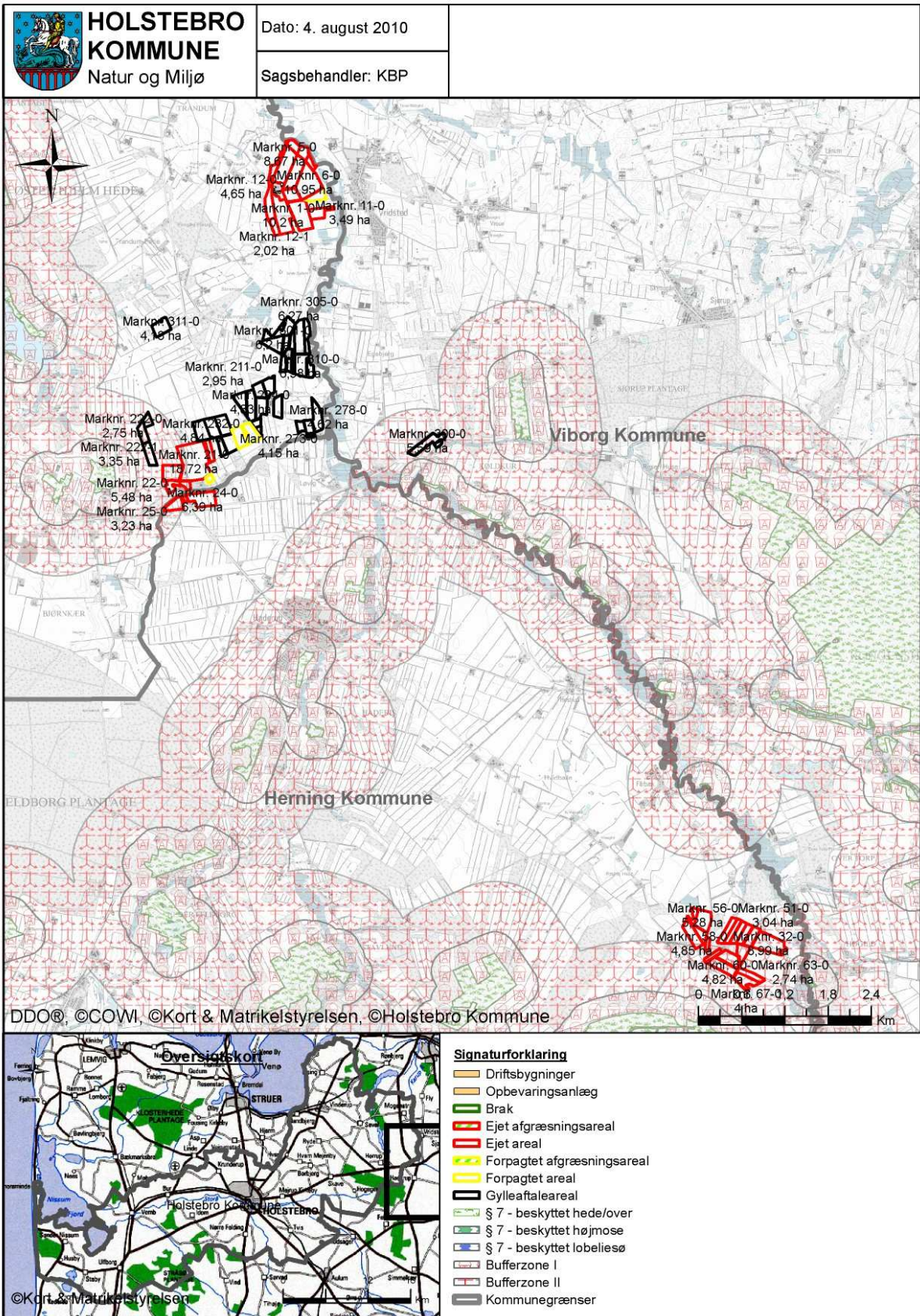
TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 10 – Husdyrlovens bufferzoner

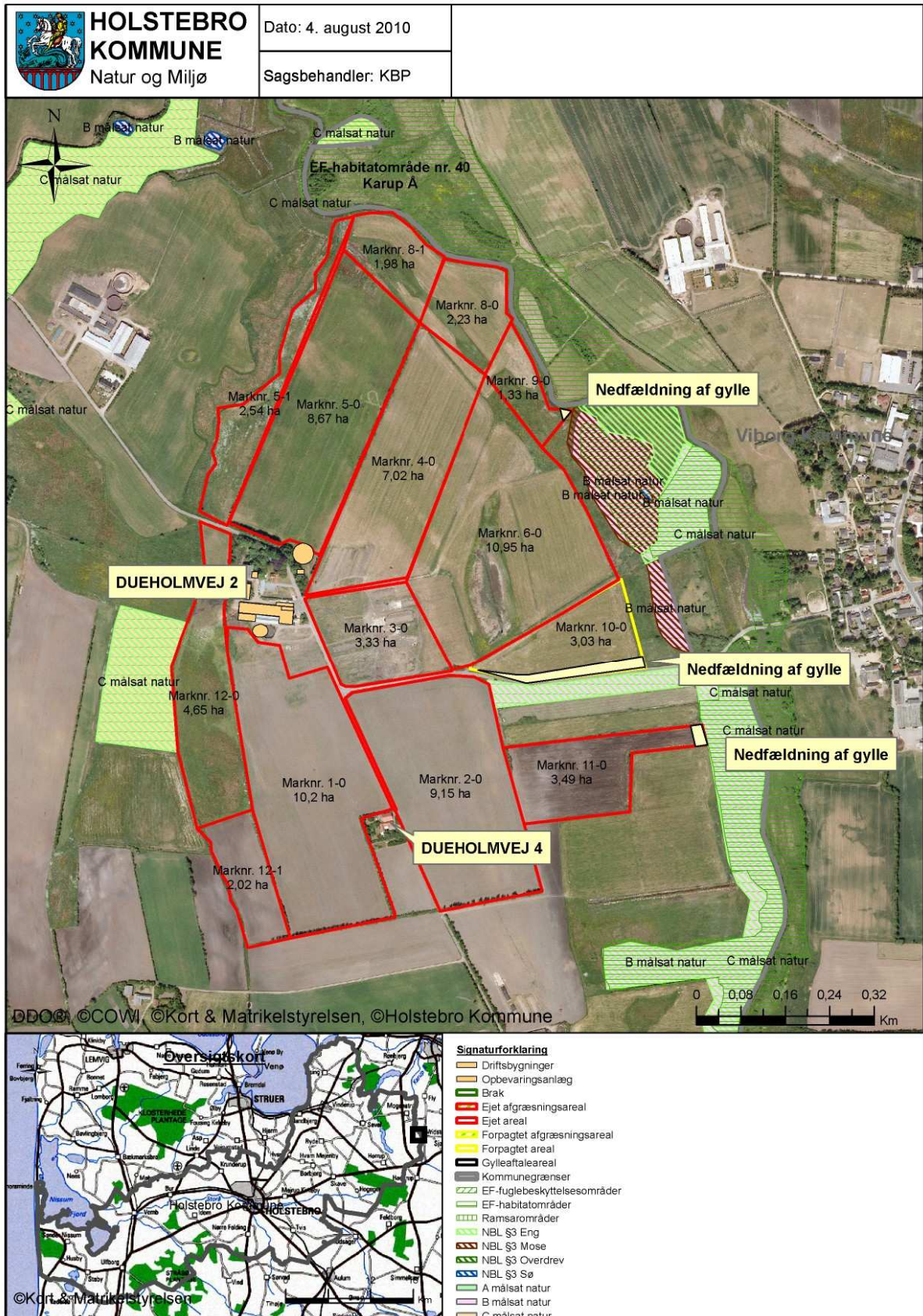
TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 11 – Nedfældning af gylle

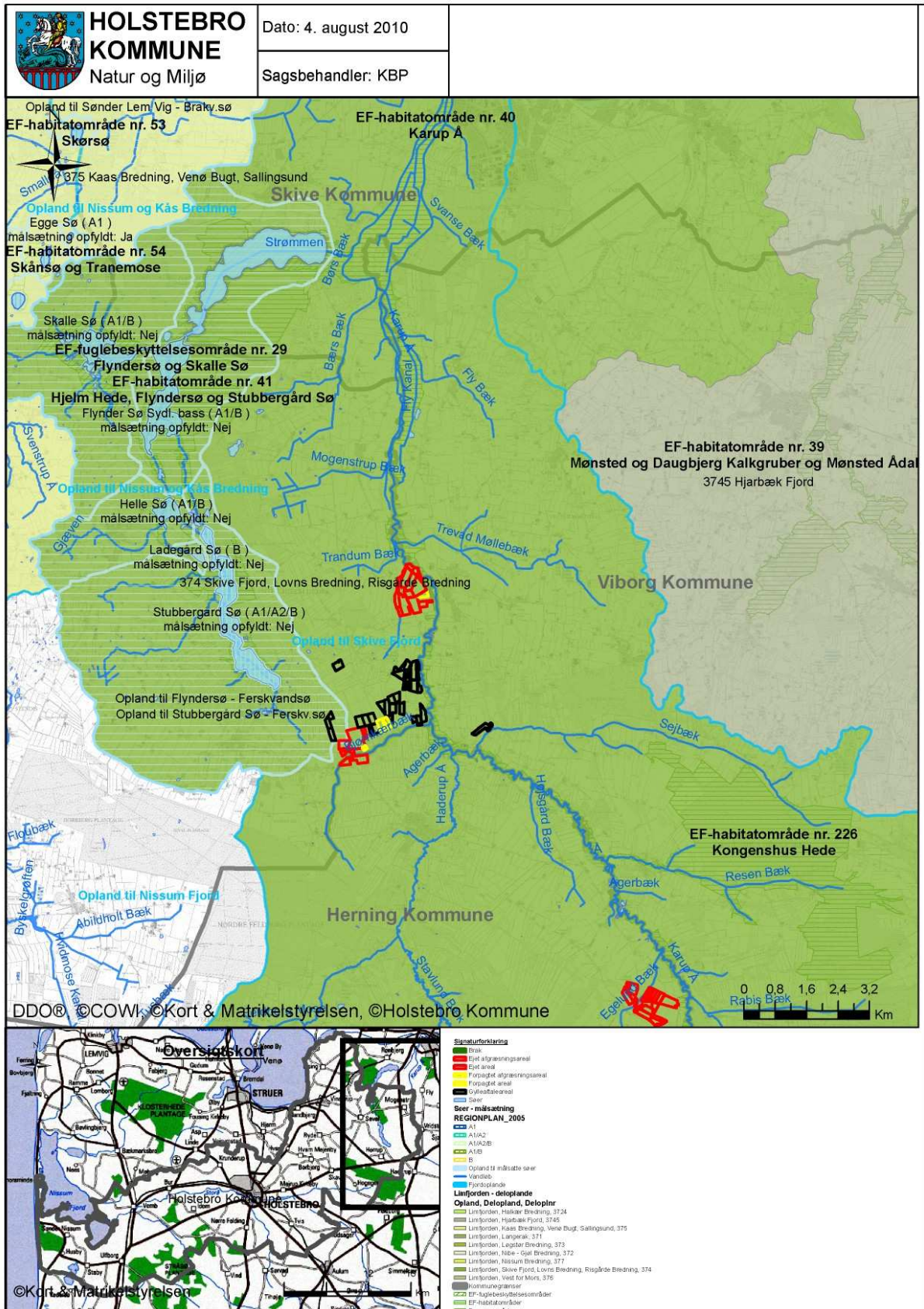
TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 12 – Oplande

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

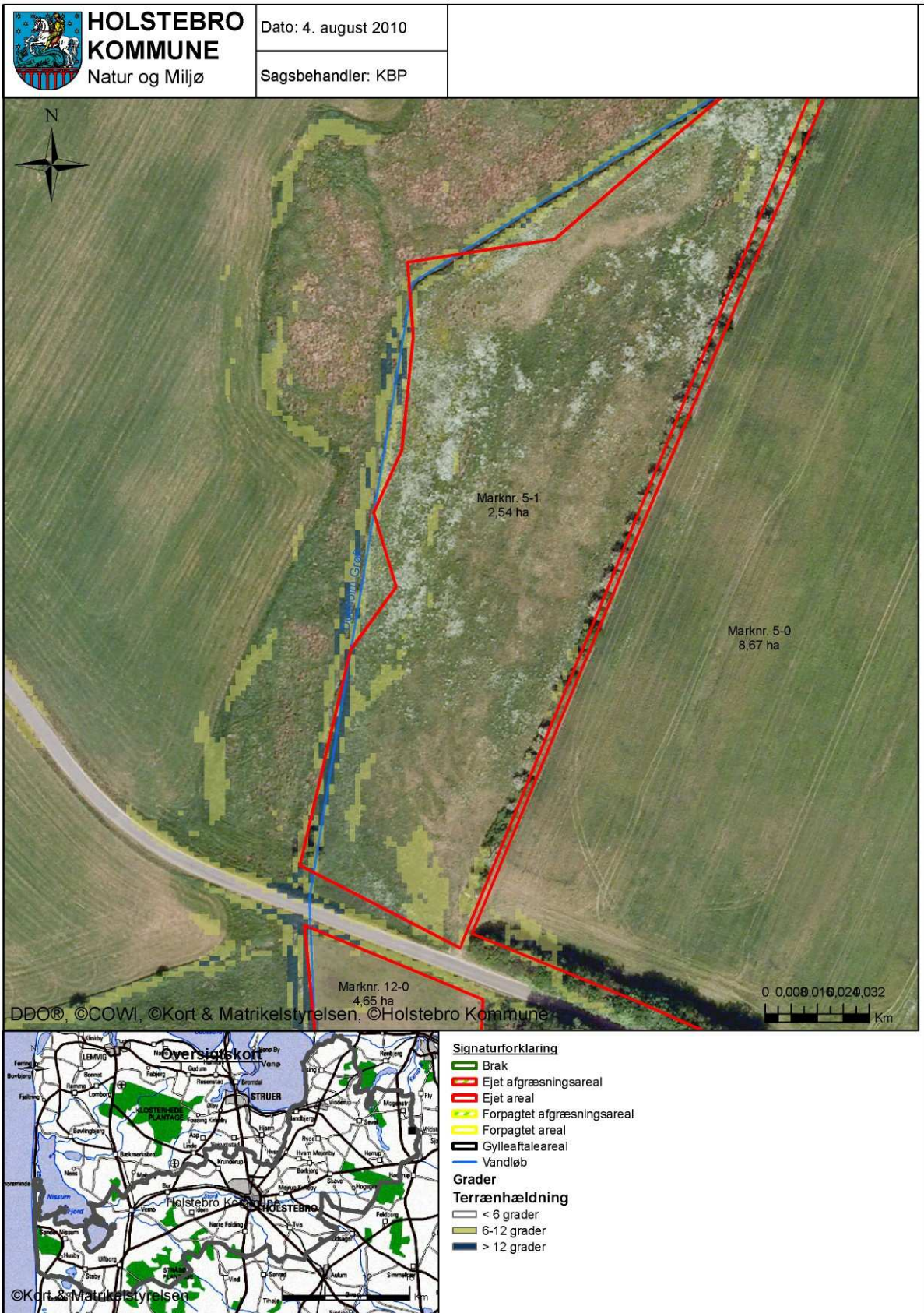
Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802

Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk

CVR: 29189927

Bilag 13 – Risikoareal i forhold til terrænforhold, kortudsnit 1/2

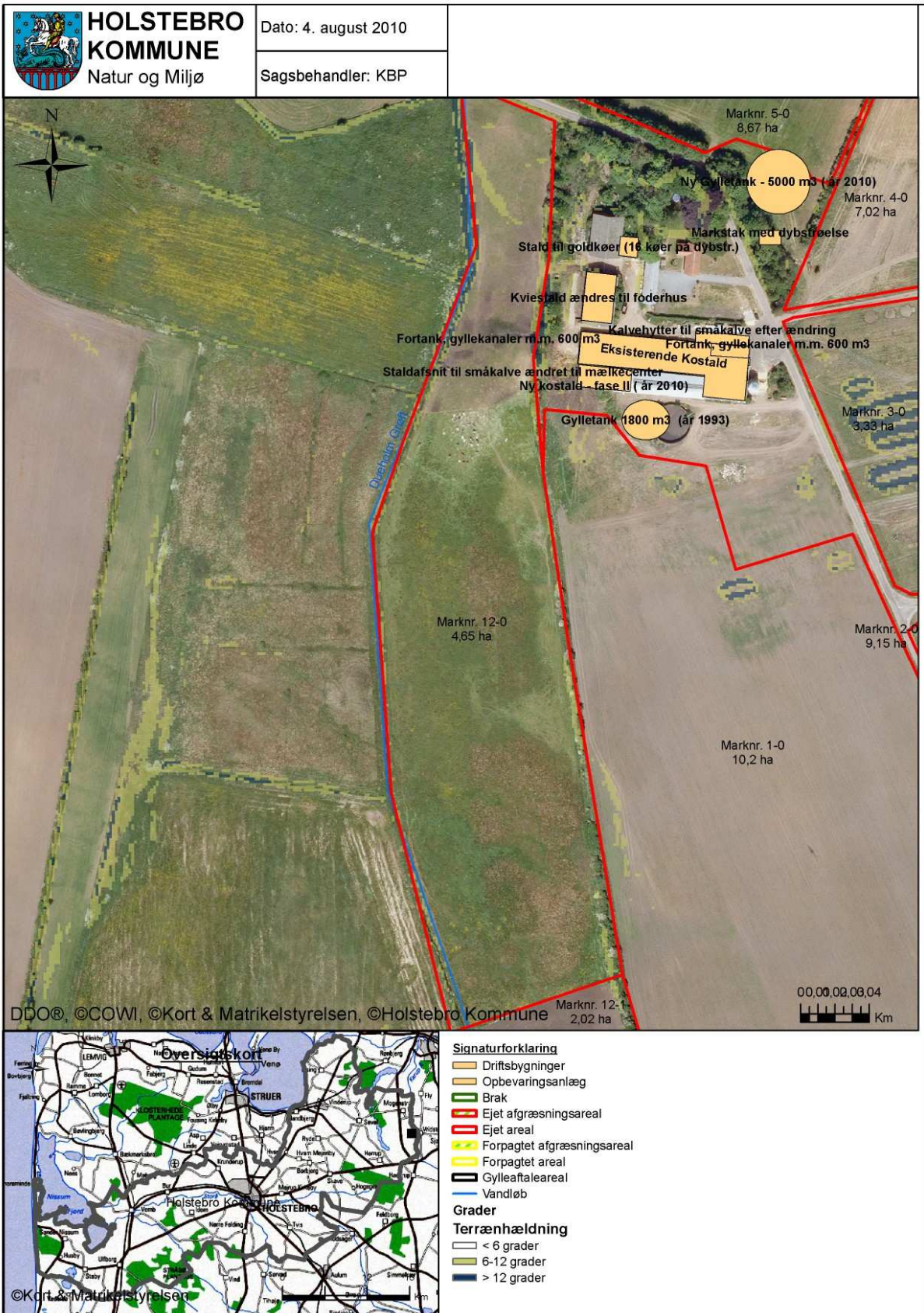
TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 13 – Risikoareal i forhold til terrænforhold, kortudsnit 2/2

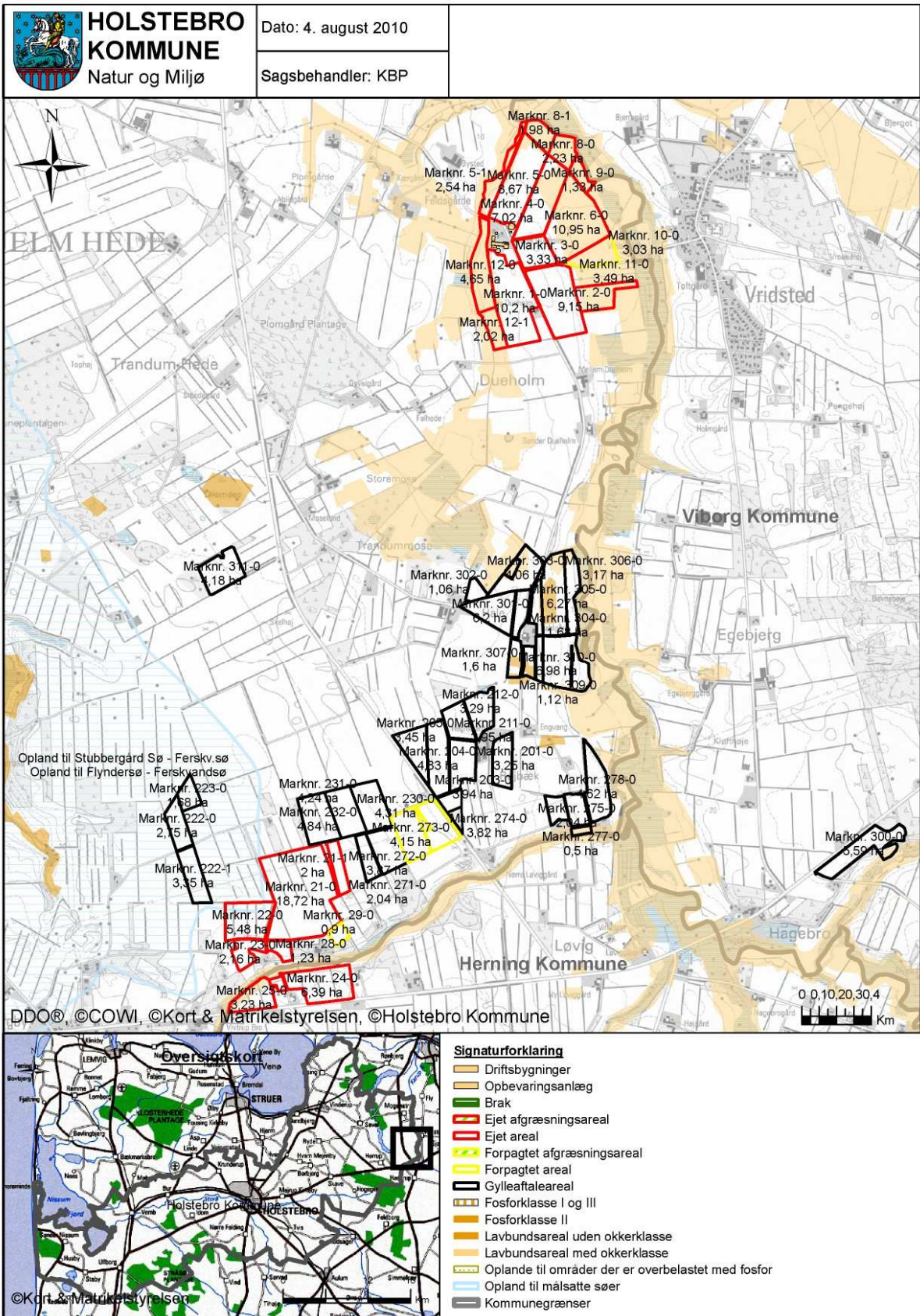
TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 14 – Lavbundsarealer og okkerklasser

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802

Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk

CVR: 29189927

Bilag 15 – § 21-høringssvar fra Viborg Kommune

Fra: Marianne Dyhrberg [mailto:md@viborg.dk]
Sendt: 26. juli 2010 13:44
Til: Kirsten Bruun Pedersen (Holstebro Kommune)
Emne: Vedr. Dueholmvej 2, aftaleareal i Viborg Kommune

Hej Kirsten

I har anmodet om en udtalelse efter § 21 i bkg. om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, vedr. ejendommen Dueholmvej 2, idet et mindre areal nr. 300-0 er beliggende i Viborg Kommune.

Aftalearealet ligger ud til hovedvej 16 (viborg-holstebro) ca. 400 meter fra Hagebro. Der afvandes til Skive Fjord via Karup Å-systemet.

Nitrat overfladevand: Arealerne ligger udenfor nitratklasserne 1,2 og 3, og der er efter Viborg Kommunes vurdering ikke konkrete forhold der giver grundlag for at stille særlige vilkår til nitratudvaskningen til overfladevand fra arealet i Viborg Kommune. I denne vurdering indgår at Karup Å er udpeget som Natura 2000 område, men udpegningsgrundlaget, som grøn kølleguldsmed, flodlampret, odder og vandplanter er ikke følsom overfor næringssalte.

Nitrat grundvand: Arealerne ligger udenfor nitratfølsomme indvindingsområder. Den vestlige del af arealet ligger indenfor beskyttelseszonen for et ikke alment vandværk, Sejbæk mini-vand, men indvindingen er ikke nitratfølsom.

Fosfor: Aftalearealet ligger udenfor fosforklasser og udenfor fosforfølsomt område.

Natur: Arealet ligger i bufferzone 2 i forhold til en §7 beskyttet hede/overdrev, og udbringning af flydende husdyrgødning skal følge reglerne om nedfældning på sort jord og græsarealer. Der er ingen §3 registreret natur på arealet. Sejbæk er placeret mindst 40 meter sydøst for arealet og nærmeste sø er placeret mindst 35 meter sydøst for. En del af arealet har skrånende terræn mellem 6-12%, men der er en naturlig bræmme ned mod Sejbæk på 40 meter. Det vurderes at der ikke er risiko for overfladeafstrømning til vandløb og søer.

Samlet vurderer vi, at aftalearealet kan anvendes under overholdelse af de generelle krav.

Er der spørgsmål kan undertegnede eller Finn Larsen kontaktes.

Med venlig hilsen

Marianne Dyhrberg
Ingeniør

Viborg Kommune
Teknik & Miljø
Virksomhedsmiljø
Søvej 2
8800 Viborg
Direkte tlf : 87 87 56 25

Bilag 16 – § 21-høringssvar fra Herning Kommune 1/6

TEKNIK OG MILJØ

Herning
Kommune

Land og natur
Rådhuset • Torvet • 7400 Herning
Tlf. 96282828
teknik@herning.dk
www.herning.dk

Torben Rasmussen
Dueholmvej 2
7800 Skive

Dato: 6. august 2010

Revideret § 21 udtalelse om arealer beliggende i Herning Kommune

Sagsbehandler: Sanne Hoffmann Jensen

Sagsnr.: 2007090216E

(bedes anvendt ved henvendelse)

Torben Rasmussen, Dueholmvej 2, 7800 Skive har søgt Holstebro Kommune om § 12 godkendelse. Herning Kommune udtaler sig på den baggrund om arealer beliggende i Herning Kommune.

Det oplyste:

1. Det er en § 12 godkendelse på Dueholmvej 2, 7800 Skive.
2. Arealet beliggende i Herning Kommune udgør 67,87 ha og betegnes mark:

24-0, 25-0, 26-0, 32-0, 51-0, 52-0, 53-0, 54-0, 55-0, 56-0, 57-0, 58-0, 59-0,
60-0, 61-0, 62-0, 63-0, 64-0, 65-0, 67-0

3. Dyretryk er på 2,3 DE/ha

Vilkår: Der må ikke placeres markstakke på arealer beliggende i Herning Kommune.

- 1 -

Herning Kommune behandler og gemmer alle dokumenter i alle sager elektronisk. Hvis du vil se de oplysninger, vi har registreret om dig, så kontakt sagsbehandleren af denne sag, som vil hjælpe dig videre. Du kan også læse mere om dine rettigheder på www.datatilsynet.dk

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 16 – § 21-høringssvar fra Herning Kommune 2/6

Herning Kommunes vurdering:

Nitrat, overfladevand

Alle arealer ligger udenfor nitratklasse 1-3, hvilket betyder at mellem 75-100 % af kvælstoffet tilbageholdes. Som følge heraf vurderes markerne til at være robuste.

Herning Kommune vurderer, at det generelle beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt, til at sikre mod nitratudvaskning fra de oplyste arealer.

Nitrat, grundvand

Alle arealer ligger udenfor nitratfølsomt indvindingsopland, nitratfølsomt indsatsplanområde og nitratfølsomme områder med særlige drikkevandsinteresser. For arealer i områder med almindelige drikkevandsinteresser, vurderes de generelle landbrugsregler at være tilstrækkelige til at sikre grundvandet i disse områder.

Herning Kommune vurderer, at det generelle beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at sikre mod nitrat-udvaskning til grundvandet.

Overfladevand

Fjordopland

Alle arealerne i Herning Kommune ligger i opland til Limfjorden. Regionsplan 2005 har Limfjorden en skærpet målsætning, da det er et Natura 2000-område. En risikoanalyse af Limfjorden fra Miljøministeriet¹ har vist, at fjorden er i risiko for ikke at opfylde miljømålet i 2015. Årsagen hertil er en for stor tilførsel af næringsstoffer fra oplandet. I dag er 70 procent af arealanvendelsen i oplandet landbrugsjord, hvilket er over landsgennemsnittet. Hertil kommer den direkte påvirkning af dyr, planter og sten fra muslingefiskeri og -produktion, fiskeri, uddybning og oprensning af sejlrender, indvinding af råstoffer mv. Miljømålene i fjorden er opfyldt, når dyre- og plantelivet kun er svagt påvirket af menneskelig aktivitet. Det vil sige, at kun med en lavere næringsstofftilførsel og mindsket direkte påvirkning af plante- og dyrelivet kan miljømålene nås i Limfjorden.

Oplandet til Limfjorden er på 750.000 ha, hvoraf 14.060 ha er landbrugsjord beliggende i Herning Kommunes opland til Limfjorden. Der er opgjort en kvælstofudvaskning til Limfjorden fra landbrugsarealer i Herning Kommune på gennemsnitligt 318.690 kg N pr. år

Ifølge beregninger i Farm-N er den gennemsnitlige udvaskning af kvælstof fra ejede og forpagtede arealer 60,5 kg N/ha per år i ansøgt drift. Dette svare til en samlet kvælstofudvaskning på 4107,35 kg N per år.

En del af det udvaskede kvælstof vil blive omsat på vejen mod vandområdet. Størrelsen af omsætningen afhænger af jordens reduktionspotentiale. Ifølge reduktionspotentialekort fra Danmarks Miljøundersøgelser er udbringingsarealerne beliggende i et område, hvor reduktionspotentialet er mellem 76 % og 100 %. Det betyder, at mellem 76 % og 100 % af kvælstoffet der udvaskes fra rodzonen, vil være omsat til frit kvælstof, inden det når fra arealerne til Limfjorden. Det vil

¹ Som en del af arbejdet med at færdiggøre Vand- og naturplaner for Danmark har Miljøministeriet lavet en risikovurdering af fjorde, seer mm. i Danmark. Analysen kan ses på http://www.vandognatur.dk/Emner/Vandplaner/Vandomraaede/ml_2_limfjorden.html#6

Bilag 16 – § 21-høringssvar fra Herning Kommune 3/6

---

sige, den totale udvaskning fra ejendommens ejede og forpagtede udbringningsarealer til fjordoplandet mellem 0 og 985,76 kg N.

Udspretningsarealerne (67,89 ha) udgør 4,8‰ af det totale landbrugsopland i Herning Kommune til Limfjorden og ansøgers maksimale samlede udvaskning af kvælstof (0-985,76 kg N pr. år) udgør 0-3,1‰ af den samlede udledning til Limfjorden fra oplandet i Herning Kommune.

Husdyrbestanden og dyretrykket i oplandet til Limfjorden forventes, på grund af reglerne om at der skal anvendes et givet udbringningsareal til en given husdyrproduktion, ikke at stige væsentlig.

Da den samlede kvælstofudledning fra husdyrbruget til Limfjorden således udgør en meget lille del og udbringningsarealernes størrelse udgør en meget lille del af det samlede opland til Limfjorden, finder Herning Kommune, at der ikke i den konkrete sag er særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udledningen af kvælstof til fjorden. Ligeledes forventes næringsstofudvaskningen fra udbringningsarealerne ikke at resultere i målbare ændringer af næringsstofkoncentrationen i Limfjorden.

Herning Kommune vurderer, at den maksimale merbelastning pr. år, ikke har væsentlig betydning for fjordens målsætning og integritet, da stigningen i udvaskningen udgør en lille del af den samlede udledning til Limfjorden og næppe målbar. Samtidig kan der ikke påvises en signifikant ændring i dyretrykket i oplandet til fjorden i Herning Kommune.

Vandløb

Ifølge Herning Kommuneplan 2009-2020 må vandløb ikke anvendes til formål, der hindrer fastholdelse eller opnåelse af de fastsatte målsætninger. Indtil vandplanerne i Herning Kommune træder i kraft gælder dog gældende bekendtgørelser samt retningslinjerne for vandløb mm. i Regionsplan 2005 for Ringkøbing Amt.

- Røjkær/Bjørnkær Bæk

Røjkær/Bjørnkær Bæk (Karup Å - Hovedvej 16) ligger 2-40 m nord for mark 24-0, 25-0 og 26-0. Røjkær Bæk/Bjørnkær Bæk er B1-målsat. Denne målsætning bruges om små og store vandløb. Karakteristisk for disse vandløb, er at de fysiske forhold tilfredsstiller de store krav som laks og ørreder stiller til vandløbskvaliteten. Målsætningen for vandløbet var ikke opfyldt i 2005 jævnfør Regionsplan 2005 på grund af dårlige fysiske forhold og forekomsten af okker.

- Karup Å

Karup Å (Trandum Kirke - Viborg Amt ved Høgild Mose) løber min. 215 m øst for mark nr. 32-0. Karup Å er A-målsat. Denne målsætning anvendes om vandløb inden for særligt naturvidenskabeligt interesseområder. Vandløbene er upåvirkede eller kun svagt påvirkede af menneskelig aktivitet. Vandløbene kan være små eller store. Fælles er, at de er landskabeligt og biologisk interessante, disse værdier søges beskyttet gennem den skærpede målsætning.

De A-målsatte vandløb er også omfattet af Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om beskyttede naturtyper. Hegning langs vandløbene skal ske i overensstemmelse med vandløbsregulativerne. A-målsatte vandløb skal fraegnes for løsgående husdyr, hvis disse medfører skader på vandløbet eller dets omgivelser. Hegnet må ikke anbringes nærmere vandløbets øverste kant end 1 meter. Målsætningen for vandløbet var opfyldt i 2005 jævnfør Regionsplan 2005

- Egelund Bæk

Bilag 16 – § 21-høringssvar fra Herning Kommune 4/6

Egelund Bæk (Karup Å - vejen i Donsø Sande) løber mellem markerne nr. 64-0 og 65-0, samt nordvest for mark nr. 55-0 (bræmme min 6 m). Egelund Bæk er B1-målsat. Denne målsætning bruges om små og store vandløb. Karakteristisk for disse vandløb, er at de fysiske forhold tilfredsstiller de store krav som laks og ørreder stiller til vandløbskvaliteten. Målsætningen for vandløbet var ikke opfyldt i 2005 jævnfør Regionsplan 2005 på grund af dårlige fysiske forhold og forekomsten af okker.

Fosfor

Ingen af arealerne hælder over seks grader.

Mark nr. 25-0, 26-0, 51-0, 52-0, 53-0, 54-0, 55-0, 56-0, 57-0, 62-0, 65-0, 67-0 er delvist placeret i et lavbundsareal, okkerklasse 1. Dette betyder at der på de berørte arealer ikke er fri dræningsret. Herning Kommune skal derfor kontaktes forud for eventuelt dræning eller grøftning på arealerne. Ingen af arealerne er placeret i oplande til målsatte søer.

Herning Kommune vurderer, at det generelle beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at beskytte Limfjorden mod fosforbelastning fra mark 25-0, 26-0, 51-0, 52-0, 53-0, 54-0, 55-0, 56-0, 57-0, 62-0, 65-0, 67-0.

NaturNatura 2000

Nærmeste EF-habitatområde er Karup Å nr. 40. Karup Å EF-habitatområdet ligger lige øst for mark nr. 32-0. Karup Å er i Regionplan 2005 A-målsat. For A-målsatte områder er målet, at de bevares med deres sjældne plante- og dyreliv intakt, og der gøres en særlig indsats for at videreudvikle naturværdierne. Karup Å er endvidere udpeget som EF-habitatområde på baggrund af blandt andet Grøn kølleguldsmed, bæklampret, flodlampret og odder. Naturtyperne der danner baggrund for udpegningen er næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks, vandløb med vandplanter, tørre dværgbusksamfund, artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund, tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop, bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn, hængesæk og andre kærssamfund dannet flydende i vand, kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand og rigkær.

Grøn Kølleguldsmed er medtaget på Habitatsdirektivets bilag 4 og er udpeget som en af de arter, som Herning Kommune er særlig forpligtet til at passe på. Ifølge Den Danske Rødliste blev guldsmeden tidligere negativt påvirket af eutrofiering, udretning af vandløb og hårdhændet vandløbsvedligeholdelse. Da tilstanden i vandløbene er i bedring, er det nu formentlig udelukkende hård vandløbsvedligeholdelse, som kan påvirke arten negativt.

Herning Kommune vurderer, at landbrugsdrift på mark de ansøgte arealer ikke vil påvirke Karup Å væsentligt.

Beskyttede naturtyper- § 7

Markerne 25-0, 26-0, 32-0, 51-0, 52-0, 60-0, 61-0, 62-0, 63-0, 64-0 og 65-0 ligger helt eller delvist inden for bufferzone 1 og 2 til § 7 beskyttede hedearealer med overdrev. På grund af denne placering skal gødning på arealerne nedfældes på sort jord og græs. Herved vurderes det at udbringning af husdyrgødning på de berørte arealer ikke vil påvirke § 7 området væsentligt.

- § 3

Bilag 16 – § 21-høringssvar fra Herning Kommune 5/6

Følgende arealer ligger inden for 300 m af § 3 beskyttede naturarealer

Den nordlige side af mark nr. 24-0 grænser op til en C-målsat eng (der findes et læhegn mellem engen og udbringnings-arealet)

Mark nr. 32-0 ligger op til en B-målsat mose

Mark nr. 55 grænser op til en eng på den nordvestlige side og den nordøstlige ende af marken grænser op til en C-målsat mose. Der findes en række træer mellem marken og mosen.

Mark nr. 57 omringer delvist en ligger op til en C-målsat mose og den nordlige side af marken grænser op til en C-målsat mose

Der ligger en C-målsat eng mellem mark nr. 64 og mark nr. 65-0.

Mark nr. 67-0 grænser op til en C-målsat mose.

Herning Kommune vurderer, at § 3 og § 7 beskyttede arealer og § 7 beskyttede arealer der ligger inden for 300 m af markerne 25-0, 26-0, 32-0, 51-0, 52-0, 60-0, 61-0, 62-0, 63-0, 64-0 og 65-0 er beskyttede mod overfladeafstrømning af næringsstoffer da husdyrgødning skal nedfældes på sort jord og græs. Udbringning af husdyrgødning på arealerne vurderes derfor ikke at påvirke § 3 området væsentligt. Derudover er engen op til mark nr. 24-0 beskyttet mod udvaskning af næringsstoffer af læhegnet.

Dog stiller Herning Kommune vilkår om, at der ikke må anlægges markstakke på arealerne i Herning Kommune da markerne ligger op til følsomme naturområder og lavbundsarealer.

Spredningskorridorer

Markerne nr. 55-0, 58-0, 60-0, 61-0, 64-0 og 65-0 ligger inden for et område, der i Regionplan 2005 er udpeget som spredningskorridor ved Egelund Bæk (afstand til Egelund Bæk: 15-45 m). Det vurderes i dette tilfælde, at almindelig landbrugsdrift ikke vil påvirke de økologiske spredningskorridorer.

Spredningskorridorer er udpeget for at modvirke fragmenteringen af naturområder og forbedre spredningsmulighederne for den vilde flora og fauna. Afhængig af særlige arters spredningsbehov kan læhegn med 'fodpose', ekstensivt drevne landbrugsarealer samt etablering af vandhuller og dyrkningsfrie bræmmer langs vandløb medvirke til forbedring af særlige arters spredningsmuligheder i landskabet.

Herning Kommune vurderer, at udbringning af husdyrgødning på mark 25-0, 26-0, 51-0, 52-0, 53-0, 54-0, 55-0, 56-0, 57-0, 62-0, 65-0, 67-0 ikke vil påvirke de omgivende beskyttede naturtyper væsentligt.

Kulturmiljø

- Beskyttede sten- og jorddiger

Der ligger et beskyttet dige på den nordøstlige side af mark nr. 32-0. Ved sten- og jorddiger og lign. forstås menneskeskabte, linieformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignende materialer, som fungerer eller har fungeret som hegn og har eller har haft til formål at markere administrative, ejendoms- eller anvendelsesmæssige skel i landska-

---

Bilag 16 – § 21-høringssvar fra Herning Kommune 6/6

---

bet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnstypiske digestrukturer.

Der er beskyttede diger efter Museumslovens § 29a på ejendommens arealer. Digerne må ikke ændres eller fjernes uden kommunens tilladelse.

- Skovbyggelinier

Den sydligste ende af mark nr. 32-0 ligger indenfor skovbyggelinien. Skovbyggelinjens formål er at sikre skovenes værdi som landskabselement og bevare skovbrynene som værdifulde levesteder for plante og dyreliv og at beskytte skovene mod blæst. Skovbyggelinjen er på 300 meter regnet fra skovbrynet. Beskyttelseslinjen udlægges for alle offentligt ejede skove, samt private skove med et areal mindst 20 ha eller for mindre skove såfremt de sammen med andre skove anses som hovedsageligt sammenhængende skove.

Herning kommune vurderer, at der ikke sker en forringelse af skovens som landskabselementer i forbindelse med landbrugsdrift af arealet, idet der ikke etableres anlæg på arealet.

Samlet vurdering

Herning Kommune vurderer, at udbringning af husdyrgødning på mark nr. 24-0, 25-0, 26-0, 32-0, 51-0, 52-0, 53-0, 54-0, 55-0, 56-0, 57-0, 58-0, 58-0, 59-0, 60-0, 61-0, 62-0, 63-0, 64-0, 65-0, 67-0 ikke vil påvirke de omgivende beskyttede naturtyper væsentligt.

Med venlig hilsen

Sanne Hoffmann Jensen

Agronom

Miljømedarbejder, Herning Kommune

Direkte tlf. nr.: 9628 8079

Mail: mynsj@herning.dk

Bilag 17 – Driftsjournal - del 1/3

Nedenstående driftsjournal skal føres løbende i henhold til godkendelsens vilkår. Datoer, handlinger m.v. skal fremgå. De angivne skemaer og oplysninger kan erstattes af bilag, hvis disse indeholder tilsvarende oplysninger, som er opstillet på en overskuelig måde.

PRODUKTIONSKONTROL PR. PLANÅR					
Egenkontrol 01/08-31/07 _____					
Dyreart	Maksimalt antal DE	antal dyr	DE pr. dyr	DE	± DE
Malkekøer, tung race					
Kvier (25-28 mdr.), tung race					
Småkalve (0-5 mdr.), tung race					
Tyrekalve (45-80 kg), tung race					
I alt					

*Kan erstattes af udskrift fra Dansk Kvæg, hvor dyrearter og alders- eller vægtintervaller er anvendt

Husk at gemme bilag til dokumentation af ovenstående.

ENSILAGE / KOMPOST I MARKSTAKKE	
1. Find kortbilag og tegn markstakkenes placering ind	
2. Skriv dato ud for den indtegnede markstak.	
3. Kontroller at der ikke har ligget markstakke på samme placering inden for de sidste 5 år.	
4. Noter ny dato på kortet, når stakken er brugt og fjernet fra marken (maksimalt 24 mdr.).	
Husk at kontrollere at afstandskrav er overholdt for hver enkelt markstak:	
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Naboskel	30 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer, offentlig vej og privat fællesvej	15 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter
Husk at gemme kortbilag i 5 år.	

INSPEKTION AF GYLLEBEHOLDERE							
Gyllebeholder nr.	Størrelse	Dato for eftersyn	Er der synlige revner	Er der synlige utætheder	Er evt. kabler intakte	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 17 – Driftsjournal - del 2/3

LOGBOG FOR TELTOVERDÆKNING AF GYLLEBEHOLDER					
Beholder	Dato for skade	Dato for manglende overdækning	Årsag til skade eller manglende overdækning	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation

MÆLKEKØLI NGSANLÆG		
Handling	Dato for vedligeholdelse	Dato for kontrol
Kontrol eller vedligeholdelse		

Husk at gemme kopi af kontrolrapporter.

DRIKKEVANDSSYSTEM		
Handling	Dato for vedligeholdelse	Dato for kontrol
Kontrol eller vedligeholdelse		

Husk at gemme kopi af kontrolrapporter.

ROBOTSKRABER / STATIONÆR SKRABEANLÆG		
Handling	Dato for vedligeholdelse	Dato for kontrol
Kontrol eller vedligeholdelse		

Husk at gemme kopi af kontrolrapporter, servicefaktura el. lign.

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 17 – Driftsjournal - del 3/3

ENERGIGENNEMGANG AF EJENDOMMEN			
	Dato	Forslag	Tiltag
Gennemgang af ejendommen af en energifaglig person			

Skal gennemføres minimum hvert 5. år.

Husk at gemme kontrolrapporter i minimum 5 år.

EL, VAND, BRÆNDSTOF	1. kvartal			2. kvartal			3. kvartal			4. kvartal		
	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug
år:												
El [kWh]												
Vand [m ³]												
Brændstof												
..												
..												

DRIFTSFORSTYRELSE		
Beskrivelse	Fra dato	til dato
Robotskraber		
Stationær skraber		

UHELD				
Hændelse	fra dato	til dato	Alarmcentral alarmeret	Anmeldelse til Holstebro Kommune
...				

BEREDSKABSPLAN	Dato
Revideret	
Gennemgang med ansatte	

Andet

TEKNIK- OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927